

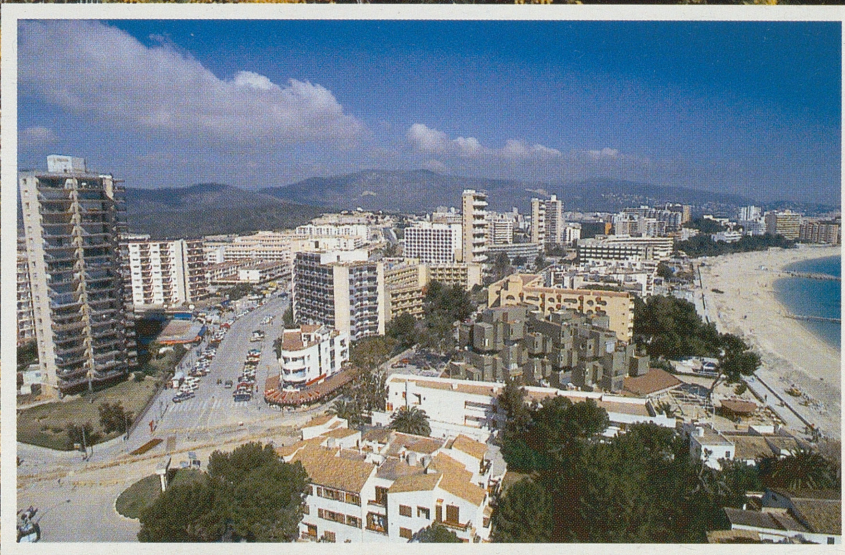
onda

**Quadern
de debat**

Número 62 - novembre 1998 - 600 pta.

Ordenació del territori, assalt definitiu

Moratories
entrecruades

Ara els nostres rius desemboquen al Palau Robert.

Els rius de Catalunya són molt més rics del que t'imagines. Són tot un món per descobrir. Amb el seu misteri. Amb la seva pròpia fauna. Amb la seva mitologia. Amb el seu passat. I també, amb molt de futur. I és que ara, a Catalunya, els rius tenen i ens donen vida. Redescobrim i conservem la seva màgia. Perquè els nostres rius són un patrimoni de tots. Ara, a Catalunya, els rius són vius. Viu-los al Palau Robert a partir del 6 d'octubre a l'

Exposició **Les veus del riu.**

Generalitat
de Catalunya

Ara és demà

Amb el patrocini de:

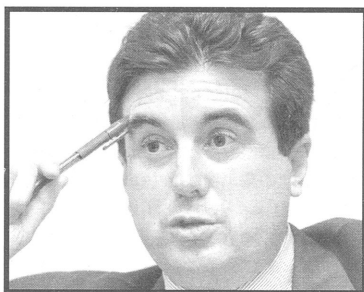
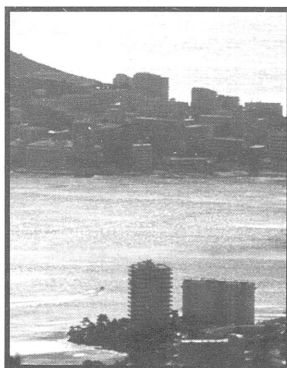
Agbar

AIGÜES DE BARCELONA

4-5 hemeroteca i editorial

6 territori

El dilema territorial.
Informe, per Sebastià Verd.

12

Ordenar el creixement.
Segona part
Entrevista a Jaume Matas,
per Sebastià Verd.

18

No hi caben més parcel·les.
Entrevista a Francesc Quetglas,
per Gina Garcías.

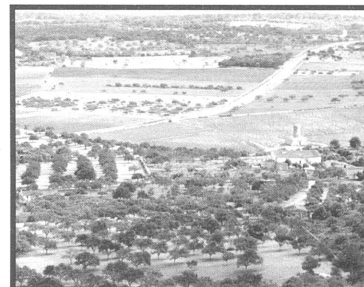
24

Els límits de la imaginació.
Taula rodona amb
Jaume Carbonero,
Gabriel Oliver,
Lourdes Ramis,
Miquel A. Toledo i Nofre Rutllan,
per Magdalena F. Mulet.

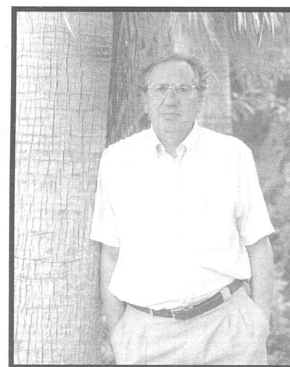
30

Els municipis, cas per cas.
Opinen Maria Antònia
Munar, Margarita Nájera,
Miquel Oliver, Mateu
Morro, Gaspar Oliver, Joan
Arbona, Montserrat
Santandreu i Cosme
Adrover.

36

Mallorca desornada.
Entrevista a Mateu Picornell,
per Maria Ferrer.

41 la clau d'ONA

ona Quadern de debat

n. 62, novembre 1998

Edita: Fundesba, S.L.

Directora gerent: Sinfo García Gómez.

Director: Sebastià Verd.

Consell assessor: Mateu Carrió (arquitecte). Antoni Fleixes (economista).
Jaume Garau (psicòleg). Sinfo García (dir. gerent Fundesba).
Pere Mascaró (economista). Francesc Obrador (tècnic turístic).
Empar Rocabruna (economista).

Secretària de redacció: Magdalena F. Mulet.

Redacció i col·laboradors: Gina Garcías. Maria Ferrer. Miquel Massutí.
Antoni Oliver. Joana M. Roque. Antoni Rosselló.

Disseny: A. Caro. - **Impressió:** Imp. Homar. Tel. 43 08 61 - Palma de Mallorca

Administració i Publicitat:

Fundesba, S.L. C. Joaquim Botia, 11, 1r, A
Tel. 971 71 16 61 - Fax 971 71 91 94. 07012-Palma de Mallorca.

Dipòsit legal: PM-608-1992

Preu: 600 pessetes - Subscripció: 5.000 pta. per any (10 números)

(Miquel Massutí és l'autor de totes les fotografies no signades)

Tarja de subscripció

En

Adreça

Ciutat Tel

C/c. Banc o Caixa d'Estalvis

Signatura:

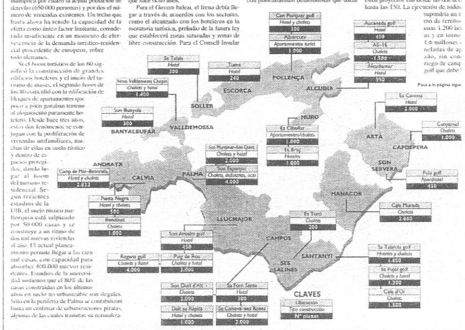
Per a subscripcions, copiau aquesta tarja i adreçau-la a **Fundesba, S.L.**
Joaquim Botia, 11, 1r. A. 07012-Palma de Mallorca o telefonau al
971 71 16 61 - Fax 071 71 91 94 - e mail: fundesba@jet.es

Mallorca, al borde del infarto turístico

30 proyectos con 40.000 nuevas plazas turísticas y residenciales que consumen un territorio de 1.200 hectáreas conforman la realidad sobre la que debaten estos días los políticos de la isla.

Promotores y ecologistas les observan con suma atención.

MARISA GOÑI, Palma. En la mañana de un día de febrero del 2000, el presidente del Consell Insular de Mallorca, Ramon Sureda, se encuentra en su despacho. Está leyendo un informe sobre el estado de la isla. El informe es el resultado de un estudio que ha realizado el Consell Insular sobre el estado de la isla. El informe es el resultado de un estudio que ha realizado el Consell Insular sobre el estado de la isla. El informe es el resultado de un estudio que ha realizado el Consell Insular sobre el estado de la isla.

EL GRAN DEBAT

El gran debat territorial que viuen les Illes en aquests moments queda perfectament reflectit en aquesta pàgina del *Diario de Mallorca* on Marisa Goñi fa un recorregut per la Mallorca de les urbanitzacions. Ni més ni manco que trenta projectes i quaranta mil noves places turístiques o residencials són en marxa. Una dada que per si sola ja justifica totes les moratòries que s'han entrecruat durant les darreres setmanes. Segons la del Govern, aquestes serien les darreres grans urbanitzacions, mentre que el Consell Insular en vol suprimir algunes, i el GOB- que ha impulsat una iniciativa popular per ampliar al màxim la moratòria - voldria que totes fossin eliminades.

Sens dubte són moltes les coses en joc. El reportatge repassa la història recent i assenyalava com l'actual planejament permetria construir cent mil noves cases o habitatges, per incrementar la població en quatre-centes

mil persones més. Una possibilitat que tothom es nega a admetre, però que és real. D'aquí la urgència d'ordenar el territori i d'establir els límits que el seny recomana.

LA PROPOSTA DEL GOVERN

El Govern balear va assumir a finals de setembre que era necessària una moratòria mentre s'enllestien les Directrius Territorials. Va voler pactar amb el PSOE el seu contingut, però resultà impossible. L'executiu vol que la moratòria es limiti als sòls urbanitzables sense pla parcial i així ho va explicar a la reunió de batles sobre la qual s'informa en aquest retall d'*El Día del Mundo*.

La reacció va ser diversa. Els batles del PSOE, PSM i UM desqualificaren una mesura

LA Voz

comunitat

El Pacte de Progrés anuncia una moratoria que afectará a 115.000 nuevas plazas

El CIM impide la construcción de 88 urbanizaciones en la Isla

Las previsiones urbanísticas de Chopin y Sureda de la Vall de la Torre y de la Torre de la Torre, con un total de 115.000 plazas, se ven afectadas por la moratoria que el CIM impone a la construcción de nuevas urbanizaciones en la Isla.

El presidente de la Asociación de Municipios de Mallorca, José María Sureda, ha anunciado que el CIM impide la construcción de 88 urbanizaciones en la Isla. Sureda ha afirmado que el CIM impide la construcción de 88 urbanizaciones en la Isla. Sureda ha afirmado que el CIM impide la construcción de 88 urbanizaciones en la Isla.

La medida incluye a 16 municipios de Mallorca. La medida incluye a 16 municipios de Mallorca. La medida incluye a 16 municipios de Mallorca. La medida incluye a 16 municipios de Mallorca.

El PP en el CIM critica la iniciativa urbanística. El PP en el CIM critica la iniciativa urbanística. El PP en el CIM critica la iniciativa urbanística. El PP en el CIM critica la iniciativa urbanística.

desclassificar mil cinc-cents hectàrees urbanitzables) ni Marratxí (on es fa una nova àrea d'oci i comerç que la patronal dels botiguers, AFEDECO, hagués volgut veure paralitzada).

A la informació de *La Voz* es dona compte de l'abast de la moratòria del Consell a l'espera de la redacció del pla territorial. En total, segons s'informa, la mesura impedeix de manera preventiva la creació de 115.000 noves places turístiques en un total de 2.300 hectàrees.

SON FERRANDELL: UNA TERRA EN DISCÒRDIA

Enmig del debat territorial, Son Ferrandell ha sorgit -tal com diu el titular del *Diari de Balears-* com una "terra en discòrdia". En efecte, Son Ferrandell és una clapa deixada al marge de la Llei d'espais naturals perquè tenia una pla parcial aprovat. És una antiga urbanització que data ja de fa trenta anys i que ha estat objecte de negociació per part de l'Ajuntament de Valldemossa, on la consellera de Presidència, Rosa Estarás, és la regidora d'Urbanisme. La capacitat residencial s'ha vist reduïda considerablement, però manté la construcció d'un camp de golf i, endemés, ocupa una zona d'alzinar que, per llei, hauria d'haver estat protegit.

El GOB ha convertit Son Ferrandell en bandera en ple debat sobre els límits territorials, com a prova de les contradiccions existents entre voler una planificació a nivell global i, en canvi, no impedir a nivell local una urbanització que segons els ecologistes és absolutament obsoleta.

Endemés, el darrer promotor de la urbanit-

ILLES BALEARS

El Govern anuncia una moratoria limitada a suelos sin plan parcial y sin forzar desclasificaciones

La oposición la califica de "papel mojado" y de espoleta para la especulación

Ramón Sureda, presidente del Consell Insular, ha anunciado una moratoria limitada a suelos sin plan parcial y sin forzar desclasificaciones. La oposición la califica de "papel mojado" y de espoleta para la especulación.

El Consell Insular ha anunciat una moratòria limitada a sòls sense pla parcial i sense forçar desclasificacions. La oposició la qualifica de "papel mojado" i d'espoleta per a la especulació.

El Consell Insular ha anunciat una moratòria limitada a sòls sense pla parcial i sense forçar desclasificacions. La oposició la qualifica de "papel mojado" i d'espoleta per a la especulació.

L'ALTERNATIVA DEL CONSELL

El "Pacte de Progrés", que amb la decisió de redactar un pla territorial per a Mallorca desencadenà el procés actual, vol anar més enfora que el Govern. La seva moratòria, aprovada en el ple del Consell Insular amb l'única oposició del PP, frena el desenvolupament de vuitanta-set urbanitzacions de l'illa. Afecta un total de setze municipis entre els quals no hi figuren ni Calvià (que fa poc va

Local

Son Ferrandell: una terra en discòrdia

La urbanització i el camp de golf multiplicaran per set el consum d'aigua actual

El Consell Insular ha anunciat una moratòria limitada a sòls sense pla parcial i sense forçar desclasificacions. La oposició la qualifica de "papel mojado" i d'espoleta per a la especulació.

El Consell Insular ha anunciat una moratòria limitada a sòls sense pla parcial i sense forçar desclasificacions. La oposició la qualifica de "papel mojado" i d'espoleta per a la especulació.

El Consell Insular ha anunciat una moratòria limitada a sòls sense pla parcial i sense forçar desclasificacions. La oposició la qualifica de "papel mojado" i d'espoleta per a la especulació.

El Consell Insular ha anunciat una moratòria limitada a sòls sense pla parcial i sense forçar desclasificacions. La oposició la qualifica de "papel mojado" i d'espoleta per a la especulació.

Moratories entrecreuades

La manca d'entesa entre les diferents forces polítiques i institucions sobre com dirigir el debat territorial i, en conseqüència, com definir els límits de creixement urbanístic i poblacional, ha desencadenat una autèntica allau de moratòries. Són, cal dir-ho, mesures preventives que no imposen cap criteri definit sobre el futur del desenvolupament urbà i el consum del territori que en el futur serà necessari, però sí que marquen la pauta de cara a les negociacions que han de tenir lloc en el decurs dels pròxims mesos. La primera -encara no aprovada en el moment de tancar aquest número d'ONA, però sí ja decidida- és la impulsada pel Govern que vol limitar la restricció als sòls urbanitzables que no tenguin pla parcial aprovat. La segona, la del Consell, inclou diferents urbanitzacions que ja tenen pla parcial a setze municipis de Mallorca. És més restrictiva, però també més selectiva ja que inclou aspectes decididament polítics. I, finalment, la tercera -que difícilment podrà ser aprovada, però que té un indubtable valor testimonial- és la proposada pel GOB a través d'una iniciativa popular que requerirà la presentació d'onze mil firmes davant el Parlament per poder ser presa, com a mínim, en consideració.

Com veiem, som davant una sèrie de moratòries que apareixen entrecreuades i que, segurament, són motivades per plantejaments i interessos diferents, i, tal volta, radicalment enfrontats, però que tenen un denominador comú: l'acceptació que s'ha de posar límits. Una qüestió, aquesta, sobre la qual hi ha prou consens social com per pensar que ja no hi ha possibilitat de retorn, com ho demostra el mateix fet que fins i tot els promotors accepten que no hi ha més remei que definir un sos-

tre per sobre del qual el creixement afectaria negativament la qualitat de vida dels residents de les Illes i, conseqüentment, marcaria el declivi del model de societat que s'havia anat formant al llarg de tres dècades de boom turístic. La qüestió és aquesta: hi ha un denominador comú. Un consens social que cap dels agents que intervenen en el debat territorial no pot deixar de banda. És a dir, una situació nova i sense precedents a la història contemporània de les Balears, que cal aprofitar per definir no només l'ordenament territorial adequat a les exigències de futur sinó, més enllà d'això, un nou model de convivència entre tots els residents, presents i futurs, d'aquesta comunitat.

Allò que es debat ara, per tant, ja no és la necessitat d'assenyalar límits -la qual cosa ha suposat, encara que sigui tard, un rotund triomf de les tesis mediambientalistes que durant anys han lluitat contra el desenvolupisme- sinó la seva quantificació. Una qüestió que certament serà molt difícil de resoldre ja que els interessos econòmics que durant tants d'anys s'han manifestat a favor de créixer acceleradament intentaran ara de condicionar els treballs de planificació i rebaixar així les exigències socials. Dissortadament l'urbanisme no és una ciència exacta i, per tant, és vulnerable a les manipulacions, la darrera de les quals és amenaçar amb un increment dels preus de l'habitatge, que farà impossible la seva adquisició pels mateixos mallorquins. Cal no caure en la provocació i debatre els temes amb seriositat. Així, és probable que una política urbanística restrictiva encareixi l'habitatge, però per això mateix el debat territorial no pot acabar en la simple delimitació del sòl que pot ser o no urbanitzat. Hi ha molts d'elements nous a considerar i, en aquest sentit, cal fer un exercici d'imaginació per no deixar en mans exclu-

sives del mercat la solució dels problemes.

En definitiva, cal insistir una vegada més en la urgència d'enllestir les Directrius Territorials i, més enllà, de començar a fer polítiques actives que garanteixin als ciutadans d'aquestes illes poder gaudir de la seva natura en una societat més equilibrada que l'actual i en la qual el valor de les coses, en la mesura del que sigui possible, torni a mesurar-se més pel seu ús i no només per les pràctiques especulatives que tan malbé han fet el territori. És per això que les Directrius Territorials han de marcar les pautes d'una nova manera d'entendre la relació de l'home amb el seu entorn i, sempre, en funció d'aquest consens social ja existent. Un consens que ens diu de manera inequívoca que no podem avançar més pel camí actual i que, per tant, cal prendre un rumb diferent.

El problema és saber trobar aquest rumb. Les moratòries no el defineixen, però sí que en cada cas mostren una sensibilitat diferent. Hi ha, com hem dit, un denominador comú, la qual cosa fa pensar que el "pacte", malgrat tot, encara és possible. Si més no, un pacte de mínims que, de cara a la pròxima campanya electoral, ens permeti poder parlar de futur i deixar, definitivament, de referir-nos al passat. Després de tants d'anys de desenvolupisme, durant els quals ha deixat bona part de la seva identitat en el camí, la societat mallorquina mereix, com a mínim, una treva reparadora. Aquest, almenys, és el nostre desig.

DE L'ENFRONTAMENT AL PACTE

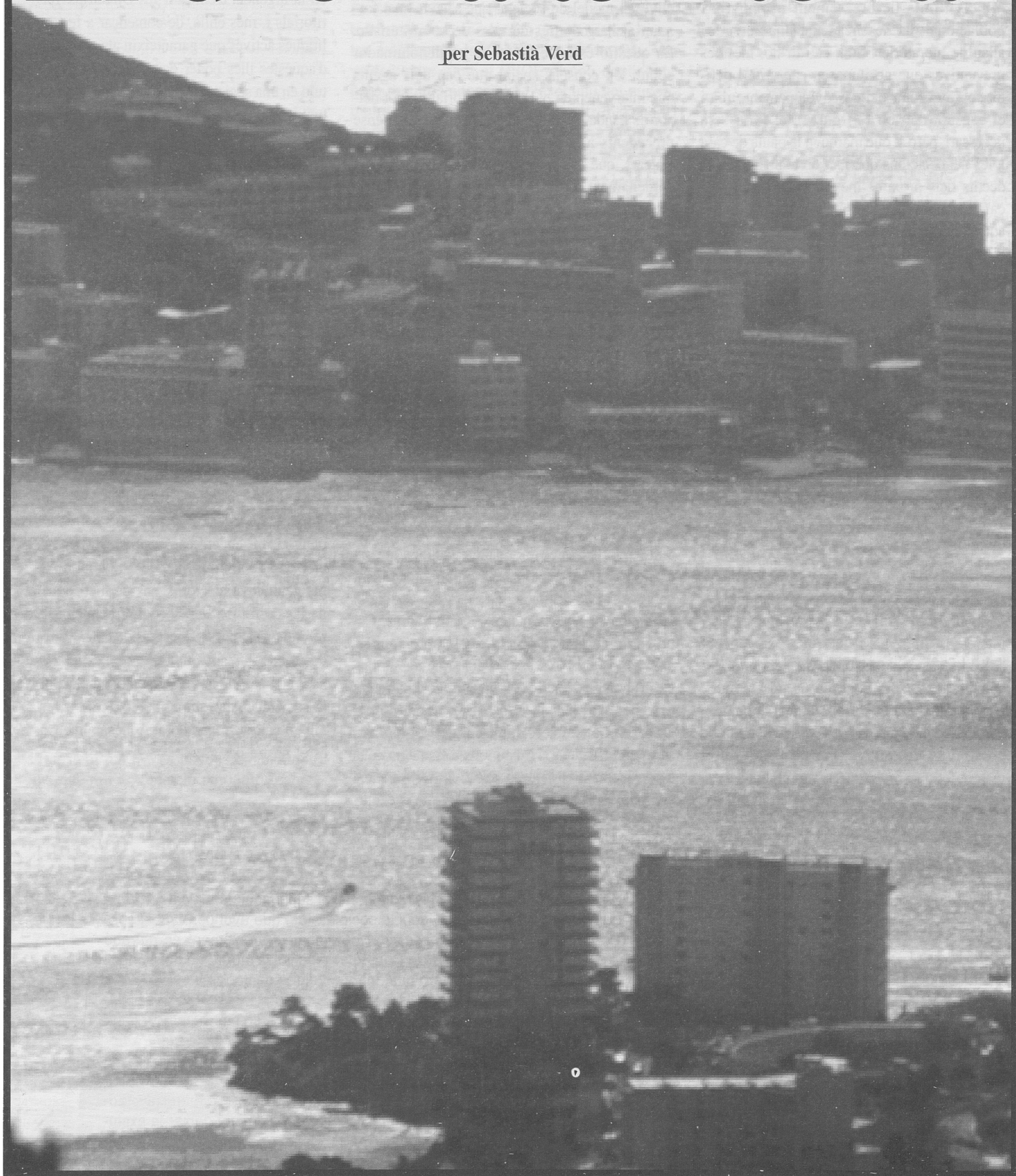
La situació és aquesta, tal com recull el suplement dominical d'Última Hora. La moratòria divideix la societat, tot i que avui per avui el consens social sobre la necessitat de limitar el creixement és gairebé unànime. La patronal de la Construcció no vol la moratòria del Consell i s'aferra a la del Govern que, alhora, voldria pactar amb el PSOE les futures directrius territorials.

De moment no hi ha acords substancials i sí, en canvi, cada vegada més diferències quan som a punt d'entrar en un any electoral. L'autor de l'informe d'UH, Gabriel Ferret, diu que sembla que encara hi som a temps per arribar a acords, que encara es poden fer coses a favor d'un adequat ordenament territorial, entre les quals -sentència- "admetre que aquesta tasca és massa important com per deixar-la exclusivament en mans dels polítics".

El dilema territorial

per Sebastià Verd

Costa massificada.

No hi ha dubte que la societat balear es troba davant un dilema històric, apostar per mantenir un model de desenvolupament que ha tocat sostre i que, per tant, pot ser contraproductiu si no s'hi posen límits, o introduir els canvis necessaris. El Govern s'ha mostrat a favor d'una moratòria urbanística que l'oposició i els ecologistes troben insuficient. Els intents de pacte han fracassat, però el bessó del consens social ha germinat i avui, per primera vegada, podem parlar d'un sentiment majoritari a favor de limitar el creixement. Quin serà el camí elegit? Quin són els límits que la societat està disposada a assumir? Aquest és el dilema i aquesta és la història:

Les Illes Balears, i d'una manera molt particular Mallorca, es troben davant un dels dilemes més difícils de la seva història recent. En un autèntic creuer de camins que, segons sigui el triat, durà cap a un o altre model de creixement. Es tracta, per tant, d'un debat essencial per a la societat que, a més a més, d'aquí a pocs mesos haurà d'acudir a les urnes per elegir el govern que ha de dirigir els canvis que, necessàriament, s'han d'introduir no només en els aspectes urbanístics sinó, més enllà d'aquests, en qüestions socials i culturals que són extremadament delicades per garantir que la via escollida sigui estable i acceptable per a tothom. Mai fins ara el dilema no s'havia plantejat tan radicalment i sense embuts, però per això mateix amb una infinitat de matisos que cal que esbrinem atentament. Hi ha senyals inequívocs que s'ha anat massa enfora en el consum de territori i, conseqüentment, indicis que la vida a les Illes, lluny de ser paradisiàca, comença a ser incòmoda per a la majoria de la població. És hora, per tant, de reflexionar i de prendre decisions. Per això, el mateix president del Govern, Jaume Matas, ha ofert un pacte polític.

Ningú no pot dubtar a hores d'ara que el canvi de model de desenvolupament de les Illes Balears és imminent, però no serà només amb el pacte o -si aquest no s'arribà a firmar- amb les normes dictades des de les institucions polítiques, com es produirà l'esperat efecte de limitar el creixement urbanístic i, amb ell, el pes demogràfic que suporta el territori. Farà falta un consens social més extens. Fa ja molts d'anys que es demana una política de límits i, fins i tot, s'han arribat a donar passes importants, com va ser la Llei d'espais naturals, però la pressió urbanitzadora sempre ha estat més poderosa que la conservacionista. Per tant, si ara s'arriba a limitar el creixement serà perquè, a la fi, hi ha una demanda social majoritària que ho reclama. Ordenar el territori o defensar el paisatge són conceptes que han deixat de pertànyer a una minoria, altrament dita progressista, per passar a ser un desideratium col·lectiu. Si més no, una recent enquesta de GADESQ que publicava Última Hora demos-

tra que vuit de cada deu habitants de l'arxipèlag donen suport a la reducció dels espais urbanitzables i, conseqüentment, a baratar el rumb de la societat balear cap a un horitzó de sostenibilitat.

D'altra banda, la massiva resposta de la societat civil a la proposta del Consell Insular de Mallorca per debatre el futur territorial de l'illa ha significat, en les darreres setmanes, una prova més de la forta demanda social que reclama el canvi de rumb. Què ha passat perquè s'hagi produït aquest efecte aparentment majoritari en el si de la societat il·lenca? Ni més ni menys, que s'ha adonat que les veus ecologistes que des dels inicis dels setanta, anunciaven mil i una calamitats si s'abusava dels recursos naturals (sobretot del més important de tots: el territori) tenien raó, que moltes de les profecies s'han convertit, o són a punt de fer-ho, en fets reals que ningú ja no s'atreveix a negar, fins al punt que l'any passat el president del Govern esdevingué saig del canvi social i anuncià que ja no era possible créixer més durant l'estiu. Enguany, la temporada turística ens ha dut una situació molt similar. El nombre de visitants ha crescut -hom calcula que l'agost d'enguany hi havia a Mallorca un 10% més de visitats que el mateix mes de 1996- i les infraestructures essencials han començat a passar per ull. Quan, gràcies al POOT, i a la moratòria turística, es creia haver controlat el creixement de l'oferta, s'ha pogut comprovar que aquesta era una trapa insuficient per aturar l'allau estiuenca de visitants. L'activitat constructora ha crescut durant els darrers mesos molt per sobre de les seves possibilitats, de manera que la intervenció del Govern - a través del pla Mirall i els processos de modernització hotelera- no només no ha servit per distreure l'atenció dels constructors sinó que el sector s'ha sobredimensionat. El gruix dels constructors ha apostat per, una vegada més, respondre en primer lloc al repte de la creixent demanda residencial que ve de fora. En aquesta decisió, fruit inapel·lable d'una política de mercat que no s'ha sabut o no s'ha volgut controlar, hi ha factors considerats positius, com la desestacionalització, però d'altres són molt

negatius: fa que la pressió demogràfica comenci a ser insuportable per al conjunt de la població ja resident, la qual cosa suposa un perill per al sistema que, de cop, s'ha vist empès cap a un carreró sense sortida.

Crisi política i crisi territorial

Hom ha pres consciència que, sense canvis, més enllà de l'actual model urbanístic només hi pot haver l'abisme. L'única alternativa és tornar enrere per cercar tiranys diferents. En el passat ja s'havien plantejat situacions similars, però mai fins ara no s'havia produït la sensació d'ofegament actual. Fins i tot els promotors urbanístics saben que és una qüestió de temps. Una illa que ha fet del paisatge, i del sol i la platja, el seu principal agent promotor no pot esperar convertir-se en un Hong-Kong sense més territori que l'envolti. Fa ara tres anys que els símptomes de fatiga territorial ja eren més que evidents a Mallorca, la qual cosa dugué al llavors aspirant a la reelecció com a president de la Comunitat, Gabriel Cañellas, a prometre la imminent redacció de les Directrius Territorials que, com a mínim, garantissin una llarga agonia del sistema. No hi va ser a temps. Un cop obligat a dimitir, el repte fou continuat pel seu successor, Cristòfol Soler, amb els resultats ja coneguts. Soler volgué avançar massa aviat, de manera que les propostes que deixaven entreveure les primeres Hipòtesis eren molt més del que estava disposat a tolerar el mateix Cañellas i el seu entorn. Soler va dimitir, però la solució definitiva no va fer més que allargar-se. Ara, el president Matas ha fixat un nou i definitiu termini de sis mesos per aprovar les Directrius, amb dotze anys de retard segons el calendari que marcava la Llei d'ordenació territorial.

Si més no, tot fa pensar que el Govern donarà llum verda a les Directrius abans de finalitzar l'any i les enviarà al Parlament per al seu debat i aprovació. Però tot i això, no serà fàcil per al govern conservador tirar endavant amb les seves propostes. La intervenció del president Matas al Club Diario de Mallorca, que serví per obrir l'actual curs, va mostrar un pre-

sident conscient dels problemes pendents, però disposat a trobar una solució política que satisfaci tothom o que, com a mínim, no molesti els poders fàctics que han mantingut els conservadors en el poder durant tota l'autonomia. No ho té fàcil, gens. I no és estrany. La història política dels darrers trenta anys s'ha caracteritzat a les Illes pel protagonisme de les disputes urbanístiques, dites ecologistes en un sentit més genèric. Durant els darrers anys del franquisme, que coincidiren amb els moments àlgids del primer boom turístic i amb l'inici de la primera crisi, la dels setanta, l'antifranquisme trobà una excel·lent bandera en la causa ecologista. Eren, endemés, moments en què es redactava el Pla Provincial d'Urbanisme que, al capdavant, en lloc d'ordenar el creixement esdevingué una plataforma idònia per santificar el desenvolupisme. La depredació territorial que patiren les Illes a finals dels anys seixanta i principis del setanta, trobà la coartada legal perfecte en el pla de 1973 que, de fet, és el que encara regeix com a norma general de les Illes, vint-i-cinc anys després de la seva aprovació.

Trenta anys de debat

Ja des dels primers anys de la democràcia, en plena transició, els poders econòmics més conservadors elegiren el desenvolupisme (creixement incontrolat de l'oferta hotelera i de l'urbanisme) com a eina per a un enriquiment fàcil. Al seu davant, com a oponents més radicals se situaren els ecologistes i els partits polítics de l'esquerra. El PSOE, fins i tot, arribà a tenir en les seves mans la possibilitat d'impulsar una modificació substancial del Pla Provincial quan, amb la preautonomia, va ocupar la Conselleria d'Ordenació del Territori. El 1977, després de les primeres eleccions generals, UCD i PSOE constituïren l'Assemblea de Parlamentaris i es repartiren les conselleries, però aquesta aliança fou molt breu. Els socialistes iniciaren la redacció d'un pla director territorial que mai no s'arribà a tramitar, tot i que -quan Miquel Pascual, qui després fou diputat amb Unió Mallorquina, substituï el socialista Emilio Alonso- es dugué a terme un important treball de reconeixement territorial i, poc després, un catàleg d'espais naturals (d'ICONA) que anys més tard marcà la pauta de la LEN.

Al final dels anys setanta, en plena transició democràtica, les qüestions mediambientals continuaren essent l'eix del debat polític. Mai no han deixat de ser-ho. En el 1972, davant els primers indicis de crisi, molts foren els que reclamaren la declaració de zones saturades per als principals nuclis turístics de Mallorca. El

Un sostre de vidre

El determinant de la crisi territorial que viuen les Balears en aquests moments és la pressió demogràfica que suporten i, sobretot, la quantificació dels límits. Segons un estudi de la Conselleria d'Ordenació del Territori que ha tengut ressò als mitjans de comunicació, les Illes tenen una punta poblacional de 1.285.000 persones, de les quals 965.000 a Mallorca, 115.000 a Menorca i 205.000 a les Pitiüses, xifres que sobrepassen en molt la població de dret.

A més a més, aquest estudi estableix que les construccions existents a les Illes permeten quantificar la capacitat d'hostatge actual en devers 1.625.000 residents, que es correspondrien a un total de 1.220.000 per a Mallorca, 170.000 per a Menorca i els 230.000 que resten per a Eivissa i Formentera. Són aquestes les xifres que han produït la sensació d'ofegament i el sentiment que ha arribat l'hora d'establir un límit o, més ben dit, disminuir les possibilitats legals per incrementar l'oferta de noves residències.

En aquests moments els límits vénen marcats pels plans urbanístics vigents que, en el conjunt de les Illes permetrien que Mallorca arribàs als 2.1 milions d'habitants, que Menorca sobrepassàs els 300.000 i que les Pitiüses fregassin els 350.000. Una possibilitat que, de mantenir el ritme actual de construcció, podria convertir-se en realitat en un termini no massa llunyà.

En realitat, el GOB va encara més enfora i quantifica el possible creixement de Mallorca en quadruplicar la població de dret actual -un percentatge que, d'altra banda, no divergeix massa del calculat a les hipòtesis de Directrius Territorials- la qual cosa situaria la capacitat màxima en els 2.700.000 habitants. Aquest és un horitzó que els mateixos promotors creuen llunyà, però factible si es vol que la construcció continuï essent un dels motors de l'economia balear i donar feina a més de trenta mil treballadors. Més encara, els ecologistes han denunciat que a finals de l'estiu hi havia en tràmit a Mallorca trenta nous projectes urbanístics i residencials que, en el seu conjunt, totalitzen devers quaranta mil noves places que se sumen al perill latent de construcció en sòl rústic. El planejament urbanístic vigent a Mallorca permet doblar el nombre de cases de fora vila existents en l'actualitat, la qual cosa implicaria una població propera als tres-cents mil habitants, és a dir, desdoblar Palma, demogràficament, sobre la resta de l'illa.

1976, un subsecretari d'Estat de Turisme, declarava al Diario de Mallorca que "era imprescindible reduir el 30% de les places hoteleres de les Balears". La preautonomia proporcionà molts de fòrums de debat públic, alguns dels quals tengueren lloc essent conseller de Turisme Pere Joan Morey, i en tots es debatia l'oportunitat o no de desaccelerar el ritme de creixement de l'oferta. L'estira i amolla es traslladà fins més enllà dels anys vuitanta, un cop els poders econòmics -o, si més no, el principal poder econòmic de les Illes- obligaren a segellar a Madrid el pacte entre Jeroni Albertí i Gabriel Cañellas que donà la presidència a aquest. D'aquesta manera s'inicià un període que, en realitat, encara no s'ha acabat de tancar i que hom pot definir pel manteniment d'un model de desenvolupament econòmic fonamentat quasi exclusivament en el consum territorial. Un model que ha tengut diferents

moments, amb una gran crisi cada dècada, però que s'ha caracteritzat per la manca de planificació i una política basada en la pressió social per aconseguir lleis que protegeixin, tot i que només fos parcialment, el patrimoni natural de tots els illencs (sa Dragonera, es Trenc, Cabreria, Llei d'espais naturals...etcètera).

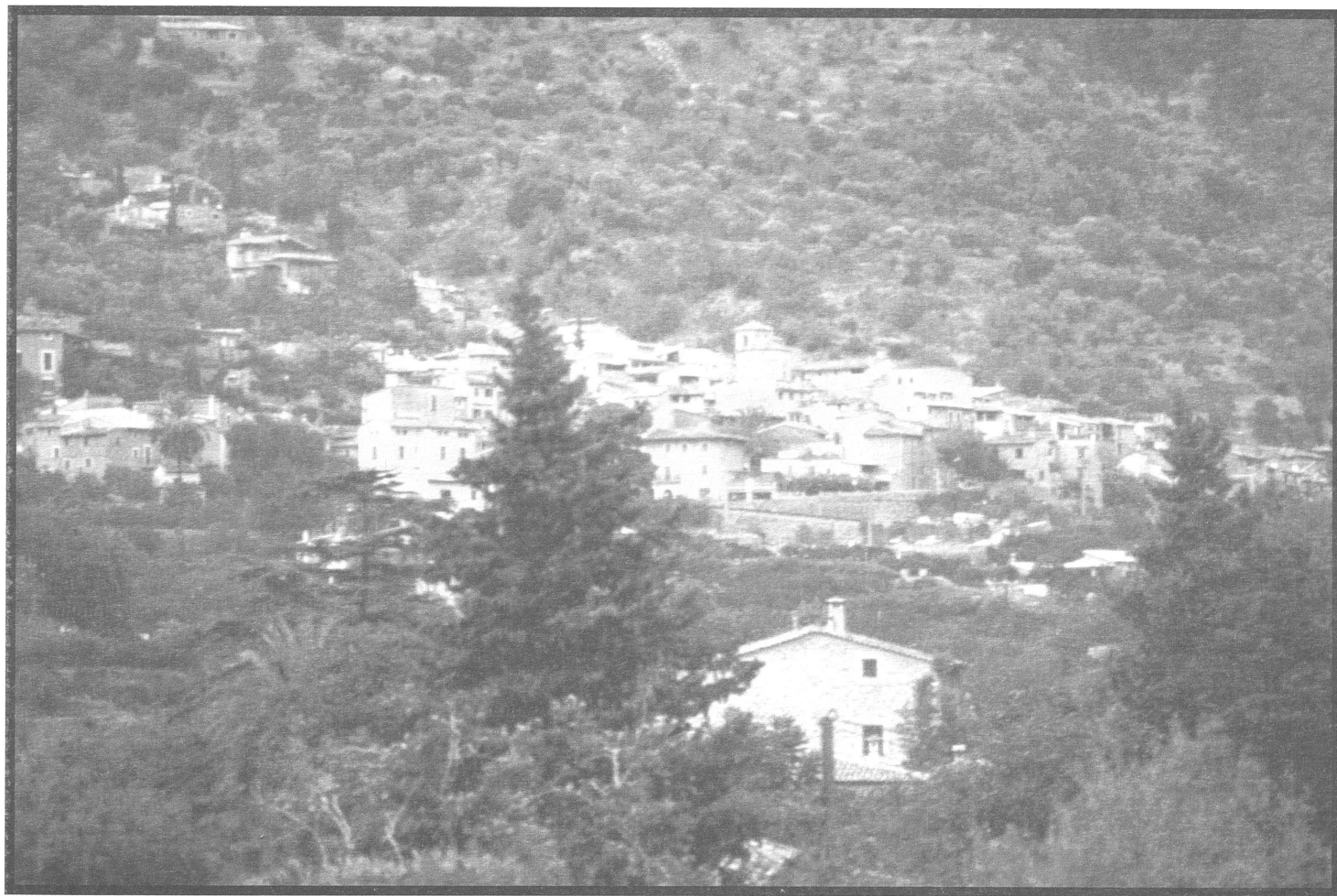
De la LEN a la moratòria turística

Hom pot dir que la dreta econòmica ha tengut un pes molt fort en el Partit Popular que ha governat les Illes des de l'autonomia i que l'altre partit de centre-dreta, Unió Mallorquina (amb certa mesura hereva dels plantejaments urbanístics inicials d'UCD) ha mantingut una posició d'ambigüitat, tot i que la seva presència fou decisiva a l'hora de les grans lleis del Parlament, com la d'es Trenc o la LEN. Però, a poc a poc, la mateixa dreta econòmica

ha anat generant postures més crítiques envers el desenvolupisme que varen dur, per exemple, als decrets Cladera (tot i que la falta de mesures preventives prèvies provocà una indesitjada allau de nous hotels) i, més tard, als postulats del Pla d'Ordenació de l'Oferta Turística. És precisament quan apareix el POOT que s'assisteix a l'inici d'una guerra civil dins del conservadorisme polític de les Illes que mostra, ja, una disparitat de parers entre els poders econòmics. Una certa dreta, conscient que el model econòmic toca sostre, aposta per liderar la reconversió, mentre que l'altra roman aferrada al passat, és a dir, a la creença que no hi ha

del Territori, si més no fins al 1993. És llavors, deu anys després de constituir el primer govern autònom, quan Gabriel Cañellas, conscient que quelcom comença a canviar a la societat balear, decideix un canvi que, a la llarga, esdevindrà decisiu per al futur polític de la comunitat: un jove, Joan Flaquer -ben relacionat amb els poders econòmics- serà l'encarregat de tirar endavant el POOT i els plans de modernització hotelera, mentre que dos tecnòcrates, Jaume Matas i Bartomeu Reus es fan càrrec de les conselleries d'Economia i d'Ordenació del Territori. Matas finalitzà els treballs del pla estratègic de competitivitat, on ja es parla in-

A poc a poc, però, la dreta -o per ser més exactes, determinats sectors empresarials- començà a mostrar-se disposada a introduir canvis més substancials. El POOT en va ser un exemple. L'exigència d'una planificació territorial era inqüestionable, però a molts tal cosa, qualsevol intent de planificació per tímid que fos, semblava una conjura de rojos. No obstant això, en aquells moments, l'operació vaixell per procurar aigua dolça a Mallorca des de Tarragona, havia escandalitzat tothom i la solució al problema dels residus sòlids ja començava a semblar gairebé insoluble, de la matei-

Protegir l'entorn rural.

límits que puguin condicionar l'expansió turística o que, en qualsevol cas, aquesta només la pot dictar el mercat. Els hotelers, als quals l'establiment dels límits afavoreix, per limitar el camp de la competència, es decanten majoritàriament pel primer grup, mentre que promotors i constructors es mantenen en la primera línia del desenvolupisme.

Una disputa civil, dins la dreta de les Illes, que ben bé podria representar-se per la presència de Jaume Cladera a la Conselleria de Turisme i per la de Jeroni Sainz a la d'Ordenació

sistentment de diversificació i desestacionalització. Reus empenqué la redacció de les Directrius Territorials, les hipòtesis de les quals són presentades per primera vegada el 1996. Cañellas va ser conscient del canvi, però era evident que el volia controlar en un intent desesperat per protegir els interessos econòmics d'aquells que el varen situar i mantenir al Consolat de la Mar durant quasi tres lustres.

La dimissió de Cañellas

xa manera que la creixent densitat de trànsit obligava a pensar en un pla de carreteres que alguns sectors -evidentment des de l'esquerra, però també des de sectors conservadors- creien absolutament desproporcionat. En aquest context, l'escàndol del túnel de Sóller fa que la direcció estatal del PP forci la dimissió de Cañellas a les poques setmanes d'haver estat investit de bell nou president de la Comunitat. Cañellas ja havia promès en el seu discurs d'investidura que aquesta seria la legislatura en què s'aprovarien les Directrius, la qual cosa sem-

bla que donà ales al seu successor, Cristòfol Soler, per fer realitat la promesa. Així, mesos després es publicaven les Hipòtesis, en les qual - com a avís previ - es podia llegir que si actualment es desenvolupàs el sòl classificat com a urbanitzable la població de Mallorca es multiplicaria per 3'7, la de Menorca un 5'2 i les d'Eivissa i Formentera un 5'1 i un 6'6 respectivament.

Les Directrius Territorials

"Si a aquesta situació del planejament a les

el compromís de proposar un model territorial que expressi la voluntat col·lectiva de transformació, un model amb què afrontar la nova etapa de desenvolupament de les Illes Balears". Totes les hipòtesis eren una declaració d'intencions que responien, això sí, a una diagnosi prou exacta de la realitat. Sota el mandat del president Cañellas tal volta hagués estat possible anar ajornant l'aprovació o, el que era més probable, rebaixar-les, tal com sempre s'havia fet fins aleshores quan es tractava de mesures proteccionistes, però el problema era que Soler començava a ser creïble i això era molt més

cer president en només un any - no li quedaria més remei que anar endavant amb les Directrius; encara que conscient de l'oposició que tenen al si del mateix Partit Popular decideix una espècie de guerrilla amb la qual rentar la cara al partit i predisposar-lo per a futures decisions més compromeses. Així es planteja el pla Mirall, un pla d'embelliment a gran escala, la intenció del qual és intervenir als nuclis urbans i afavorir, així, la rehabilitació. Jaume Matas el va presentar com la solució per poder continuar construint sense ocupar més territori.

El sòl rústic també compte.

Illes - es deia al text de les Hipòtesis - hi afegim la circumstància que durant els propers quinze anys, segons les previsions de l'Organització Mundial de Turisme, la demanda turística a nivell mundial creixerà de manera espectacular, compremem la feblesa dels instruments de govern del territori per afrontar una etapa apassionant, en la qual sabem que podem créixer, però el nostre repte ha de ser requalificar el model turístic, diversificar la base econòmica, protegir el territori i el sistema d'assentaments i garantir un desenvolupament sostenible. En definitiva, les DOT tenen

del que alguns poderosos promotors i propietaris estaven disposats a tolerar.

Gabriel Cañellas des de l'ombra començà a moure peces fins aconseguir que Cristòfol Soler dimitís. L'excusa va ser el catalanisme del president que els partidaris del seu antecessor consideraven intolerable, però la raó de fons, apuntada pel mateix Soler en el moment de l'adéu, no era altra que les Directrius Territorials i un intent de remodelar el Govern amb consellers, com el de Turisme, que haguessin restat lluny de la influència canyellista. No obstant això, al nou cap de l'executiu -el ter-

L'estratègia de Jaume Matas i el Pla del CIM

Però 1996 i 1997 seran anys d'expansió econòmica. La crisi de principis del noranta queda superada i, de cop i volta, la societat mallorquina es veu envoltada d'un autèntica allau immobiliària promoguda en bona mesura pel capital alemany. Més que mai es veu la necessitat d'ordenar l'espai rústic i, d'una manera especial, evitar que el nou boom -que cronològicament seria el tercer gran boom- acabi

malmenant tot el que queda de costa.

El POOT és en vigor, però els ajuntaments no s'hi han adaptat i, endemés, es tem que la gestió pugui presentar dificultats gairebé insolubles. Tal volta per això, a principis d'enguany, l'executiu decidí un cop d'efecte i aprovà una moratòria turística, la filosofia de la qual és evitar que s'incrementin les places turístiques obligant a haver de llevar-ne d'obsoletes del mercat per poder obrir-ne de noves que, endemés, han de ser de qualitat.

La moratòria era la porta per a la Llei general de turisme que ara és a punt de ser remesa al Parlament pel Govern. Era una notícia important i impactant, que obligà el president Matas a donar explicacions als empresaris illencs i als majoristes de viatges estrangers, però, sobretot, el forçà a explicar-se davant el seu partit que, durant unes setmanes, posà en evidència la feblesa del seu lideratge. I per si hi faltàs poc, un grup de destacats membres del Partit Popular, entre els quals el batle de Porreres, influent empresari del sector constructor, crearen una associació "civil", els Amics de Fora Vila, al capdavant de la qual hi situaren un conegut metge de Manacor, Montserrat Galmés. Aquesta societat es mostrarà molt activa en els darrers mesos, i forçarà a negociar dins del PP el futur de les Directrius Territorials. Això va fer que la Llei general de turisme, inicialment prevista per a principis d'estiu quedàs ajornada fins, com a mínim, la tardor. I el mateix passà amb les DOT, de les quals se'n retardà l'aprovació. I això que tant per a l'oposició com per als ecologistes, "eren massa inconcretes" a pesar que la seva filosofia fos acceptable en termes generals.

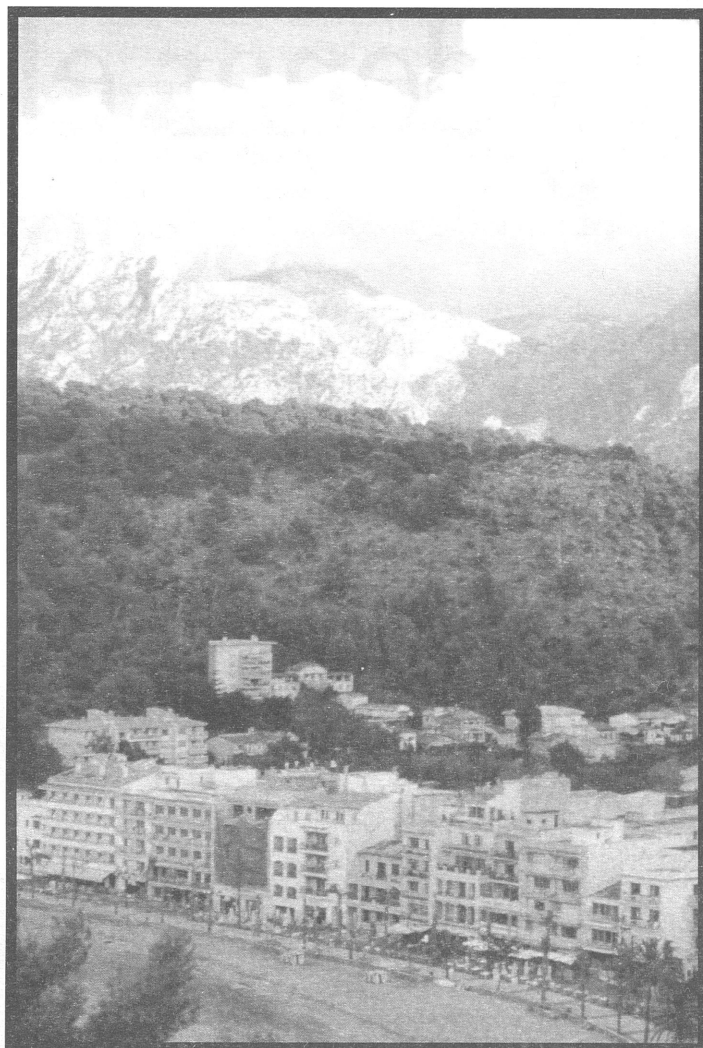
Així s'arribà a l'estiu d'enguany. En aquests moments, el "Pacte de Progrés" que governa el Consell de Mallorca, cansat d'esperar unes directrius que semblen estojades en el calaix de l'oblit, decideix impulsar el seu propi Pla Territorial o, més exactament, uns criteris per a la redacció d'aquest pla, ja que la competència de la planificació urbanística és del Govern. Des del Consell no amaguen que aquesta és una provocació a l'executiu i, alhora, una arma electoral davant la presumpta incapacitat de l'executiu per dibuixar un nou model urbanístic a les Illes. Tenen raó. El president Matas i el Govern travessen un dels seus moments més baixos, amb un fort distanciament intern entre el cap de l'executiu i el president del Partit, Joan Verger, que és conseller de Foment i, sobretot, per la constant pressió de l'ala més dretana del partit. És llavors, no obstant això, quan Matas impulsa una nova iniciativa: vint-i-quatre hores després que el portaveu del Govern hagués desqualificat el "pacte de govern", el

mateix conseller d'Ordenació del Territori rectificà i els oferí un "pacte d'estat" sobre urbanisme i, endemés, admeté com a "políticament correcte" la voluntat del Consell Insular de voler intervenir en la redacció del Pla Territorial tot i que la competència sigui autonòmica.

El vist-i-plau d'Aznar

L'explicació és senzilla: la pressió del Pacte de Progrés serveix a Matas de perfecta coartada per tirar endavant les Directrius que rebutgen els sectors més conservadors del PP i que ara, a menys d'un any de les eleccions, Matas presenta com el "mal menor". Sap, com sap tothom a les Illes, que la majoria pot dependre d'uns centenars de vots que, justament, serien els vots propensos a canviar de bàndol davant les qüestions mediambientals. Endemés, el President rep suport directe de la Moncloa. El més d'agost navegà per la badia de Palma amb José María Aznar qui li explica el projecte de centrar el Partit Popular. Per a Jaume Matas no hi ha més centrisme possible a les Balears que actuar amb decisió en el tema urbanístic per salvaguardar de cara al futur la prosperitat assolida en el passat amb un model que ja ha tocat sostre. Així ho explicà a Aznar i aquest li donà llum verda, tot i que li recomanà prudència per evitar un cisma conservador. Com a conseqüència de tot aquest procés, Matas aprofità la tradicional audiència reial de finals d'estiu per comunicar als mitjans de comunicació l'ofertament d'un pacte territorial.

Tot el que ha passat des de llavors és sobradament conegut. Durant gairebé un mes s'han produït múltiples i variades propostes de pacte, que el Govern concretà en una moratòria urbanística que afectarà només el sòl urbanitzable sense pla parcial aprovat o en tràmit d'aprovació. Una mesura que tant el Pacte de

Turisme i natura, compatibles?

Progrés com el GOB consideren insuficient, la qual cosa du el PSOE a rebutjar la proposta. Les converses entre el candidat socialista a la presidència, Francesc Antich i el conseller d'Ordenació del Territori, no pogueren finalitzar tal com ambdós haguessin desitjat, però han iniciat una nova etapa en el diàleg sobre temes urbanístics. Era el passat 30 de setembre, ja iniciada la tardor climatològica i el curs polític.

Malgrat tot, el diàleg territorial no ha fet més que començar. De fet, quan s'hagi publicat aquest número el Parlament ja haurà celebrat el debat sobre l'Estat de l'Autonomia, on el president Matas, amb tota seguretat, haurà reiterat que la Llei general del turisme serà enviada al legislatiu amb caràcter immediat i que les Directrius, amb consens o sense, no es torbaran massa a seguir el mateix camí. Les eleccions, al capdavant són a la cantonada del calendari...

Ordenar el creixement

Segona part

Entrevista a Jaume Matas

per Sebastià Verd

El passat mes de març vàrem entrevistar el president del Govern balear en ocasió de la moratòria turística que s'acabava d'aprovar. Diguérem, llavors, que es tractava d'una mesura dictada després d'un estiu, el de 1997, durant el qual hom tengué la sensació d'haver tocat sostre, que les Illes eren ja saturades i que, en conseqüència, ja no era possible augmentar l'oferta turística. Han passat els mesos i un nou estiu, el d'enguany, ha reiterat les mateixes sensacions d'ofegament, de baixada de la qualitat tant del producte turístic com, fet que és més important, de la qualitat de vida dels mateixos residents. Això ha obligat que, de bell nou, la màquina política hagi engegat la tasca de sortir al pas dels esdeveniments. Ara més que mai, es dirà, s'ha fet necessari limitar el creixement urbanístic i ordenar el territori.

En realitat, en política gairebé no es parla de res més. Les Illes viuen un moment apassionant ja que han de redefinir un model de desenvolupament econòmic que implica tota la societat. I, en aquest sentit, quin és el sostre demogràfic que fa possible una convivència en harmonia? És políticament possible limitar el creixement en aquests moments? De fa sis mesos ençà, s'han conciliat les diferents forces que actuen dins o prop del Partit Popular en relació a la política territorial? És evident que a la conversa del març hi mancaven molts d'elements.

Si més no, hi mancava la possibilitat d'un consens o, com a mínim, d'una aproximació de postures, o d'un diàleg entre el Govern i l'oposició, que abans era impensable. La impressió és que avui, més que mai, ens trobam amb un president conciliador en qüestions territorials.

-Senyor president: aquesta entrevista és continuació de la que vàrem mantenir fa sis mesos en ocasió de la moratòria turística. Llavors el Govern no es plantejava cap moratòria urbanística i ara sembla que sí. Què ha passat?

-Abans d'entrar al fons de la seva pregunta, permeti'm que li digui que jo no he plantejat cap moratòria. La moratòria, és a dir: aturar provisionalment les tramitacions de projectes, és una mesura preventiva que realment no presenta massa transcendència ni importància, tot i que sembla esser que, per a qualcú, té un valor simbòlic important. Però, que quedi clar, el Govern no ha plantejat ara una moratòria urbanística. Nosaltres hem plantejat aplicar les Directrius d'Ordenació del Territori, que suposen una redefinició de l'horitzó de creixement de les Illes Balears en urbanisme. Aquesta redefinició, aquesta redacció nova dels límits, aquesta modificació de les regles del joc, es va començar a preparar ja fa tres anys i ara s'arriba al punt que

diríem és més transcendental perquè implica prendre decisions amb vinculació jurídica. I aquesta és la tasca que tenim davant nosaltres. Jo, efectivament, fa mig any no li vaig esmentar aquesta mesura, però és que era evident, perquè és evident que contenir el creixement turístic sense mesures complementàries no condueix a enlloc.

-Però han ofert un pacte que inclou una moratòria. Amb quines condicions?

-Sí, hem ofert un pacte sense condicions. Ara bé: el pacte, com és evident, no vol dir que el Govern faci exactament el que demana l'oposició. El Govern té les seves postures i en aquest sentit nosaltres no tenim segons pensaments. Ara bé: estam disposats a arribar a un acord amb l'oposició i modificar les nostres postures, per tal que una qüestió d'aquesta importància no hagi de sortir sense més suport que el del Partit Popular que dona suport al Govern. Però, també la nostra flexibilitat té un límit. El més evident és el respecte a la seguretat jurídica dels ciutadans, d'una banda; i no generar un model de desenvolupament urbanístic que faci impossible a la gent de les Illes Balears la compra d'un habitatge. Aquest segon punt també és molt important, perquè segons algunes postures que he sentit, la gent de les Illes es podria quedar condemnada a no poder comprar mai un habitatge, perquè el preu del sòl pujaria espectacularment.

EL PAPER DEL CONSELL INSULAR

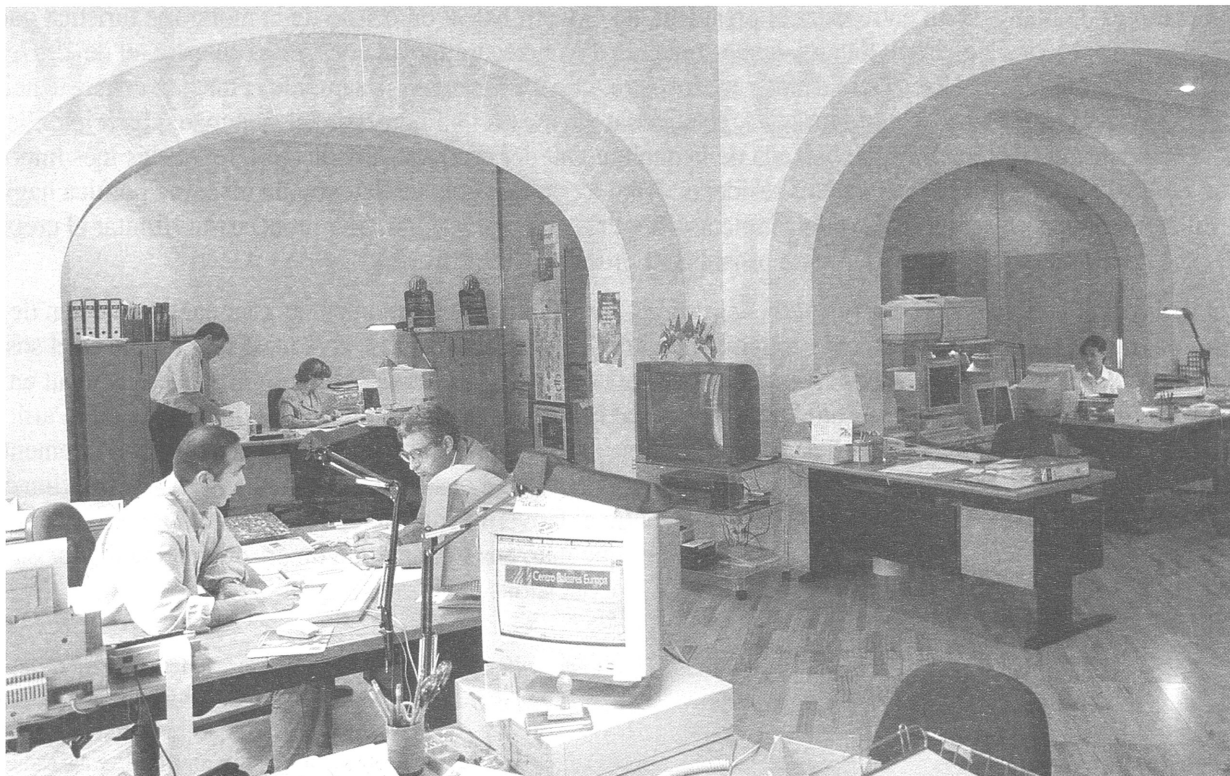
-Si a pesar de tot no s'arriba a aquest pacte, pensa que hi haurà un conflicte institucional amb els consells insulars o amb els ajuntaments?

-Respecte a la qüestió del conflicte amb els ajuntaments i amb els consells, les coses són clares: hi ha un repartiment de competències i

Jaume Matas, president del Govern balear des de 1996, va néixer a Palma el 1956. És casat i té tres fills. Es va llicenciar en ciències econòmiques i empresarials per la Universitat de València, on s'especialitzà en economia conjuntural i hisenda pública.

És funcionari de carrera de la Comunitat Autònoma. El 1989 va ser nomenat director general de Pressuposts i el 1993 conseller.

Tres anys després va ser elegit president del Govern per substituir Cristòfol Soler que, a la vegada, havia rellevat Gabriel Cañellas.

El Centre Balear Europa consolidat a Brussel·les defensa els interessos de la nostra comunitat i, a la vegada, facilita a tots els interessats qualsevol informació relativa a la Unió Europea

DEPARTAMENTS I SERVEIS DEL CBE:
Centre de Documentació Europea
Centre Europeu d'Informació Empresarial
Departament de Relacions Exteriors
Departament de d'Estratègia Regional i
Coordinació IMEDOC

INFORMAU-VOS AL CENTRE BALEARS EUROPA

C. Palau Reial, 17
 Conselleria d'Economia i Hisenda
 07001-Palma de Mallorca, Illes Balears
 Tel. 971 17 62 28 - Fax 971 17 62 16.

Correu electrònic: cbe@bitel.es
Internet: <http://www.bitel.es/cbe>

DELEGACIÓ A BRUSSEL·LES

Avenue des Arts, 3, 4 et 5, 7ème étage - 1210-Brussel·les
 Tel. 32 2 223 14 10 - Fax 32 2 223 25 24.
Correu electrònic: centre.balears.europe@skynet.be

COMISSIÓ EUROPEA

GOVERN BALEAR

Universitat de les
Illes Balears

Càmera Oficial de Comerç,
Indústria i Navegació de
Mallorca e Ibiza-Formentera

CAIXA DE BALEARS

CENTRE BALEARS EUROPA

cadascú ha de fer el que li pertoca. Al Govern li pertoca l'ordenació del territori, els plans territorials, les grans mesures; als ajuntaments aplicar aquestes mesures, fixar dins el seu territori les normes, d'acord amb el marc aprovat, i al Consell les funcions executives que la llei li concedeix. En tot cas, la seva pregunta té la seva raó de ser, perquè hem vist els darrers dies que hi havia una certa tensió del Consell de Mallorca respecte a possibles mesures que el Govern suposadament voldria prendre. Jo crec que si cadascú es limita a veure el que es fa i no somnia truites, hi haurà menys tensió.

-En qualsevol cas, creu que el Consell Insular de Mallorca ha iniciat un bon camí amb el Fòrum i la redacció dels criteris per al Pla Territorial?

-Sí. Em sembla molt interessant que el Consell convoqui un Fòrum i tot el que vulguin. És molt digne d'aplaudiment que intenti conèixer la realitat del carrer, el que pensa la gent. Jo no m'oposaré ni criticaré mai que una institució s'apropi a la realitat.

L'EXISTÈNCIA D'UN SOSTRE

-Creu vostè que les Illes tenen un límit demogràfic? Quin és el sostre de població que podem suportar?

-Jo no contestaré una pregunta així. El president no és qui pot fixar aquesta xifra. Ni tan sols vull condicionar-la. Hi ha una feina de recopilació de dades feta durant tres anys pels tècnics de les Directrius, hi ha una tasca impressionant que ha dut a terme la Conselleria de Medi Ambient i, finalment, hi ha experts que són capaços d'opinar. Al meu entendre, són evidents dues coses: d'una banda, que tenim un sostre i que l'hem de fixar clarament, i que aquest sostre no és la població que tenim ara, però que no està molt, molt llunyana. I en segon lloc és evident que s'ha de procedir a desclassificar sòl que avui està en condicions de ser urbanitzat, perquè si tot es desenvolupa, lògicament superem els límits que semblen evidents.

SINTONIA ENTRE GOVERN I PP

-Se sent prou lliure davant el seu propi partit i els poders econòmics per negociar o definir el sostre urbanístic?

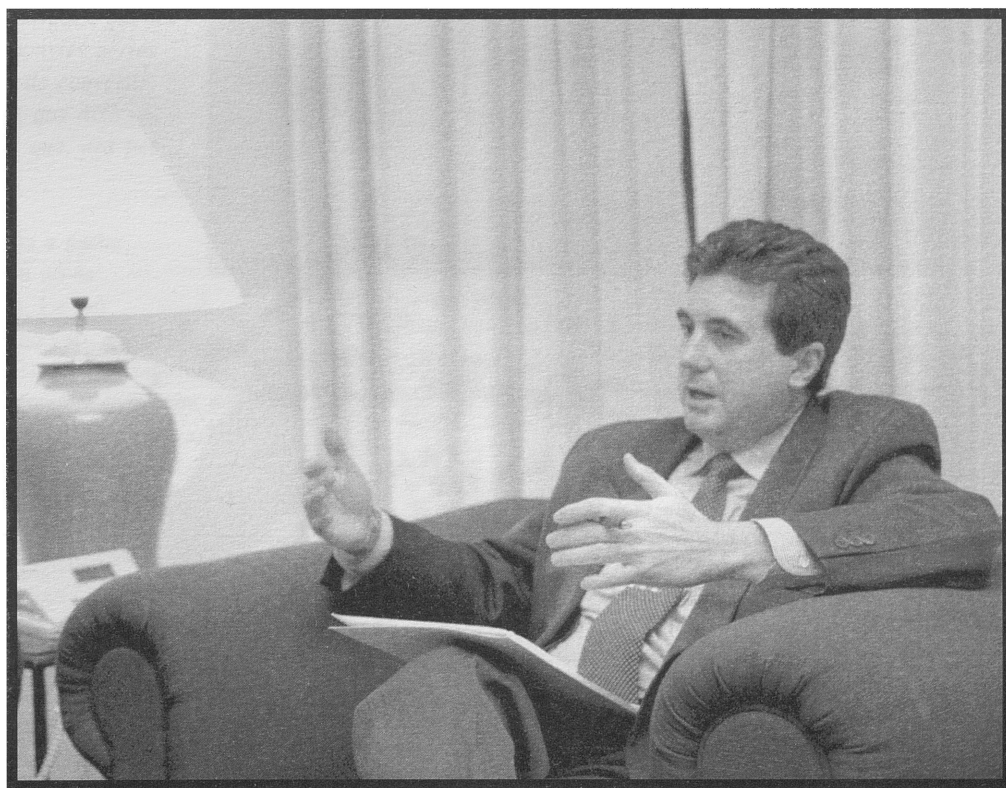
-No, de cap de les maneres. Jo no he de ser ni vull ser lliure respecte al meu partit. Jo som el que el meu partit desitja. Vostè sap que el meu partit va iniciar la redacció de les Directrius fa tres anys, que el meu partit les havia inclòs al seu programa electoral, i, per tant, lògicament, el Govern actua en conseqüència. Si vostè es vol referir a postures crítiques respecte al pensament de la majoria del partit, li dic que són postures molt raonables, que no volen els radicalismes que sovint veiem a la política balear. Però no passi

pena, que el conjunt d'idees que conviuen al si del PP balear coincideixen amb el Govern.

-A la seva intervenció al Club Diario de Mallorca, va dir que s'havia de diferenciar el creixement de les zones turístiques del de les zones urbanes (les zones dels nostres, record que va dir). Podria ser més explícit?

-Jo vaig donar un exemple: no és el mateix un polígon d'habitatges a la carretera de Sóller, prop de l'antiga presó, que un complex de xalets a Cala Ratjada. No només estadísticament, sinó que gairebé de forma inexorable ens trobam que al primer tipus d'urbanització només hi ha veïns de Palma i a l'altre hi ha molts de ciutadans de fora de les Illes. Jo crec que no es pot aplicar el mateix criteri restrictiu a la primera urbanització que a la segona; no són els ciutadans de les Balears els que han de veure que manca oferta i pugen els preus dels seus potencials habitatges, sinó productes que fins i tot ja es comercialitzen directament a l'estranger. I dic aquest exemple de Palma com podria dir un complex d'edificis a Santa Maria o a Andratx. Però, a les costes, i amb certs preus, tothom identifica fàcilment el destinatari de l'oferta.

-Quins són els nostres? Un recent informe de Sa Nostra diu que a les Balears hi ha més de cinquanta mil persones que viuen en una pobresa relativa i que deu mil són pobres de solemnitat.

-Vostè, amb aquesta pregunta, es fa ressò d'un plantejament que ha fet un determinat partit polític. Jo crec que tothom entén que els nostres ciutadans són els nostres ciutadans, els que viuen aquí. I que quan un habitatge surt a la venda a un diari anglès o alemany, evidentment no va dirigit a la gent de les Balears. Respecte a l'informe de Sa Nostra voldria conèixer-lo per opinar. He sentit que una tercera part dels pobres tenen menys de 14 anys i la veritat és

La seva confiança ho fa possible

Projecte
Natura

Balears
Sa Nostra
Raó de Ser

Així reinvertim els nostres beneficis a "SA NOSTRA", convertint finques com ca'n Tàpera i sa Canova en vertaderes escoles mediambientals, col·laborant en la preservació de la flora i la fauna, impulsant el coneixement dels nostres valors naturals amb publicacions i seminaris i fent del Projecte Natura una realitat que ajudi a garantir un medi ambient de qualitat per a les generacions futures. Perquè el benestar de la gent de **Balears és "SA NOSTRA"** raó de ser.

Gent de
confiança

"SA
NOS
TRA"

CAIXA DE BALEARS

que em costa fer-me càrrec d'aquesta afirmació. En tot cas, sens dubte, hi ha pobresa a les Balears. Hi ha gent que encara no ha arribat a gaudir de les oportunitats que tenim, hi ha gent exclosa per moltes raons, hi ha gent que ha arribat fa poc d'altres llocs on tenien pobresa i manca de futur i, almenys, troben que aquí poden tenir sortides. Naturalment que tenim pobres i que tenim molta gent per la qual lluitar.

UNA CRISI ECONÒMICA LLUNYANA

-A tot el món es parla de crisi. El Fons Monetari Internacional acaba d'anunciar una recessió de la qual, en tot cas, podrien quedar-ne fora els països de l'euro que, de totes maneres, fan previsions de creixement a la baixa. En canvi les previsions de les Balears són a l'alça. Fins quan podren mantenir aquesta situació?

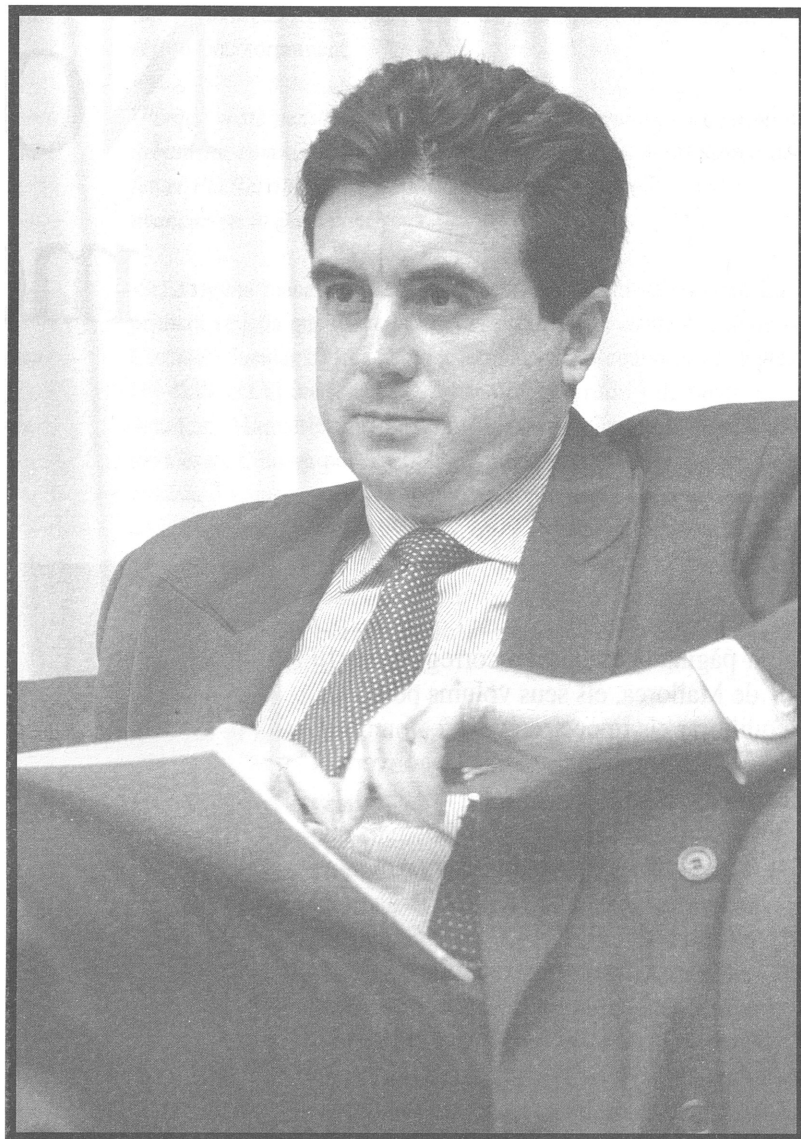
-Jo crec que sempre hi ha crisi a un lloc del món. Aquesta vegada gairebé l'únic lloc on no hi ha crisi és a Europa i a Estats Units. Nosaltres, com a unitat econòmica, ens podem mantenir fora d'aquest cercle mentre els emissors de turistes i els compradors dels nostres productes no estiguin en crisi. I, per ara, sembla ser que no hi ha indicis d'aquest problema a Alemanya i a Gran Bretanya i, per suposat, a Espanya.

-Si li sembla, tornen al tema inicial d'aquesta entrevista. Pareix que la temporada turística alta s'ha allargat i que les previsions per a l'hivern són bones. Les companyies aèries alemanyes, com LTU, parlen ja sense embuts de convertir Mallorca en el Miami europeu. No creu, però, que això implicarà un increment de l'oferta residencial que, ara per ara, no estam en condicions de garantir?

-Hem dedicat la major part d'aquesta entrevista a parlar d'una modificació del model de creixement, on no és concebible per a nosaltres el model de Florida. La raó fonamental és la manca de territori. Per tant, no cal cap preocupació. No volem ampliar l'oferta d'estiu, sinó allargar la temporada. Així, entenem que allò que pot generar un increment important del trànsit aeri a l'aeroport és l'ampliació de la temporada turística. I pensí, per tant, que el que feim durant la temporada baixa és ocupar llits hotelers que estaven buits, places que han generat ja un impacte ambiental, que les tenim ja assumides. I això està bé. El que no podem fer és queixar-nos, amb raó, que tenim sous i pensions baixos, i quan la temporada s'allarga, pensar que tenim massa turisme.

-En definitiva: quan disposarem dels estudis i de les lleis -les Directrius Territorials, la Llei general de turisme- que regularan el canvi de rumb que necessita la nostra societat?

-La Llei general de turisme esta gairebé redactada. No es diferencia gairebé en res important del que tothom coneix. I les Directrius ja han sortit a informació pública dues vegades i ara ja només resta dur-les al Parlament. Ens manca ara acabar de perfilar les xifres, definir el model territorial, i pel gener jo crec que haurien d'esser al Parlament. No em demani quan sortiran del Parlament perquè, com sap, hi ha un petit problema d'excés de feina.

-Si em permet, una darrera pregunta. Creu que guanyarà les pròximes eleccions? Donant per fet que serà el candidat del PP, creu que, si aconsegueix ser investit de bell nou president, tindrà suficient suport social per liderar aquests canvis?

-Li agraeix la suposició que seré el candidat del PP. Com vostè sap, és una decisió que ha de prendre el partit quan sigui el moment i el moment serà quan les eleccions siguin més properes, perquè el PP no entén que es vulgui viure un període electoral de mesos i mesos. El partit que governa sempre ha de defensar que quan toca governar toca governar i ara és aquest moment. Per tant, ja arribarà el moment de candidats i d'eleccions. Em demana si el PP guanyarà les eleccions. No ho sé. Nosaltres hem fet la nostra feina al Govern. És cert que hi ha hagut moments dolents, però també és cert que hem fet una feina molt important. I és cert també que hem resolt problemes de futur. I jo crec que la gent sap que si alguna cosa hem fet és feina per la nostra terra. Però, dit això, que és el que està al nostre abast, no li puc dir què passarà a les eleccions. Hi ha enquestes que ens donen uns bons resultats. Però són enquestes. Ja arribarà el moment de les eleccions. I, dit això, sí... crec que tendria el suport social suficient, entre d'altres coses perquè la societat és prou intel·ligent per generar els canvis que facin falta d'una manera ordenada i en el moment que pertoca.

No hi caben més parcel·les

Entrevista a Francesc Quetglas

per Gina Garcías

Podríem aprofitar el canvi de segle per girar pàgina i començar a corregir el perfil de Mallorca, els seus volums postissos, equilibrar els impactes que la commouen, aclarir el formiguer en què es converteix cada estiu i ara ja gairebé, (ai que bé?), (ai quin mal!), cinc mesos a l'any. No és que sigui el moment oportú, és que ja no queden més oportunitats. La invitació al pacte urbanístic col·loca el Partit Socialista en la necessitat de demostrar que té un projecte coherent de futur, i que té la flexibilitat suficient per persuadir dreta i esquerra de la seva bondat, i/o l'habilitat de destapar els possibles interessos inconfessables dels que posen entrebancs per consensuar el futur territorial. El pacte necessita dels socialistes, i els socialistes necessiten saber ballar amb el pacte per prendre l'alternativa. El candidat Francesc Antich el signarà, o no. Però haurà estat Francesc Quetglas, president de la Comissió d'Urbanisme del Consell de Mallorca, un dels principals autors del guió.

-Què vàreu pensar els socialistes quan Jaume Matas us va convidar a negociar un pacte urbanístic?

-Ens va causar una certa sorpresa, perquè quan nosaltres vàrem exposar dins el Consell de Mallorca la nostra voluntat de fer el Pla Territorial de Mallorca, i vàrem dir que volíem que fos el resultat d'un gran acord, no només polític, sinó també social, i per això vàrem plantejar el Fòrum... la primera reacció del Govern, jo ho vull recordar, perquè és precis recordar les coses, va ser de menysprear absolutament el tema, dir-nos que tiràvem el doblers dels ciutadans. Però a la vegada va succeir que molts de ciutadans varen fer palesa aquesta sensació d'estretor, de saturació turística, que nosaltres havíem denunciat. A aquests ciutadans la nostra proposta de fer un "pla per Mallorca" els semblà positiva. Llavors, el Govern, tot d'una es va apuntar a la idea de pactar el futur territo-

rial. Benvingut sigui aquest canvi d'opinió, però, evidentment, va ser un poc sorprenent.

-Perquè vostè pensa que el Govern balear va proposar un pacte urbanístic com a reacció a la intenció del Consell de Mallorca de fer el Pla Territorial de Mallorca, que el Govern els va voler avançar en la iniciativa?

-Sí, d'alguna manera va ser així. Cronològicament va ser així. La primera vegada que es va parlar del pacte va ser a una reunió de la Comissió Insular d'Urbanisme a la qual vàrem convocar els batles. Un d'ells era el conseller d'Ordenació del Territori i de Medi Ambient, Miquel Ramis, que va venir en qualitat de batle d'Alcúdia, però és clar, no va poder evitar ser considerat també conseller de la matèria. D'aquesta primera reunió va sorgir una cosa a la qual eufemísticament tothom li va dir "pacte d'estat". Ramis va convocar ràpidament una roda de premsa... Va ser en aquest "fòrum territorial de batles" on nosaltres vàrem exposar la nostra intenció de fer comprendre la necessitat d'un pacte urbanístic en la redacció del Pla Territorial de Mallorca.

-Per què és necessari?

-Per superar la inconsistència de les solucions de futur que el projecte de Directrius d'Ordenació Territorial contempla per a Mallorca quan apareix trossejada en sis parts, d'una forma que a nosaltres ens sembla irracional.

-És el Consell de Mallorca el que ha de fer el Pla de l'illa?

EL PLA DE MALLORCA

-Les competències d'Ordenació del Territori són del Govern. El que passa és que la Llei d'ordenació del territori també dona un fort protagonisme als consells insulars, fins al punt que les illes de

Francesc Quetglas es considera un mallorquí nascut a Barcelona. Economista i funcionari, entrà a la política activa de la mà d'Adolfo Suárez i Josep Melià, l'any 1982, quan Adolfo Suárez havia dimitit com a president del Govern i de la UCD i fundà el CDS. Quetglas l'havia conegut a la Secretaria d'Estat de la Informació, que encapçalava Melià. Amb les sigles del CDS va ser candidat al Congrés l'any 82 i al Parlament balear l'any 83. Fins al 1987 no va aconseguir l'escó de diputat autonòmic, en una legislatura en la qual el CDS va exercir la sort de ser l'àrbitre d'un Parlament i d'un consistori, el de Palma, amb governs minoritaris. Gabriel Cañellas (PP) i Ramon Aguiló (PSOE) no en guarden un bon record. L'any 91 l'electorat castigà el CDS i Quetglas es retirà de la política fins el 1995, que entrà a les llistes electorals del PSIB-PSOE com a candidat independent. Ara està afiliat al PSIB, és diputat i portaveu suplent del grup socialista al Parlament balear i president de la Comissió Insular d'Urbanisme del Consell de Mallorca. És casat i té dos fills.

Menorca i Eivissa tenen un pla territorial propi que ha estat elaborat, com a mínim conjuntament, entre el Govern i el Consell Insular. I, en qualsevol cas, els criteris d'aquests plans neixen dels consells insulars corresponents. Per tant, nosaltres, l'únic que volem és tenir les mateixes atribucions que Menorca i Eivissa. Mallorca va a remolc en aquest procés, indubtablement per circumstàncies de color polític. Però, no ja com a conseller, sinó com a mallorquí, no volem renunciar a projectar el nostre futur.

-Volen implantar per a Mallorca uns criteris territorials diferents als contemplats a les DOT?

-No acceptam la fragmentació de l'illa que dibuixen les DOT. Mallorca és cada vegada més una illa interrelacionada. La gent dorm a un municipi, fa feina a un altre, se'n va a sopar a un tercer i tal volta a divertir-se a un altre. Amb tota naturalitat. Només existia una comarca una mica aïllada, que era la de Sóller. Amb el túnel, ja no. Però, no parlem només d'anècdotes ciutadanes, parlem d'infraestructures: un municipi reparteix l'energia elèctrica a tota l'illa, l'aigua que consumeix Palma i Calvià neix a la Serra de Tramuntana... hi ha una interrelació molt forta, que les xarxes internes de comunicació accentuen encara més. Mallorca és una unitat territorial. Tampoc no estam d'acord amb els límits de creixement marcats per les DOT.

-El Partit Socialista i el Partit Popular es poden posar d'acord en aquesta qüestió?

-Depèn del que el Govern esperi del pacte. És possible que quan aquesta entrevista es publiqui, algunes consideracions ja hagin quedat desbordades pels fets, he de ser prudent, però puc dir que en aquests moments hi ha una incertesa absoluta sobre la possibilitat del pacte urbanístic. A nosaltres ens arriben signes molt contradictoris de part del Partit Popular. Un dia el president Jaume Matas fa declaracions fermes sobre la necessitat de desclassificar sòl, de rebaixar previsions de creixement... Però, després els sectors més durs del Partit Popular diuen la seva, a continuació sembla que Matas recula, ara ja no parla de moratòria... ara diu "no hem de discutir les misèries del present, anem a parlar del futur" i ho diu amb una grandiloquència que a mi em fa pensar que vol ocultar que el veritable problema és precisament com aturar, ara, el creixement desbordat. Però a tot això el conseller Ramis torna a parlar de moratòries... I al final, la veritat és que no sabem què espera el Partit Popular d'aquest pacte, en què el vol convertir.

LA PROPOSTA SOCIALISTA

-I el Partit Socialista?

-Nosaltres volem un pacte en dues dimensions. Primera: unes mesures preventives que ens permetin discutir amb tranquil·litat el model de futur, i que impedeixin que el procés de depredació i de degradació augmenti. I que fins i tot s'acceleri perquè estiguin sonant campanes que anam a redimensionar les possibilitats de creixement. No volem una suspensió de llicències. La tramitació de plans urbanístics és més complexa. Però tampoc no podem tenir encetat el meló durant mesos sense prendre mesures preventives.

Volem una llei de suspensió dels urbanitzables residencials i turístics sense pla aprovat. I una llei que limiti la capacitat de parcel·lar el sòl rústic, que és el càncer del nostre territori. Per a nosaltres aquestes mesures són imprescindibles. Segona dimensió: que el debat giri entorn a tres qüestions fonamentals: Primera. que les Directrius es banyin més. Ara contenen un diagnòstic territorial sòlid, diuen que el territori està sobresaturat, que tenim una capacitat desmesurada de creixement, que els recursos estan desbordats, etc..., però després marquen unes solucions flonges, fluixes, temorenques. Segona qüestió: paper dels consells insulars: Volem que les Directrius tinguin un major grau de concreció però que, una vegada establertes, els consells insulars tinguin una veritable autonomia en l'elaboració dels seus plans territorials. I tercer: el tema de les limitacions en el creixement: que les Directrius imposin d'una vegada límits al creixement.

-Quins límits?

-El gran problema que tenim és que la responsabilitat de delimitar el sostre poblacional de cada municipi es deixa al pla general de cada municipi. Això, que pot tenir una magnífica defensa des de la perspectiva de l'autonomia municipal, és nefast per als interessos de l'illa. I així, per posar un exemple, Lluçmajor ha aprovat unes normes subsidiàries amb un sostre de població de 80.000 habitants. A Lluçmajor no hi caben, vuitanta mil habitants! No és sostenible. Però no tenim avui cap instrument jurídic per poder dir a l'Ajuntament de Lluçmajor, miri, vostè, revisi això, perquè el seu límit ha de ser molt inferior... ics. Aquest és l'instrument que ha de tenir el Pla Territorial. El Pla Territorial és el que ha de posar els límits, i deixar després a l'autonomia municipal la capacitat de dibuixar el perfil i la fesomia del seu municipi. El límit del creixement és una responsabilitat supramunicipal, insular. És una qüestió desagradable, la de restar autonomia municipal, però imprescindible. L'autonomia municipal no s'ha de convertir en l'escut del Govern per no imposar límits al creixement.

ELS LLIGAMS DEL PARTIT POPULAR

-I vostè creu que el president Matas té autonomia, o millor dit, el suport del seu propi partit, i dels grups econòmics i socials que sustenten el Partit Popular per limitar el creixement urbanístic?

-Jo, sincerament, desig el bé del territori. Ens jugam el futur. Aquest és un tema que ultrapassa els interessos particulars. Desig que el senyor Matas, en la mesura que creu allò que defensa, tingui capacitat per dur-ho a terme. Però no n'estic segur. El Partit Popular té fortes contradiccions internes. Matas vol centrar el partit, perquè té olfacte polític. I sap que l'urbanisme és un tema cabdal en la discussió sobre el futur d'aquestes illes. El seu plantejament entra en conflicte amb allò que històricament ha representat el Partit Popular a les Balears: els interessos dels sectors més depredadors del territori. De fet hi ha una evident confusió, moltes vegades, entre el PP i les associacions que representen aquests interessos. Podrà Matas vèncer aquesta batalla per alliberar el Partit Popular d'aquesta rêmora? Jo ho desitjaria.

EL PAPER DELS BATLES

-El Govern va convidar els batles per pactar, prèviament amb ells, el futur urbanístic de les Balears. Va ser una forma de cedir als interessos constructors que alguns batles defensen?

-Em fa la sensació que al Partit Popular no tots els batles pesen el mateix. És lògic. I fent una anàlisi una mica ponderada, tot i que dins el PP hi ha batles molt ponderats, que representen interessos més generals, els veig a la Comissió Insular d'Urbanisme i així ho he de dir, tot i això, crec que el pes específic dels batles que representen la línia més dura és excessiu... I si el Govern supedita la seva proposta urbanística a la pressió dels batles de més pes, ho tendrà difícil per aconseguir imposar criteris de caràcter superior, supramunicipal.

-Hem de trobar els límits, l'equilibri, entre l'autonomia municipal i els interessos supramunicipals. A l'hora de posar els límits no hem de parlar de capacitat de població, sinó de limitar la capacitat d'habitació, d'habitatge, d'acollida. Hem de parlar d'activitat turística, que no és només l'hotelera, sinó ja, fonamentalment, la residencial. Hem de redimensionar a la baixa. I això ha de ser un plantejament supramunicipal. Si no, es poden produir situacions delirants. Per exemple, imagini un ajuntament molt proteccionista, com per exemple el d'Artà, que té escassíssim sòl urbanitzable, que protegeix més enllà de la LEN, i que estigués situat devora un ajuntament, com per exemple, el de Campos, que ha fet un urbanisme "a la carta": tant vols, tant tens. El territori no coneix de límits municipals. Hi ha d'haver una harmonització territorial amb criteris d'insularitat. Tot i que després hi hagi municipis que, en funció de majories polítiques, siguin més o menys proteccionistes. Aquest marge s'ha de respectar, és clar.

ELS PROTAGONISTES

-I quan Matas diu, jo puc parlar amb Francesc Antich i confiar-hi, però no puc dir el mateix d'altres socialistes. Què passa?

-Passa que Matas fa un exercici infantil i vol gratar a una ferida inexistente per fer mal. Vol provocar una divisió que tanmateix no aconseguirà provocar.

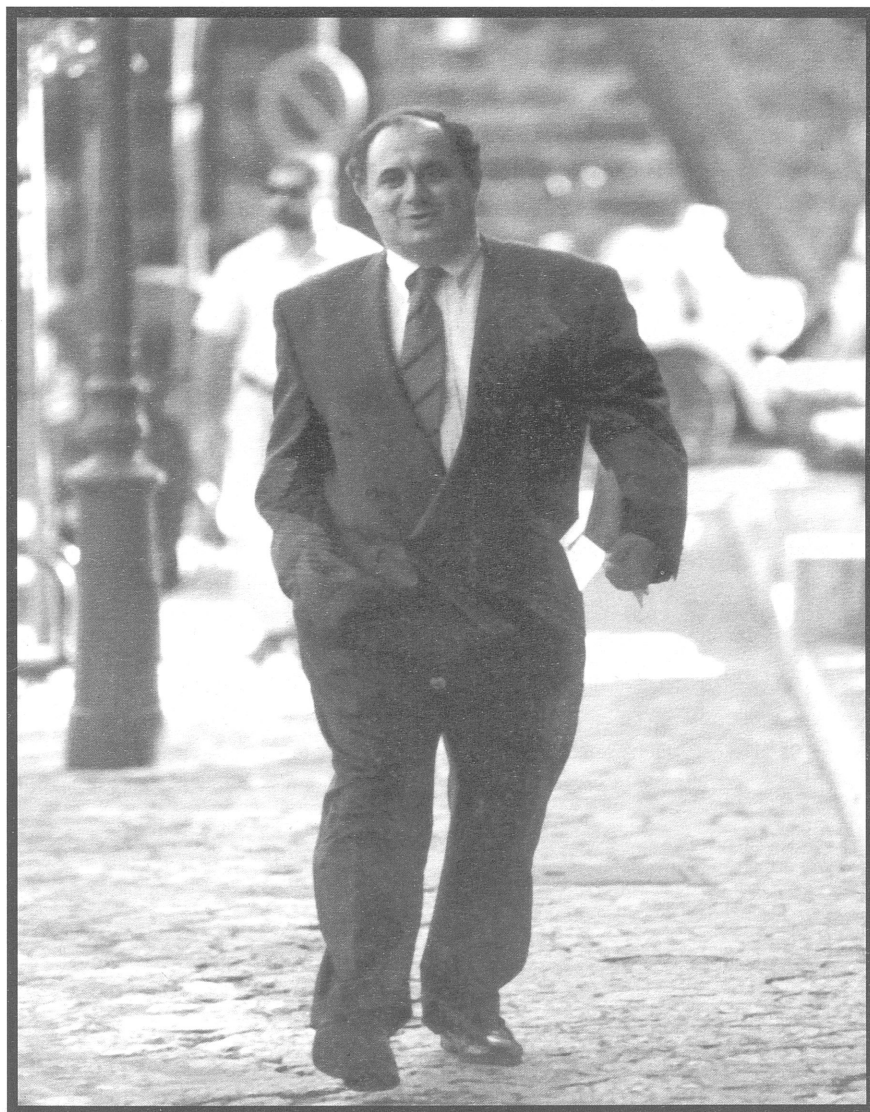
-Hi ha divisió en el PSIB per aquest tema i en relació al protagonisme sobre aquest tema?

-En relació a les dues qüestions, l'acció política del Partit Socialista és fruit d'un treball intern conjunt. I, una vegada que els militants han triat un candidat, tots treballam perquè el pròxim president del Govern sigui Xisco Antich. Tot el protagonisme i el suport els donam a Xisco Antich.

-I quan els socialistes exigeixen al Govern que faci una moratòria urbanística, Jaume Matas contesta: i per què no l'ha feta el Consell de Mallorca durant aquests tres anys passats?

LES MESURES PREVENTIVES

-Matas s'equivoca en aquest tema. Nosaltres estam disposats a fer-la. Nosaltres ens hem assegut amb el Govern perquè Matas ens ha convidat a fer-ho. Però també hem dit, i ho repetesc, que si com a Partit Socialista hem donat mostres de responsabilitat i estam disposats a parlar d'un pacte sobre una qüestió que, com aquesta, consideram cabdal, també, com a governants del Consell de Mallorca, hem dit que nosaltres feim el Pla Territorial i que aquest pla tendrà mesures preventives. El fet que el Partit Socialista conversi amb el Govern no ens privarà ni un minut de la nostra feina en el Pla Territorial i en les seves mesures... amb el Fòrum ciutadà, amb el fòrum territorial, i amb tot el que hem previst. Hem inventariat tots els urbanitzables, el seu estat de

-El geògraf Bartomeu Barceló ha dit públicament que sotmetre l'urbanisme als criteris municipals és començar la casa per la teulada, i que d'aquí provenen tots els desastres que pateixen les Balears.

del 13 al 15 de
novembre

Nupcial

V Fira de Serveis de Noces

Palma de Mallorca

Recinte Firal:

c/. Ciutat de Querétaro s/n. Polígon de Llevant
07006 Palma de Mallorca
Tel: 971 77 13 02 Fax: 971 77 01 60

GOVERN BALEAR

tramitació, totes les dades per tenir un catàleg exhaustiu i complet. És una feina feta pensant en el Pla Territorial, però també per saber quines són les amenaces que hem d'evitar que es consolidin mentre parlem del tema.

EL PACTE DE PROGRÉS

-Les propostes territorials socialistes i les d'Unió Mallorquina són ara coincidents. Però tots els partits que donen suport al Pacte de Progrés del CIM tenen una proposta coincident quant a ordenació del territori, que ha de incloure solucions als temes d'energia, aigua, fems...?

-Fins ara sempre hem estat d'acord. Hem fet documents importants, que han servit de base per fer el Pla Territorial, per exemple el document del Consell de Mallorca en relació a les Directrius, on tot això que parlem està dit, i que va ser aprovat, no per unanimitat, lamentablement, però sí per la majoria dels grups que formam el Pacte de Progrés. El fet de necessitar-nos tots dificulta la gestió, però a la vegada és bo, perquè ens dóna la garantia que cada decisió ha estat molt mesurada, i és molt ajustada. I això és el que continuarem fent.

LIMITAR O PROTEGIR?

-Per què es parla tant de limitar el creixement i tan poc de protegir el territori? Què se n'ha fet de la Llei d'espais naturals? Per què ningú no es demana com es gestionen els espais naturals?

-Honestament, no és per ganes de fer el míting, però em fa la impressió que després de quinze anys de govern del Partit Popular estam en una situació a la qual l'oposició de moment ens hem conformat i ens hem tranquil·litzat amb el fet d'apagar els focs, i encara no podem parlar de "repoblació forestal", per continuar amb el símil. Ara tothom està molt orgullós de la Llei d'espais naturals, fins i tot el PP en parla, però hem de recordar que s'aprovà amb l'oposició del PP. Es va fer perquè el Govern estava en minoria. El PP es va aprofitar d'un trànsfuga del CDS, però afortunadament hi va haver un contratrànsfuga que va deixar les coses al seu lloc i l'oposició va imposar la Llei d'espais naturals. Aquesta és la història.

-S'ha de limitar la parcel·lació del sòl rústic o s'ha de limitar l'ús del sòl rústic?

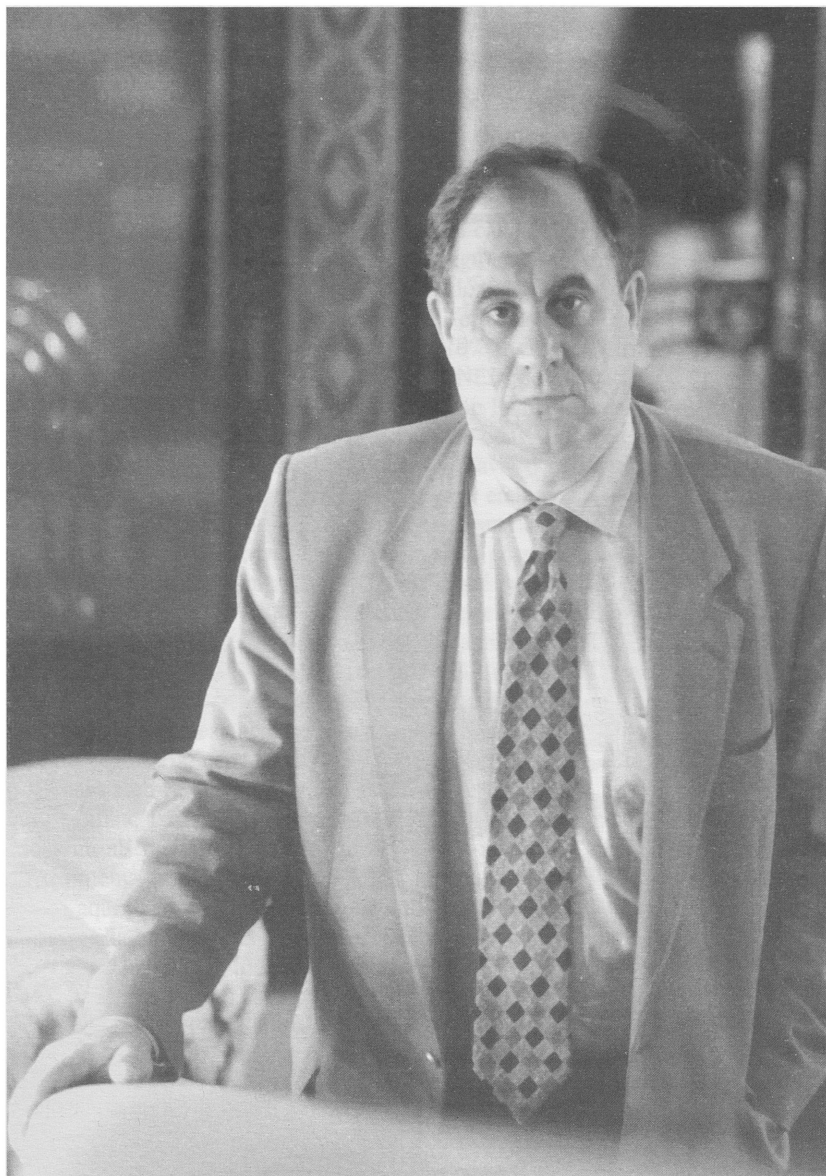
-El procés de parcel·lació del sòl rústic jo crec que és el fenomen urbanístic més preocupant d'aquesta illa, és un veritable càncer, és un procés de reproducció cel·lular no controlada i nociva, i s'ha de cercar una solució urgent. Nosaltres hem proposat al Govern balear unes mesures preventives que ho impedeixin, així com altres mesures preventives que paralitzin els tràmits actuals per parcel·lar nous espais rústics. En aquests moments els projectes de parcel·lació de grans finques, sense altres límits que la parcel·la mínima, siguin dues quarterades o siguin més -perquè això ens passa també dins les Àrees Naturals d'Especial Interès- són esgarriafadors... Parcel·les sense serveis, amb carrers estrets i ja està, tot al marge del planejament. A mi em preocupa més això que el que es faci amb els sòls urbanitzables. Al final el sòl rústic s'està convertint en urbanitzable de baixa densitat. És una situació a la qual ens ha dut la permissibilitat.

tat de la Llei del sòl rústic que va aprovar el Partit Popular en solitari. Ho vull subratllar, és la llei del PP. Nosaltres ja vàrem advertir d'aquest perill, i ens varen dir alarmistes... doncs això és el que passa. Per tant, solucionar aquest tema és prioritari, perquè sinó es pot convertir en el forat per on se'ns escapa l'ordenació territorial.

EL SÒL RÚSTIC

-Quina és la solució, donada la situació de l'agricultura a les Balears i, fins i tot, la distribució europea que de fet existeix en les funcions del sòl?

-Si em permet, li diré que aquest plantejament fa inevitable que el nostre sòl hagi de ser residencial. I això a mi em sembla que ho hem de començar a revisar des del principi. Si perquè l'agricultura té problemes de rendibilitat haguéssim d'acceptar que Mallorca, des d'Andratx fins a Capdepera, des de Pollença fins a ses Salines, s'ha de dividir difusament en parcel·les més o menys grans... Jo no estic d'acord amb aquest model. A més, seria espantós, des del punt de vista de l'estètica, de la contaminació de l'aigua, de les capes freàtiques, d'una xarxa elèctrica com una teranyina... de la saturació

de la nostra capacitat natural de reciclatge... És veritat que no ens serveix el vell model d'explotació agrícola. Hem de trobar una redefinició de l'ús agrícola del sòl rústic. I es fa necessari parlar de la necessitat de transvasar al sector agrari part dels excedents que genera el sector turístic.

-Amb l'impost turístic?

-Exacte. Un impost que permeti inversions mediambientals i de conservació del sòl rústic, fins i tot a les finques privades. Així ho dic, personalment no em repugna, a canvi, naturalment, que aquestes finques privades compleixin certes condicions, com són per exemple, permetre el pas als vianants. La redefinició del paper del sòl rústic també ha de tenir en compte la necessitat que retrobi la seva viabilitat econòmica.

-S'ha de limitar la propietat estrangera del sòl?

-Si em demana la meua opinió personal, li diré que jo no tenc una especial preocupació per la identitat del titular de la propietat. Em preocupa, en canvi, l'ús que en faci. Em preocupa que el sòl rústic es gestioni amb criteris de sòl urbà. Vull que es recuperi una cultura d'utilització del sòl rústic que permeti que la seva titularitat privada sigui compatible amb el seu gaudi col·lectiu, controlat i consensuat. Si un alemany compra una finca de muntanya ha de saber que no ha comprat una casa tancada amb un jardí, sinó que ha de mantenir un altre tipus de relació amb l'exterior. I això no té res a veure amb la nacionalitat del titular. Honestament li diré que els alemanys poden haver fet algunes bestieses, però els mallorquins també n'han fet moltes.

-En definitiva, a què aspiram, quins són els límits?

-No hem volgut posar, de moment, cap límit numèric a la nostra proposta del pla per Mallorca ni de pacte urbanístic. Ni un límit poblacional ni urbanitzable. Pensam que les xifres han de ser el resultat darrer del debat democràtic que volem provocar, per exemple, amb el Fòrum Ciutadà que hem convocat. No volem entrar en una guerra de xifres. El conseller Ramis deia fa uns mesos que a les Balears hi caben un milió set-cents mil places. Ahir el GOB deia, un milió cent mil... No volem entrar en subhastes. No volem apriorismes. Volem dibuixar un model. Això no és una qüestió tècnica, sinó política. Jo vull reivindicar el paper de la política en aquest tema. No es pot dir, com que tenim uns recursos limitats quant a aigua, quant a energia, per exemple, anem a limitar la capacitat de població. No, miri, l'aigua, l'energia, si volem, la podem fabricar. El que hem de saber és què volem, com volem viure, quina relació volem tenir amb el territori, entre nosaltres mateixos... Hem de dir, no volem créixer més que fins aquí, per voluntat política, perquè no volem continuar el model Singapur, o el Hong-Kong. I si decidim que volem viure en harmonia, sense estretor, molts direm, els límits, els límits? Però si ja els hem passat...

Taula rodona amb **Jaume Carbonero** (arquitecte municipal de l'Ajuntament de Pollença), **Gabriel Oliver** (president de l'Associació de Promotors-Constructors de Balears), **Lourdes Ramis** (professora de Dret públic de la UIB) **Miquel A. Toledo** (President de la Comissió d'Urbanisme de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Mallorca, Eivissa i Formentera), **Nofre Rutllan** (Geògraf, professor de la UIB).

Els límits de la imaginació

per Magdalena F. Mulet

La paraula *límit* sembla esser la que podria definir la situació territorial de Mallorca a hores d'ara, per a uns s'ha arribat al límit del creixement per sobre el qual serà impossible viure d'una manera confortable, per a altres el límit del creixement a Mallorca serà el de la imaginació, però en aquest cas la cobdícia, que no té límits, ha fet que molts de ciutadans arribin al límit de la paciència, quan veuen que el territori a Mallorca només té un valor urbanístic i que ordenar-lo sembla esser que només vol dir distribuir els permisos per urbanitzar. Planificar, diu a aquesta taula un dels nostres convidats, "no pot esser adequar l'oferta a la demanda, planificar és adequar l'oferta als recursos amb imaginació".

ONA: Plantejar avui el tema de l'ordenació territorial a Mallorca no deixa d'esser un fet recurrent, però aquesta tardor sembla que hi ha hagut una inflexió important i per primera vegada ha sorgit la paraula "pacte territorial", un pacte, d'altra banda, que des d'ONA hem reclamat insistentment. Tot i que en sortir aquest número al carrer probablement, volem advertir-los-ho, serà testimonial ja que pot haver succeït de tot.

Rutllan: Podem parlar de generalitats, com els polítics.

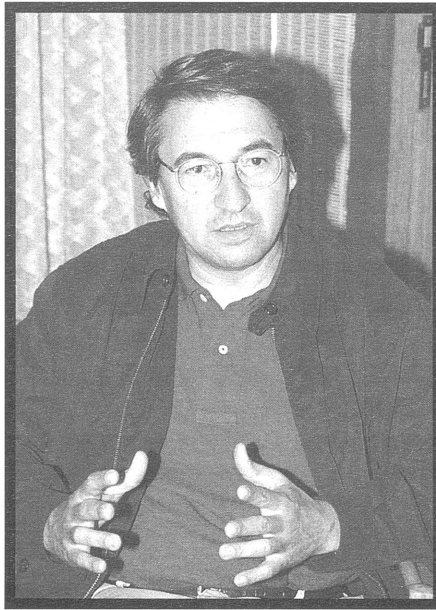
Toledo: En aquest tema jo crec que el que s'ha de fer primer és clarificar. Es parlen de molts de conceptes que la majoria de vegades són equívocs i que en boca d'un o d'un altre ni tan sols no signifiquen el mateix. Per fer un pacte s'ha de saber què es vol pactar, saber on es vol arribar i per a això també fa falta saber on som, i tot i que es parla molt i molt, es fa d'una manera molt vaga.

Rutllan: Hi ha dos temes que surten paral·lelament als mitjans i que no s'han de deslligar, d'una banda la cabuda màxima de l'illa. Saber fins a quina densitat pot acollir, i això és una xifra. Ja sabem que les xifres de projeccions de creixement són matisables; no vol dir que tot el que hi ha planificat s'ocupi, i de vegades, massa sovint, s'ocupa més del que hi ha planificat, perquè les xifres eren més benèvols que la mateixa realitat.

Me'n record que els primers números que es varen fer, quan Miquel Pascual era conseller d'ordenació del territori a la preautonomia, parlaven ja de dos milions i busques. I aquests càlculs sempre es fa comptant el sòl urbà i urbanitzable perquè ningú no agafa el rústic i divideix la parcel·la mínima per veure quant dóna... , la qual cosa donaria tanta gent al sòl rústic com a l'urbà i urbanitzable sencer, perquè sòl urbà en el millor dels casos és el 10%, i el 90% és rústic i si divideixes per 200.000 metres quadrats a ANEI i per 30.000 a ARIP i per 15.000 segons a quin rústic... hi cap Palma sencera dins el rústic. Vull dir amb això i a partir d'aquestes consideracions, que aquestes xifres, a les quals semblava que no s'havia d'arribar mai, comencen a cobrar realisme. En aquesta segona embranzida de creixement dels anys vuitanta i ara als anys noranta hi comença a haver pulsacions d'alerta, "no fos cosa que sigui possible arribar al que s'ha planificat". I el president Matas ja digué l'any passat "que hi havia massa gent", ara resulta que la densitat pot ésser excessiva, amb la qual cosa es perdrà confortabilitat. És a dir, que l'illa sigui rica però incomoda. I ara es planteja quin és el llindar.

La tècnica ja pot aconseguir la densitat que es vulgui, sempre i quan hi hagi una àrea de captació de recursos prou potent per aconseguir l'energia necessària, per tant la capacitat del medi depèn de com ens relacionam amb l'exterior, es tracta de saber per tant la confortabilitat. I si ara ja resulta mal de pair, què podem imaginar si arribàssim als dos milions de persones?

El segon tema és: quan haguem fixat els límits, com organitzam això?, i aquí hi ha un segon debat que vull apuntar, sobre si es divideix l'illa en diferents comarques o plans territorials parcials com vol el Govern i la línia que defensa el Consell Insular d'una organització única per a cada una de les illes, el pla únic que ara redacta el Consell. És a dir, en primer lloc hem de saber quants hi cabem, i en estar d'acord en el pacte del quantum, saber com ens posam.

Jaume Carbonero

UN PLA ÚNIC

Carbonero: Tot això que ara parlem és un tema absolutament recurrent, del qual parlem fa molts d'anys i gairebé sempre en uns termes molt semblants. Rutllan s'ha referit a l'estudi de reconeixement territorial que es va fer per a una planificació territorial que era prevista a la Llei del sòl de 1975, el Pla Director Territorial de Coordinació, que es comença a engegar. Es va fer l'estudi de reconeixement territorial, del qual hi ha la documentació, però després no es va continuar.

Des del meu punt de vista el problema fonamental és que des de fa tants d'anys, des de la preautonomia diria jo, hi ha consciència que el territori de Mallorca es comporta com una àrea metropolitana i que té unes problemàtiques que superen el que són les divisions administratives municipals i no hi ha hagut fins ara cap possibilitat de tirar endavant una planificació de caràcter territorial que pugui donar resposta a aquestes preguntes que ara ens plantejam. És

increïble que a aquests moments encara no sapiguem a nivell de Mallorca, que és una illa perfectament abordable i amb unes dimensions reduïdes, amb una problemàtica perfectament analitzable i previsible, per on i de quina manera hem de créixer. Deu ésser de les poques activitats econòmiques que continuen sense planificar. Cada any ens esgarrija que el sector de la construcció hagi crescut un 9% més que l'any anterior... i no hi ha regles de joc establertes per poder dir, de cara a futur, si això és o no "sostenible des del punt de vista territorial", i això que a mi la paraula m'agrada ben poc.

En la meua opinió no cal cap tipus de "pacte", el que és necessari és que la Llei d'ordenació territorial s'apliqui. La Llei d'ordenació territorial del nostre Parlament és una bona llei, però, repetidament incomplida. A l'article 14 de la Llei d'ordenació territorial s'hi assenyalava que en vuit mesos es presentaria l'Avanç de les Directrius Territorials al Parlament i han passat deu anys i encara no s'han aprovat. A l'Avanç hi ha elements que són interessants i d'altres que són preocupants, però en principi hi ha directrius sobre les quals s'ha de produir un consens polític. En aquest sentit dic que no fa falta cap "pacte" ni cap invent, sinó només complir el que ja s'establí fa més de deu anys.

Per això aquest debat és vàlid tant si en sortir la revista al carrer hi ha hagut pacte com si no. No té gens d'importància, perquè tot això és un debat més profund.

MORATÒRIA URBANÍSTICA

ONA: Quant a la moratòria... un tema que aquests dies es presenta amb tota la seva força?

Carbonero: És molt més important perquè és una proposició més radical, perquè sí que es donen els supòsits suficients per creure que si continuam amb les xifres de creixement actual arribarem a situacions irrecuperables a moltes zones de Mallorca. Jo crec que és inútil parlar de "pacte" si es basa en una planificació territorial que no existeix. El que convé saber és que una moratòria per part de les instàncies competents és adient, perquè això permet una reflexió... sense pressió. Una pressió brutal per part del sector de la construcció.

Oliver: Jo vull dir i rebatre, moltes coses que s'han dit fins ara. Efectivament el sector de la construcció ha crescut, però hauríem de diferenciar entre el que és obra privada i obra pública. A aquests

moments hi ha molt de creixement, i això no és bo perquè hi ha manca de materials, de mà d'obra... manca de tot, i això endemés fa que hi hagi unes immigracions de gent que ve i que tal volta no faria falta. Entre l'any 90 i el 95 no hi hagué a penes creixement i la gent es va aturar de comprar perquè hi havia inseguretat al mercat, etc..., i en aquells moment quedà una gran demanda potencial que no adquirí i després amb el canvi al govern central etc... hi ha hagut un canvi d'ambient a nivell nacional, i tot i que les nostres circumstàncies específiques no han canviat aquí, la gent ha tengut més seguretat i ha comprat. Avui de fet la iniciativa privada no construeix res que no li demani el mercat, és a dir, tot el que construeix és perquè es ven. A més això s'ha vist incrementat per l'obra pública, en virtut a plans europeus, per mor d'eleccions que tenim el 99 (i tothom vol inaugurar) també fa que la iniciativa pública surti al mercat. Tot s'ha d'aprofitar i les ajudes europees també, però això fa que hi hagi una suma d'obra pública i iniciativa privada que crea problemes no només a la construcció sinó que van lligats als creixements de població, vinguda de treballadors de fora, etc... Quant al tema de la població i criteris, estic d'acord amb Rutllan que en primer lloc hem de fer una diagnosi i en segon lloc saber i definir on volem anar, només així podrem saber què hem de fer. Però no només hem de saber on volem la gent, sinó també quin tipus de gent volem, per a la nostra oferta.

Rutllan: Jo he dit "quant" i "on", i és veritat que també ens hem de qüestionar "què".

CONFUSIÓ A LES XIFRES

Oliver: Què volem?

Ara bé des del punt de vista empresarial i de la construcció en concret, opín que no podem definir quelcom tan important a partir de segons quines frivolitats, perquè parlem també de vuitanta mil famílies que viuen del sector de la construcció. No només en viu el promotor immobiliari, també en viu el fuster, l'electricista, els tècnics en general, i també els ajuntaments d'una manera o altra, ho hem de dir tot.

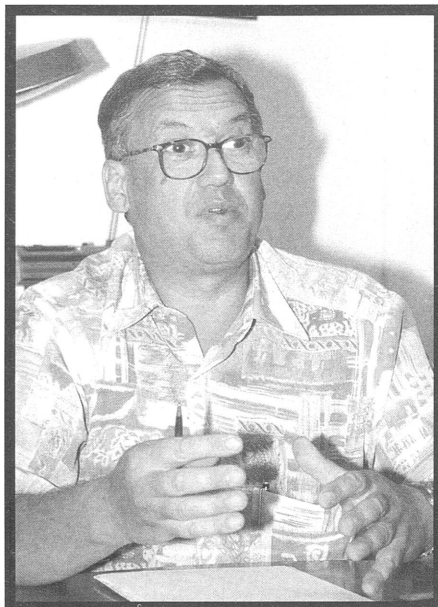
No ha d'esser tan mal de fer un estudi seriós. Tothom parla però es manegen xifres molt disperses.

Ens movem entre els 1.1 milions de persones el mes d'agost i les 700.000 del mes de febrer... Les DOT ens duen fins als dos milions. Com no s'han pogut tenir unes xifres fins ara?, les mateixes administracions donen xifres molt contradictòries, i no es pot fer una diagnosi i donar remeis tot dient que "hi ha molta gent el mes d'agost", en la meua opinió el que hi ha també és una manca d'adequació de les infraestructures.

La densitat de població no és el que dóna la sensació d'ofegament, perquè a Escorca hi ha poca densitat de població i això no obstant està molt ple. El tema de les infraestructures és molt important.

Quant a l'aigua un 65% s'usa per a l'agricultura, que és residual..., el que passa és que s'ha de valorar tot en conjunt.

Mallorca no pot créixer, però les infraestructures podrien ajudar-nos a solucionar els problemes. Un plan d'infraestructures adequat podria minimitzar la càrrega que ara patim. El que no podem fer és fer créixer l'illa. Ara amb el que tenim classificat parlem del 12% o 13% de la superfície de Mallorca, del que queda el 50% és espai natural i la resta és sòl no urbanitzable. I vull dir també que per als promotors la construcció en sòl rústic és una competència deslleial perquè les casetes que es fan al camp són xalets, apartaments o el

Miquel A. Toledo

que sigui que no es compren als promotors. Jo en defensa del tema vull dir que no és real això de dividir per parcel·la mínima, perquè hem de tenir en compte que està prohibida la parcel·lació si no hi ha vials.

POTENCIALITAT DEL SÒL RÚSTIC

Ramis: Em sembla que això no és així exactament.

Rutllan: Encara que ho hauria d'esser.

ONA: El tema de disciplina urbanística podem plantejar-lo més endavant.

Oliver: No es pot dividir la superfície total per 14 mil metres quadrats perquè dóna una exageració.

Rutllan: Aquest és el comentari que es feia quan a començament de l'autonomia els estudis del que havia d'esser el PDTC deien que el sostre de la població era de dos milions i tothom deia. "això és una xifra exagerada". I ara hi arribam. I d'aquí deu anys es veurà, si tot continua així, quines són les xifres del sòl rústic.

Toledo: El que sí és cert és que no es poden fer camins a parcel·lació rústica.

Rutllan: D'acord, però no és el que diu l'autoritat... no és el que diu la Llei de sòl rústic.

ONA: Què diu la llei estatal, Llei 6/98?

Carbonero: Ja ha estat interpretada per Luciano Parejo i companyia i la interpretació que en fa Pere Aguiló Monjo, que és el misser en cap de la Comunitat Autònoma, és que preval el que diu la Llei de sòl rústic, és a dir, que el que diu la llei estatal que només es podran fer edificacions agràries o que estiguin d'acord amb la destinació de la finca, per mor de l'aprovació de la Llei de sòl rústic, fa que aquestes edificacions a la nostra comunitat siguin habitatges.

Oliver: No és la nostra batalla i no hi vull entrar.

Carbonero: Amb aquesta interpretació i amb la Llei d'acompanyament dels pressuposts de la nostra C.A de l'any passat s'ha passat no només a 14 mil metres quadrats, sinó que a la majoria de municipis estan en 7 mil metres quadrats de parcel·la mínima a sòl rústic, és a dir, que les xifres que es varen fer amb 14 mil s'han de multiplicar per dos.

Oliver: El sector de la construcció fa estona que creu que hi ha d'haver limitacions. Des de l'any 95 amb l'aprovació del POOT al sector hi hagué una discussió interna molt forta i la majoria estava per no créixer ni un metre a zones turístiques.

Carbonero: Aquesta afirmació és molt matisable, perquè el POOT limita el creixement en extensió però no en densitat, ara parlem de nombre de places. Amb el POOT l'hotel Formentor, per posar un cas ben concret i emblemàtic, pot créixer fins a 1.700 places, mentre que el pla municipal limitava aquest creixement a 500. El POOT té virtuts i defectes, la seva primera redacció per continuar amb el mateix exemple proposava una ràtio per a l'hotel Formentor de 300 metres per plaça... a l'aprovació definitiva quedà en 75 metres quadrats per plaça. Perdonau l'exemple, però, què vol dir

això?, que entre els 300 i els 75 metres finals hi hagué les pressions que tots sabem i amb això vull dir que moltíssimes de les qüestions: la Llei Cladera, el POOT, la Llei de sòl rústic, neixen amb bona intenció i amb criteris tècnics, però a partir d'una determinada aprovació comencen a intervenir criteris polítics, criteris de pressió, criteris d'adequar l'oferta a la demanda i això és un gran error, planificar no pot ésser adequar l'oferta a la demanda, planificar és adequar l'oferta als recursos. I ho hauríem de tenir en compte.

Oliver: Però en el cas de Formentor, el Pla General de Pollença no li donarà l'edificabilitat i el POOT és una llei de mínims.

Carbonero: Clar que no li donarà, però queda en mans municipals, i el POOT ha d'ésser supramunicipal, això no serveix... he posat l'exemple per desmitificar el POOT.

Lourdes Ramis

VOLUNTAT POLÍTICA

Ramis: Quan parlem d'ordenació del territori cadascú la du al seu terreny i en parla segons el seu parcial punt de vista quan en realitat l'ordenació ha d'ésser integral.

El POOT regula el turisme, però a la nostra illa el turisme encara no ha estat definit, no sabem si és una activitat econòmica o què. No podem fer plans sectorials, ara carreteres, ara residus, ara el que sigui segons les conjuntures i necessitats... jurídicament és un desastre. Les Directrius han de donar el marc en el qual ens movem. Altres comunitats les tenen i des del punt de vista jurídic sabríem on ens trobam. Els municipis podrien organitzar el seu urbanisme, i això que jo som municipalista, dins un marc comú. La sectorialització és jurídicament un desastre.

La primera llei del sòl era molt avançada, però no es va aplicar mai, i sempre som allà mateix, deim unes paraules fantàstiques però no basten lleis hi ha d'haver voluntat política d'aplicar-les.

Rutllan: Estic d'acord que el que sobren són plans, i les Directrius encara que estigui previst aprovar-les com a llei són un pla i un pla vol dir establir quines línies, quines pautes segons els recursos etc..., es poden definir, el disseny a mitjan i llarg termini. El fet que s'hagi començat sectorialment, per desgràcia, és una política que es fa a molts de llocs perquè sembla ésser que té més possibilitats d'arribar a port, perquè envestir globalment és molt més conflictiu, falten majors consensos entre partits, socials i de tot tipus.

ONA: Això seria un poc aquest "pacte".

Ramis: Serà la pressió i no un pacte el que mourà el tema. És important que tothom en parli, i que els diaris ho debatin. Les lleis urbanístiques cada vegada són més tecnificades, més tècniques que jurídiques, i des del punt de vista de la propietat, i aquest és el problema que tocam jurídicament, no fan falta moltes lleis, amb les que tenim aprovades podem anar molt més lluny.

ONA: I l'argument que els recursos no són limitats?

Toledo: Parlem d'ocupació del territori, de sostres poblacionals, de recursos i jo crec que tot això no està necessàriament interrelacionat. Els recursos avui ja no són un impediment per créixer. Aigua: no ens en faltarà mai i serà un tema econòmic de si ens costa un duro o dues-centes pessetes el litre, serà un tema de capacitat econòmica. I el mateix argument per a l'electricitat, no és

un tema de poder o no tenir-ne, sinó de poder o no pagar-la, no hi ha escassetat de recursos. Sostre poblacional: tampoc no és el mateix que ocupació del territori, podem créixer en densitats. I tot això ho hem d'anar aclarint.

LÍMITS DE CONFORTABILITAT

Rutllan: D'acord que no és només ocupació zonal, però la variable que jo crec que és la clau és la densitat, i això és de batxillerat, habitants per quilòmetre quadrat, i, a més densitat, més inconfortabilitat, si estàs a tres-cents habitants o usuaris, tant si són turistes o residents, per quilòmetre quadrat, estàs més estret que si n'hi ha 150 per quilòmetre quadrat (la població de fet actual), i si ens situam a 450 persones/km2 (que és com estariem de produir-se el creixement ara previst), doncs l'estretor territorial, la "confortabilitat" territorial, encara que tenguéssim aigua i energia i línies de televisió, etc... seria insuportable, això no és tan mal d'entendre.

És veritat que podem fer aigua i dur electricitat, però el que hem de saber és si estam disposats a prescindir de la inclemència meteorològica per passar a dependre de les inclemències financeres. Ens situam a una altra dependència.

Oliver: Ara no ens vendrà de què depenem!, o ja no en depenem d'això?

Toledo: Però el 60% de l'aigua que consumeix l'agricultura podria ésser d'aigua depurada, i podria no deixar-se perdre el 20% per les canonades.

Rutllan: En podem parlar..., per exemple, la pèrdua d'aigua per les canonades és positiva i necessària, aquest és un argument que altres defensen des d'un punt de vista sanitari.

Toledo: Jo estic d'acord que és una qüestió de densitat però a Escorca hi ha poca densitat i sofreix molta pressió.

Rutllan: Per això s'ha de considerar Mallorca com a pla únic. No té sentit calcular per municipis o per trossos.

Toledo: Hem de saber quants n'hi cabem, però també hem de tenir en compte que parlem d'un 12% del territori, del qual el 85% ja està executat, per tant parlem de poc territori.

Carbonero: Territori és un concepte totalment complex i no es poden mesclar en el mateix calaix espais que tenen un valor completament diferent. I vull rebatre una afirmació que s'ha fet aquí sobre els recursos quan s'ha dit que no són un impediment per créixer. Crec molt important aclarir-ho, perquè des d'un punt de vista estructural la qüestió dels recursos és solucionable, però aquesta és una visió tecnocràtica que no es correspon a la realitat. L'argument encara seria vàlid per als recursos que sí es poden renovar, però n'hi ha que si es perden són irreversibles. I en tenim exemples. En tot cas els recursos s'han de posar en funció de per què serveixen. És a dir, la nostra economia està basada en un monocultiu turístic, i ara fins i tot parlem de treure aigua de l'agricultura per passar-la al món turístic, perquè en definitiva d'això parlem...

Oliver: Substituir, no "treure".

Carbonero: Bé, però de fet no parlem d'aigua depurada per regar els jardins dels hotels, sinó per a l'agricultura.

El turisme com tota activitat econòmica també té uns sostres de confortabilitat, encara que tinguin aigua no podem tenir els turistes amuntegats.

A partir de determinats moments els turistes es troben incòmodes i trien altres destinacions. I per això fa falta una planificació. No podem anar al dia a dia i dir, si falta aigua: farem potabilitzadores, si falta platja: durem arena, si falta electricitat: en durem de la Península, etc..., perquè això és impossible. Perquè per molta arena que hi hagi, si les platges no compleixen amb uns estàndards mínims de metres d'arena per banyista, doncs no és possible. I avui les platges de Mallorca no compleixen amb les recomanacions del POOT, per exemple quant a metres quadrats de platja/ per persona. No tot té solució, per aquest camí no.

Hi ha una sèrie d'elements que ens duen a pensar que hem tocat sostre i són els que varen fer dir a Matas, "hem de parlar de moratòria urbanística". Però vull dir també que em sembla un simulacre irresponsable per part del Govern parlar de moratòria si no té voluntat de fer-la ben aviat perquè el que es produeix és el mateix que es va produir amb la Llei Cladera, la Llei de sòl rústic, el POOT. A l'empara d'amagar i no pegar, es creen expectatives que desbaraten fins i tot la lògica del mercat.

Oliver: Per esser seriosos amb la feina el que hauríem de fer, i la patronal de construcció el tindrà aviat, és un estudi comparatiu amb zones turístiques similars a la nostra, per saber en quines densitats es mouen. Per exemple Canàries..., i això no obstant, a Canàries ningú no es queixa. Els hotelers no es queixen.

Rutllan: Això ho dius tu que parles amb els hotelers, no deus parlar amb els mateixos canaris que jo.

Oliver: A Canàries la gent no es mou tant; aquí el que dóna aquesta sensació de saturació és el cotxe: 40.000 cotxes de lloguer amb unes infraestructures inadequades. A més d'instal·lacions hoteleres sense aparcaments, etc.. i una falta total de transport públic, si més no, turístic. Perquè els 40.000 cotxes cada deu dies visiten Escorca i les coves etc..., i això sí que provoca sensació d'estretor.

PLA TERRITORIAL

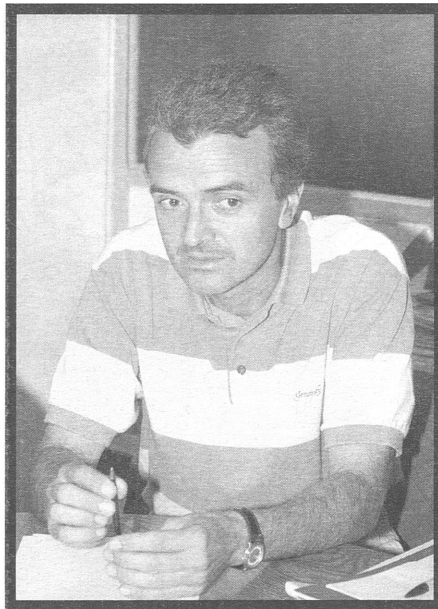
Carbonero: I això és un desbarat, tothom ho sap, però ningú no diu: doncs que es planifiqui. I voldria fer una matisació sobre Canàries i és que a Canàries hi ha plans insulars per illes, plans territorials que s'ha redactat per equips seriosos i que s'han discutit a fons amb totes les entitats, on s'han de discutir aquestes coses. Els polítics s'han assegut i els plans han pogut ésser aprovats.

Aquí estam sense planificació, el Govern diu que Mallorca s'ha de fer a bocins, el pla de Menorca està més avançat,... i ara parlen d'un pla a Eivissa. I aquesta diferència entre Canàries i Mallorca no és un matís sinó que és important.

Oliver: Per sentit comú de qualsevol persona, la legislació ha d'anar de més general a més particular. I ningú no pot discutir que s'ha de fer un pla per illa.

Primer Directrius, llavors un pla per illa i per últim plans sectorials.

Ramis: Però aquesta lògica no funciona.

Nofre Rutllan

DENSITAT

ONA: Quan parlem de densitat, ja estam tots d'acord de fins on podem créixer?

Rutllan: Jo crec que 1.1 milions ja és el màxim, ja és excessiu.

Oliver: Jo estic convençut que si resolíem el problema dels vehicles no tindríem aquesta sensació de massa densitat.

Carbonero: Ja hem posat diversos exemples, cotxes, platges..., tot això no es pot resoldre amb doblers.

Oliver: Però hem d'assumir una certa incomoditat perquè vivim d'això, hem de pagar aquest sacrifici. Som a una comunitat que ens dedicam al turisme i en vivim. El que passa és que s'ha de planificar per a tot l'any i no agafar només la xifra punta del mes d'agost.

Rutllan: Però quan parlen de desestacionalitzar què pretenen?, que hi pot haver la densitat d'agost tot l'any?, i sense repòs?

Toledo: Tot això s'ha de matisar, per parlar del límit dels dos milions hem de saber on som. I la Cambra de Comerç fa un estudi en el qual es podrà veure la diferència entre sòl urbanitzable i sòl disponible. I per ventura veurem que no hi ha tanta diferència. Perquè ni ha molt de sòl urbanitzable que no serà mai disponible.

Oliver: Per als promotors el sòl és una matèria primera com el formigó o els blocs perquè no som propietaris de sòl i l'utilitzam per construir.

Quan parlem de canviar l'ús, desclassificar etc... no ens afecta directament, els més afectats són els propietaris del sòl, als quals perjudica enormement des del moment que tenen una cosa, pels motius que sigui, amb un valor i després deixa de tenir aquest valor. Nosaltres el que diem des del sector empresarial és que amb les xifres que manejam, amb una edificació o construcció mitjana, poden quedar al voltant de dotze o setze de poder construir, de promocionar habitatge privat. I el que és molt clar és que a mesura que s'avanci cap al límit, el problema i el preu de l'habitatge seran majors i l'habitatge serà inaccessible als mallorquins perquè pujaran els preus com l'escuma.

Rutllan: Això només si no hi ha una política d'habitatges.

Oliver: El que demanam és que si s'ha de limitar es faci amb temps, perquè les empreses no poden canviar les seves expectatives d'un dia per a l'altre. I l'obra pública no pot resoldre el problema d'aquestes vuitanta mil famílies. L'obra pública resoldrà el d'un 30% o un 40%, però no més. Hi haurà cinquanta mil famílies a l'atur.

Carbonero: Bastaria canviar capítols i finançar unes coses en lloc d'unes altres. D'altra banda tothom fa estudis... els constructors fan un estudi, la Cambra n'ha de fer un altre, la CAEB també en va fer al seu dia, i hi ha estudis oficials... i tots tenen un cert nivell de coincidència. Amb els recursos que tenim ara tocam sostre en determinats elements. I si la construcció creix al ritme actual en dotze anys o setze...

Oliver: Quant a població suposaria un 35% d'augment de la població actual.

Carbonero: I això és una barbaritat. Pensar que als nostres fills d'aquí a dotze anys els deixarem una illa amb el 35% de població més que ara és una animalada. I a més tot això sense planificar. Tots els estudis que s'han fet han donat solucions en el sentit contrari. És a dir, crear criteris de sostenibilitat. Sempre adaptant el creixement als recursos, tot creixent molt més a poc a poc.

Rutllan: És absolutament increïble que qualcú pensi que hi poden caber tres-centes mil persones més.

Toledo: El creixement vegetatiu nostre és pràcticament zero. I per tant parlem d'un increment de gent que ve de fora, aturar això és molt difícil.

Carbonero: El que denot jo i no és d'ara, perquè fa molts d'anys que ens hi barallam és una falta absoluta de voluntat política per aturar el creixement i en definitiva tot això que es fan són operacions d'imatge. La situació turística ha arribat a un sostre d'acord amb el que diu la Conselleria. Però cada dia arriben notícies d'instal·lacions turístiques noves, en principi sense possibilitat que sigui autoritzades, d'on surten?

Oliver: Si no ho saps tu que ets a un ajuntament.

Toledo: Què vol dir, que tot es fa sense permís?, a mi això m'escarrufa i estic un poc al·lucinat.

Carbonero: Sí, tot el que vulgueu... però cada vegada que fan qualche cosa avisen: farem i farem, i tothom a córrer per poder tenir autoritzacions prèvies d'un dia o dos abans de la publicació de la prohibició al BOCAIB, això és així, o no ho sabeu tots?

Oliver: En dos dies no es fa un projecte d'un hotel.

Carbonero: Però es tramita una autorització prèvia. En resum, jo crec que hi havia un aspecte de les DOT que a mi em semblava el més adient i que introduïa un element des del punt de vista urbanístic que creava uns índexs de la sostenibilitat i deien de quina manera i com són o no són sostenibles les actuacions. I això amb criteris tècnics, fets des d'un punt de vista conservador i no progressista, la qual cosa podria dur a un altre tipus de consideracions. Des de les Directrius es deia que s'havia de limitar o paralitzar el creixement als sòls turístics, als sòls litorals, i rearmar els sòls urbans consolidats que pateixen d'una despoblació important i que tenen unes mancances estructurals que fan que molta gent en surti i se'n vagi a un adossat. Si tot això es diu des d'aquestes instàncies, unes conclusions al que pot ésser un pacte és saber quins són els índexs de sostenibilitat i rearmar la estructura urbana existent i reforçar els pobles i rehabilitar i donar possibilitats al sector de la construcció. I aturar el creixement.

Oliver: Jo crec que els índexs de sostenibilitat de les DOT parteixen d'un error aritmètic pur. No són capaces ni serveixen per donar el més mínim indicatiu. Tot el que està classificat ha d'estar disponible per edificar, i no es pot jugar amb això.

Gabriel Oliver

FÒRUM CIUTADÀ

Ramis: Tot això s'ha de discutir al Parlament, i és important que ara es parli i es mogui i hi hagi iniciatives com el Fòrum que va convocar el Consell Insular, i és bo que la gent en parli, no hem de desapropiar aquesta polèmica. Les Directrius s'han d'aprovar, que seran conservadores?, però hi haurà Directrius. Hi ha d'haver uns instruments que s'han de tirar endavant.

Quant a legislació, bastaria aplicar el que ja està legislat. No fan falta moltes lleis més, el que fa falta és voluntat política.

Toledo: Jo crec que en definitiva som a un moment que requereix una anàlisi assossegada, per saber on som i on volem anar. I també és molt important dotar de seguretat jurídica tot el tema urbanístic. Perquè avui tens un sòl que està classificat i pot passar que demà estigui desclassificat. I no es poden donar pals de cec. D'altra banda les anàlisis em semblen exagera-

des en moltes d'ocasions.

I per últim vull apuntar com un dels motius pels quals es creix cap a fora el fet que existeix una legislació quant a habitatge i rehabilitació massa rígida que no permet fer actuacions que facin les cases habitables, no hi ha política i estratègia de rehabilitació. Fa falta un gran consens.

Ramis: Seguretat jurídica n'hi ha, perquè l'urbanisme és una funció pública.

Toledo: Si això fos així no hi hauria la gran quantitat de qüestions que han arribat als tribunals.

En moltes ocasions han hagut d'ésser els tribunals els que han dit si s'ha d'indemnitzar o no, i fins a quin punt ha d'arribar la llei.

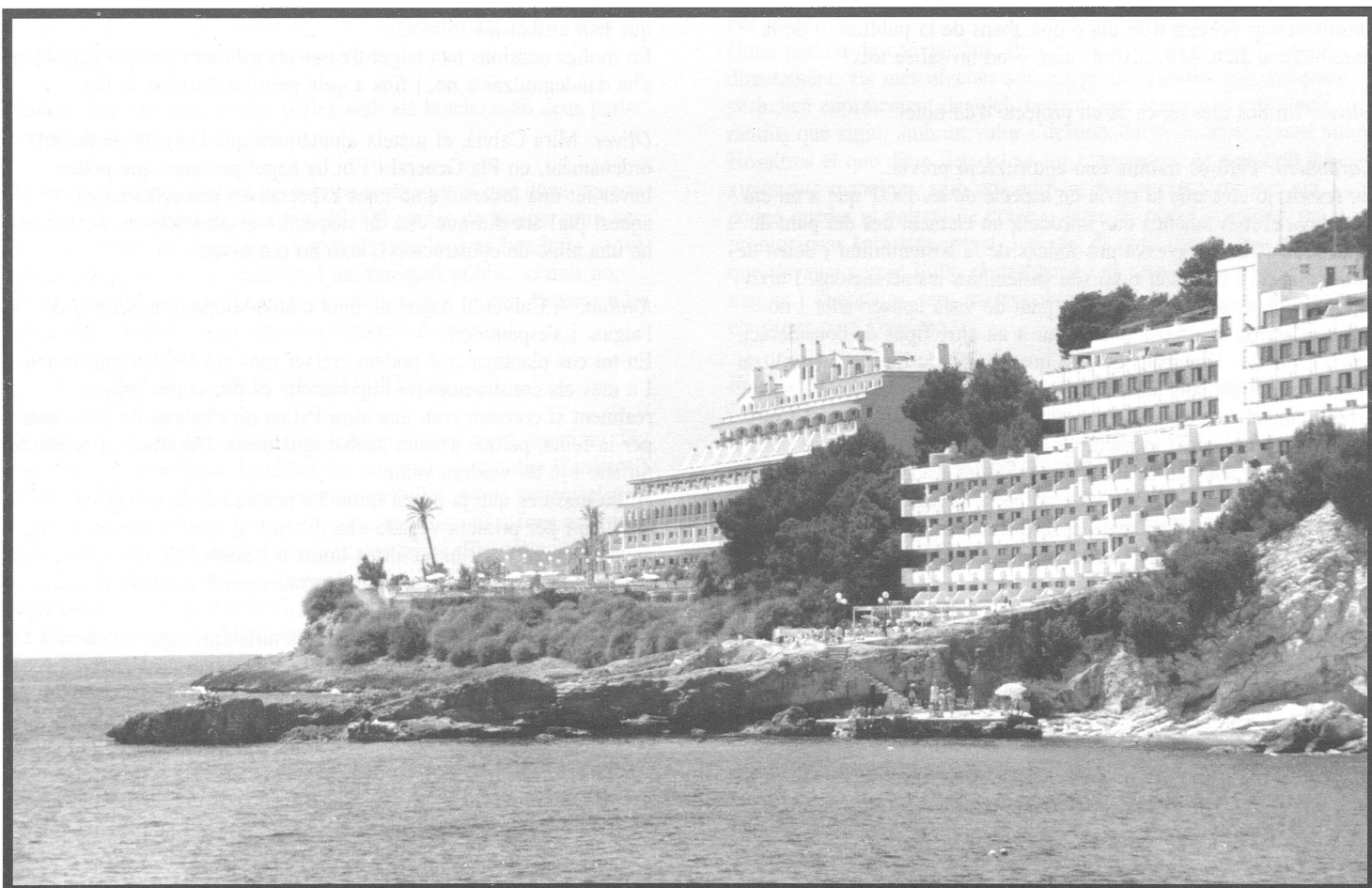
Oliver: Mira Calvià, el mateix ajuntament que l'any 91 va fer un ordenament, un Pla General (i hi ha hagut persones que poden haver fet una inversió amb unes expectatives pensant i basant-se a aquest pla) ara diu que s'ha de suspendre el planejament, perquè hi ha una allau de constructors!, això no pot ésser.

Rutllan: A Calvià hi hagué un punt d'inflació que fou el tema de l'aigua, i s'espantaren.

En tot cas plantejar que podem créixer més em sembla impensable. I a més els constructors no importa que es preocupin perquè realment si creixem com una altra Palma no s'hauran de preocupar per la feina, perquè s'haurà acabat igualment. Davallarà el producte turístic i ja no voldran venir.

Hi ha mesures que ja posen límit. La primera és la moratòria turística i per primera vegada s'ha dit *stop* al que va començar als anys seixanta. I ara hi ha altres límits urbanístics de moratòria. Però encara no es parla del rústic, i el vertader perill és al sòl rústic.

Oliver: Jo no ho crec hi ha comunitats turístiques que tenen més densitat que nosaltres i guanyen més doblers que nosaltres.

Els municipis, cas per cas

Els batles de Mallorca han anat definint les diferents posicions respecte de la moratòria urbanística que s'ha proposat des del Govern per part de la Conselleria de Medi Ambient i del president Jaume Matas. Les dues posicions que es perfilen com a majoritàries entre els batles van en el sentit que la moratòria de sis mesos que no afecti les tramitacions actuals que ofereix el Govern és correcta, posició acceptada pels batles que pertanyen al Partit Popular (PP), o bé que és insuficient i s'ha de contemplar des d'una perspectiva més global, idea que mantenen els batles a l'òrbita del centre esquerra i nacionalistes.

La proposta del Govern vol que la moratòria just afecti els plans parcials i urbanitzables que no hagin iniciat cap tràmit per aprovar el pla o començar la urbanització. En aquestes circumstàncies concretes hi ha a Mallorca devers 6.000 hectàrees que no tenen pla parcial aprovat, però d'aquí s'haurà d'esbrinar en quins ca-

Munar: "La moratòria del Govern quedarà en no-res perquè fer una moratòria sobre el que ha de venir és no fer res"

sos han començat els tràmits per fer-ho.

La postura dels batles s'inclina també en el sentit que s'han d'estudiar cas per cas la necessitat de sòl i les possibles desclassificacions, endemés d'aprovar definitivament les Directrius d'Ordenació Territorial (DOT).

Miquel Oliver (Partit Socialista de les Illes

Balears), batle de Pollença, destaca que "a nosaltres aquest tema ens ha vingut quan estàvem treballant en el desenvolupament del Pla d'Ordenació de la Oferta Turística (POOT) i vàrem aprovar una suspensió preventiva de llicències". En opinió del batle de Pollença "a nivell de planejament no es pot discutir res sense aprovar una moratòria com a mínim d'un any de suspensió". Respecte al seu terme municipal destaca que "suspèn les llicències durant un any no tendria massa incidència perquè amb els projectes que es realitzen ara mateix hi ha feina assegurada per a un any o dos". Respecte a la necessitat de posar un límit al creixement, destacà que "és bo fer aquest debat, però sense la pressió actual i per això "és indispensable una suspensió".

Quant a la posició del Govern manifesta la seva sorpresa perquè "dir, d'aquí un mes desclassificarem o farem una moratòria on no hi entraran els plans parcials iniciats, doncs vol dir que el que fas és aixecar la llebre. Llavors s'activen plans parcials que fins ara no s'havien posat en marxa, els qui no tenen aigua en cerquen, es presenta una sol·licitud o s'inicia un tràmit per no córrer el risc que es desclassifiqui el sòl. Crec que amb aquest anunci el que s'ha fet ha estat llançar un globus sonda que es desinfla. No s'hauria d'haver dit, l'única solució perquè una mesura d'aquest tipus tenguí èxit és dir-ho després que s'hagi aprovat per part del Consell de Govern".

Possibilitat de contenciosos

El que preocupa el batle de Pollença és que "durant sis mesos es poden presentar sol·licituds, iniciar tràmits, això pot donar lloc també a la presentació de molts de recursos

contenciosos administratius, hi pot haver diferents interpretacions, però jo entenc que iniciar un tràmit és presentar la documentació, quan s'ha anat al registre i s'ha presentat un paper ja s'ha iniciat un tràmit. Hi ha molts de plans parcials que estan en fase de tramitació". Oliver assenyalà que a Pollença, des de 1991 no s'ha aprovat cap pla parcial, i tots els aprovats estan en una situació que avança molt lentament".

Pel que fa a la situació a Pollença, Oliver destacà que són previstes desclassificacions en funció de l'adaptació al POOT i, en referència

Nájera: "La proposta del Govern és molt modesta i no respon a la realitat de les coses, és un cant al sol"

Miquel Oliver: *"És bo fer aquest debat, però sense la pressió actual i per això és indispensable una suspensió"*

al Pla General, ressaltà que és molt restrictiu quant a construccions i no contempla creixements. Només hi ha, en aquests moments, dos plans parcials que es podrien desenvolupar".

Com a aspecte general de la qüestió apunta que primer "s'hauria de veure com quedaria el tema dels urbanitzables, les previsions que es poden fer, i estudiar les tendències de creixement, perquè el que no es pot fer és desclassificar per tornar a classificar al cap d'un temps".

Per a l'alcalde de Pollença, donades les circumstàncies actuals "no és el moment d'encetar el debat urbanístic, ara és una mena de carrera per veure qui la diu més grossa, i són mesures que, a vegades, es plantegen sense haver-les meditat. D'altra banda, la societat no les entén. Ara -assenyala- ve gent a demanar si el seu terreny continua igual, s'ha creat una confusió, hi pot haver moviments que reactivin coses de les quals feia deu anys que no se'n parlava. Jo crec que la manera assossegada de tractar aquest tema és a través de les Directrius d'Ordenació Territorial com es feia fins ara. Estudiam les DOT i hi ha una feina de diagnòstic de la situació que tothom alaba i s'ha de continuar per aquest camí, aprovar les DOT i atènyer-se al que diran les Directrius. No s'entén molt bé per què un tema que estava encaminat bota ara d'aquesta manera".

D'una manera diferent es manifesta el batle de Lluçmajor, **Gaspar Oliver** (PP) que assenyalava que està d'acord amb la proposta de moratòria que ha fet la Conselleria de Medi

Ambient. "Estic d'acord amb la proposta de moratòria de sis mesos per a aquells urbanitzables que no tinguin iniciats tràmits de pla parcial perquè dóna la possibilitat d'estudiar el tema de cara al futur, però tampoc no sembla que obstaculitzi res".

Respecte al seu municipi Gaspar Oliver ressalta que en el Pla General ja es contemplen desclassificacions a Lluçmajor i que si el Govern vol arribar a un acord amb l'oposició per a aquest tema, bé, res a dir. Nosaltres en el PGOU hem baixat molt el sostre dels urbanitzables i ara el Consell Insular ens vols desclassificar Tollerit. El batle de Lluçmajor també posa de relleu que "no hi hagué fins ara cap moviment en el sentit de presentar plans parcials, els que estan iniciats han continuat tramitant-se i s'ha de dir que n'hi ha algun que fa més de deu anys que està en marxa. En aquest moment no hi ha plans parcials pendents", afegeix. En opinió d' Oliver, "aquesta moratòria, en tot cas hauria de ser transitòria" i assenyalava que "el debat important s'haurà de produir a l' hora d'aprovar les DOT i la futura Llei general de turisme i és "en aquestes dues lleis on s'ha de resoldre aquest assumpte".

D'acord amb la proposta del Govern

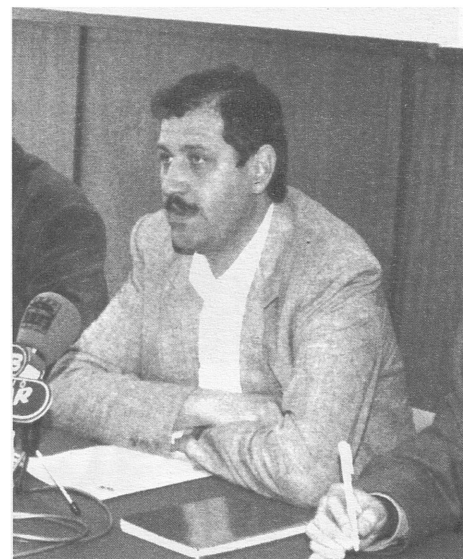
D'altra banda **Cosme Adrover**, alcalde de Santanyí, manifesta que està d'acord "amb la proposta del Govern, i Calvià no hi està, no sé si perquè són socialistes o perquè tenen problemes", destaca. Afegeix que "el que s'ha de fer és estudiar el tema terme municipal per terme municipal, i veure com ha de quedar, si s'ha de desclassificar o no, què s'ha de fer, en definitiva". Respecte a Santanyí destaca que "dels cinc urbanitzables que hi ha en queden dos afectats per la moratòria, a Cala d'Or, on no s'ha fet res encara". Els altres tres es troben en fase d'aprovació. Per exemple es Pujols té el pla parcial aprovat i sa Talaiola també, "encara que el Consell Insular ha detectat un total de 32 deficiències que s'han de resoldre, un altre urbanitzable està també aprovat". En opinió del batle de Santanyí es pot crear un perjudici econòmic si està acabada la urbanització i s'ha d'anar alerta perquè es pot donar el cas d'haver de pagar elevades indemnitzacions. És per això darrer que, en la seva opinió, la proposta del PSIB que "hi entri tot a la moratòria, els plans que s'estan tramitant també, aquest "café para todos" que proposen els socialistes em sembla una barbaritat". Insisteix el batle de Santanyí que la situació s'ha d'estudiar terme per terme i no tem una allau d'iniciacions de tràmits per a plans parcials perquè "un pla parcial no es pot improvisar, un projecte es

pot, més o menys, improvisar, però un pla parcial no".

Respecte a la reunió amb el conseller de Medi Ambient, Miquel Ramis, destaca que li semblà bé la proposta del Govern i la qualificà de "raonable" i ressaltà que l'actitud del Govern no és la "d'obrir les portes als urbanitzadors". Criticà que els mateixos, referint-se als socialistes, que aprovaren determinades actuacions, ara duen una proposta de moratòria més ampla".

Montserrat Santandreu, batle d'Artà per una candidatura independent de caràcter progressista, destaca que "això que ara es planteja ja s'hauria hagut de fer fa molt de temps, sense que s'ensumassin eleccions. La impressió és més que som a un període preelectoral i s'ha de moure el tema d'alguna manera més que realment prendre algunes iniciatives que duguin a aturar la destrucció del territori, que frenin els nous plans parcials".

En opinió de Santandreu el tema "és prou delicat i s'ha de posat sobre la taula, perquè el veritable problema són els índexs de població que es preveuen i la saturació poblacional a la qual s'arriba". Per enfrontar aquest problema "la proposta que fa el Govern -destaca- no és

Morro: *"Els pobles més d'interior participam d'aquest debat, però la problemàtica és diferent (...) som a una zona de segona línia"*

suficient ni de bon tros" i pensa que el president del Govern, Jaume Matas, ha tret ara el tema perquè "al PP li convé mostrar aquesta nova imatge", més moderada des del punt de vista urbanístic. En la seva opinió "la moratòria ha de ser dràstica i ha d'incloure tots els plans parcials i els urbanitzables, a través d'un

decret aprovat pel Parlament que afecti tots i després revisar un per un els casos, però, en primer lloc posar-ho tot sobre la taula i tenir una perspectiva global de quina és la situació".

En opinió del batle d'Artà "depenent de l'especificitat dels municipis alguns urbanitzables sobren i d'altres no i per això no es pot aplicar el mateix criteri a tothom". La situació actual té com a conseqüència que "estan reactivant urbanitzables dels nuclis de l'interior, especialment, i no de la franja costanera", és a dir que "la pressió urbanitzadora s'ha traslladat clarament a l'interior".

Pel que fa a temes del seu municipi, subratlla que s'ha de tornar a considerar el tema de la urbanització d'es Canons i "posar-lo sobre la taula perquè la solució adoptada no és l'adequada. Permetre dos mil places no és raonable, s'ha de pensar que dos mil persones és el 30% de la població fixa que hi ha actualment

Gaspar Oliver: *"El debat important s'hauria de produir a l'hora d'aprovar les DOT i la futura llei general de Turisme"*

al terme municipal, permetre aquest creixement és un disbarat i el que s'ha d'aconseguir és que es Canons sigui íntegrament de propietat pública".

Santandreu és partidari que "es revisi tot i que si hi ha perill d'indemnitzacions s'ha d'afrontar per una qüestió de futur, no perquè algú hi pugui sortir guanyant, la prioritat és preservar els recursos i no dilapidar-los".

Maria Antònia Munar (UM), batlessa de Costitx, considera el tema dins l'aprovació del Pla Territorial de Mallorca per part del Consell Insular, institució que presideix. Destaca

que durant molt de temps Costitx ha esperat que s'aprovàs el pla del Pla que "havia de dur el tren, etc..." i no s'ha fet res per part del Govern". Mentrestant, el Pla de Mallorca espera aquestes inversions, noves infraestructures, etc. Munar no està d'acord amb una moratòria que afecti el Pla "perquè aquesta comarca té unes característiques especials" i estaria d'acord a excloure el Pla de la moratòria i donar solucions puntuals a cada poble. Seguint amb aquest raonament destaca que ja s'ha actuat a Costitx en el sentit de reduir el creixement perquè les normes subsidiàries són molt restrictives i permeten just el creixement natural, és a dir, vegetatiu, de la població. En aquest sentit Munar destaca que els darrers deu anys la població de Costitx ha passat de 627 habitants a 847. "Hi ha un petit creixement perquè els joves queden al poble, vénen algunes persones, perquè el poble ofereix atractius, però el creixement és mínim i hem de poder créixer un poc, no es pot tractar a tots per igual". Aquests aspectes, en la seva opinió, s'han de contemplar en el Pla Territorial de Mallorca. Respecte a la proposta concreta del Govern assegura que "crec que quedarà en no-res perquè fer una moratòria sobre el que ha de venir és no fer res", és a dir, que congelar el que encara s'ha de fer no té cap virtualitat. Recorda que els urbanitzables prevists permeten "multiplicar per quatre la població" i la mesura que vol prendre el Govern no afecta els plans parcials iniciats.

Repeteix que el "Pla no té cap tipus de saturació i a Costitx les normes són restrictives i respectuoses amb el medi ambient. Destaca que s'ha inclòs a les normes un apartat per lluitar contra la pol·lució lumínica, tot regulant l'ús de focus i enllumenat". Destaca també que a "Costitx no tenim cap urbanitzable, no hi ha urbanitzables".

Mateu Morro (Partit Socialista de Mallorca (PSM)), batle de Santa Maria, presideix un municipi que, igual que Costitx, té unes característiques molt determinades i quasi el problema contrari del que tenen els ajuntaments costaners, en el sentit que costa que s'executin els urbanitzables. Respecte al debat actual creu que "és una escenificació" i afegeix que "és una llàstima que un tema com aquest es tracti amb frivolitat. En la seva opinió "endemés de Matas i Antich aquest tema ha de ser tractat pels altres partits i sectors de la societat perquè "la societat està preocupada". Respecte a la proposta del Govern, Mateu Morro opina que "afavoreix, bàsicament, els grans especuladors, promotors i urbanitzadors". Recorda que Matas va parlar de desclassificar, i tenia altres propostes inicials i que el problema no

és tant Matas "com sectors majoritaris dins el seu mateix partit".

Una proposta insuficient

En referència a la proposta del PSM respecte a aquest tema destaca que s'ha de produir la participació de les altres forces polítiques, no just la de PP i PSIB. Quant a la proposta del Govern considera que és insuficient que afecti els urbanitzables que estiguin en tramitació, perquè això "no resol el problema". En la seva opinió la "mesura preventiva ha d'afectar tots

Arbona: *"Augmentar places residencials i turístiques té com a conseqüència una pèrdua de la qualitat de vida"*

els urbanitzables". En definitiva el que s'ha de fer és "aturar el gran volum de places residencials i urbanitzacions que estan en tramitació i que, d'altra banda, tenen un nom". En cas que tiri endavant la proposta del Govern "no s'aconsegueix cap efectivitat". Després les Directrius d'Ordenació Territorial i el Pla Territorial han de contemplar aquests aspectes de forma definitiva, perquè hi ha uns mecanismes per part de les institucions per no permetre la urbanització massiva de zones litorals i interiors". El tipus de mesura que ha pres el Govern i així com ho ha fet "pot provocar més construccions".

Pel que fa a la situació concreta al seu municipi destaca que "Santa Maria no participa de les característiques d'un municipi del model turístic i no hi ha projectada cap urbanització". El batle afegeix que el municipi "té mancances d'infraestructures i participa d'una zona d'influència de Palma que provoca una

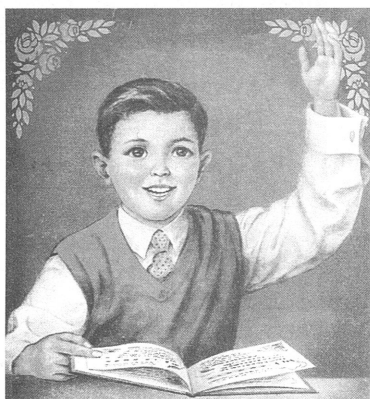
TEATRE PRINCIPAL

Temporada de tardor 1998

de l'1 al 12 d'octubre

EL FLORIDO PENSIL

d'Andrés Sopena
Direcció: Fernando Bernués
i Mireia Gabilondo

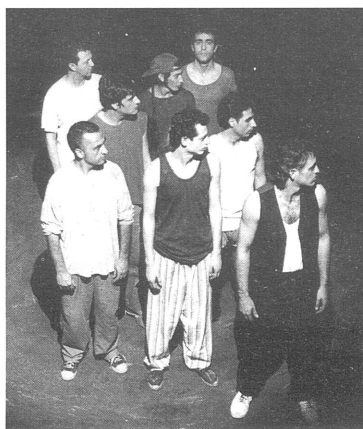

MEMORIA DE LA ESCUELA
NACIONALCATÓLICA

del 22 al 25 d'octubre

MALEÏTS

Escrita i dirigida per
Josep Pere Peyró

DOS MOMENTS FONAMENTALS
DE LA VIDA

del 5 al 15 de novembre

MISTERI BUF

De Dario Fo
Direcció: Pere Mestre

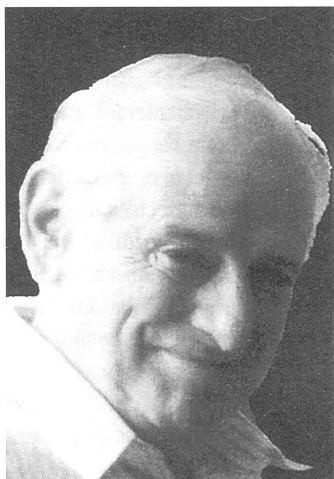

L'OBRA MÉS POPULAR DEL DARRER
PREMI NOBEL

11 de desembre

LA CASA EN OBRES

Dramatúrgia i direcció:
Pep Tosar

ESCENIFICACIÓ DEL MÓN POÈTIC
DE **BLAI BONET**

12 i 13 de desembre

COMO CANTA UNA CIUDAD DE NOVIEMBRE A NOVIEMBRE

de Federico García Lorca
Direcció: Lluís Pascual

LORCA INTERPRETAT PER **ECHANOVE**
i DIRIGIT PER **LLUÍS PASQUAL**

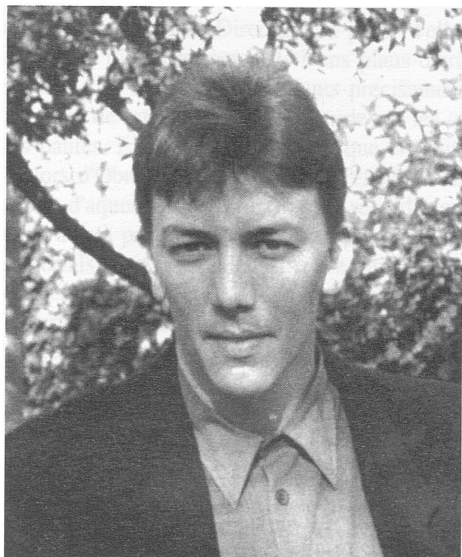
Del 15 al 19 de desembre

PARAULES ENCADENADES

de Jordi Galcerà
Direcció: Tamzin Townsend

UN DUEL SAGNANT ENTRE
EMMA VILARASAU i **JORDI BOIXADERAS**

Santandreu: *"Això que ara es planteja ja s'hauria hagut de fer fa molt de temps, sense que s'ensumassin eleccions"*

gran demanda d'habitatges, i també d'habitatges socials. El fet és que som a set minuts de Palma per l'autovia i això té una incidència determinada i és que les previsions que té el poble, respecte al creixement urbanístic, estan lligades al sòl urbà, a les zones urbanes".

El problema del poble és que no s'executen les possibilitats del sòl urbà i, en aquest sentit, Morro assenyala que "hi ha carrers que s'haurien d'obrir per millorar la qualitat de vida dels habitants de Santa Maria i no s'obrin perquè no hi ha promotors que vulguin fer els edificis, tenim zones on no s'han pogut obrir els carrers, hi ha ametllers dins el cas urbà. D'altra banda hi ha projectes que no s'han pogut fer per manca d'ajut públic. Hi ha un carrer, el que va d'entrada a l'autopista, que hauria d'estar fet des de 1930 i encara no s'ha pogut fer, du 68 anys de retard i no hi ha manera".

Morro destaca que "els pobles més d'interior participam d'aquest debat, però la problemàtica és diferent. A Santa Maria hem crescut un total de cinc-cents persones en deu anys, el nostre creixement no ha estat el de Marratxí, Calvià o Lluçmajor, som a una zona de segona línia, i hem tengut una manca d'inversió pública".

La situació a Sóller

Un altre batle del PSM, **Joan Arbona**, de Sóller destaca que "des del PSM no estam d'acord que es faci una moratòria sense desclassificacions". Destaca que "augmentar

places residencials i turístiques té com a conseqüència una pèrdua de la qualitat de vida". Així les coses troba que "no només s'han de desclassificar els urbanitzables no iniciats, sinó també alguns urbanitzables ja aprovats, però no de forma indiscriminada".

En la seva opinió "s'ha d'establir una clara diferència entre el que és el creixement vegetatiu de la població, que es produeix i té una demanda en habitatges, i les urbanitzacions. "S'han de cobrir les necessitats d'habitatge, infraestructures, escoles, equipaments, hi ha tota una sèrie de coses que s'han de fer. Però aquelles que contribueixen d'una forma notable a l'augment de l'oferta residencial i turística s'han de limitar", destaca. L'instrument per fer aquesta política "són les DOT", precisa. Passant a l'anàlisi política, en opinió de Joan Arbona, "el president del Govern, Jaume Matas, amb aquest anunci d'una moratòria fa una maniobra dilatòria", a més, abans parlava de desclassificar i ara parla de moratòria i amb la proposta del Govern no s'atura el que està iniciat".

Pel que fa a Sóller destaca que el PGOU està aprovat des de fa poc i que és restrictiu i "no hi ha moltes possibilitats. Hi ha un pla parcial de 1986, del Béns de Vall que és l'únic que es podria fer. També s'ha adaptat la normativa al POOT" encara que "el POOT no té futur així com està plantejat, per manca de dotació econòmica, però condiona la construcció turística damunt el port".

Desclassificacions a Calvià

Margarita Nájera, batlessa de Calvià, destaca que "la proposta del Govern és molt modesta i no respon a la realitat de les coses, és un cant al sol. No dóna resposta a una situació de col·lapse que pot anar a més". Nájera recorda que "encara estam pendants de desenvolupar la Llei d'ordenació territorial a través de les DOT, i ja anam cap a l'any dotzè des que es va aprovar aquesta llei que obligava a fer les DOT". Mentre "la bonança econòmica ha propiciat que el model de creixement hagi estat poc respectuós amb el medi i és un model que ara és a punt de rompre's". Davant aquesta situació "la resposta que dóna el Govern és tant petita que romp les expectatives del 85% de la població, que està preocupada per aquest tema, perquè hi ha una necessitat social de prendre alguna mesura efectiva, perquè, en aquest cas, els ciutadans van per davant de les decisions del Govern i del PP que són estretes. No és desitjable un creixement zero i tampoc no és el mateix el que s'ha de fer a les zones costaneres que han experimentat

un fort creixement que a les de l'interior".

Analitzant la proposta del Govern destaca que "és neutra", perquè no afecta plans aprovats i només els no iniciats. Es mostra partidària que "s'aprovin les DOT" i destaca que "aquest és el document seriós que s'ha de debatre i s'ha presentat dues vegades i encara no s'ha aprovat". En opinió de Nájera "hi ha una enorme pressió urbanística i si els plans que hi ha arriben al final invalidaran qualsevol decisió que es pugui prendre després, a les

Adrover: *"El café para todos que proponen els socialistes em sembla una barbaritat"*

DOT per exemple". En aquest sentit destacà que "d'aquí que s'aprovin les DOT s'haurà de prendre alguna mesura perquè no es continuïn generant drets i perquè això sigui així l'única possibilitat és que la moratòria afecti els plans que estan en tramitació".

Nájera recorda que a Calvià ja s'han desclassificat 2.500 hectàrees i que creu que el Govern no va "seriosament" perquè les decisions que es prenen són poc efectives i sembla que desconeixen la realitat. Tenen més èxit la dotzena de promocions previstes i els propietaris de la terra, i el Govern considera per damunt els interessos particulars d'uns pocs i no dóna resposta a problemes greus, com són els temes de l'energia elèctrica, els fems, el col·lapse de les carreteres, l'aigua, en definitiva hi ha indicadors que van camí del desastre. "No té res a veure on està instal·lat el president Matas amb la realitat", conclou la batlessa de Calvià.

Mallorca desordenada

Entrevista a Mateu Picornell

per Maria Ferrer

Té un ampli arxiu de dades (la revisió del Pla General de Palma, els documents que es maneaven a la preparació del Pla d'Ordenació de l'Oferta Turística, la Llei d'ordenació del territori) i haver analitzat, i en alguns casos viscut directament, la seva preparació, li fa tenir una visió escèptica del fet que els polítics es posin ara les mans al cap per adonar-se'n que Balears potser pot créixer massa. Són xifres i plànols que tots tenen des de fa anys sobre la taula. Per què s'ha fet tan poc? Mateu Picornell ho justifica amb un conjunt de circumstàncies. Parla de pressions dels grups afectats, de la impossibilitat o la manca de voluntat de l'Administració per fer complir les seves pròpies lleis i, sobretot, d'un punt de partida erroni. Un desordre d'actuacions i de conceptes que han fet del nostre territori un espai amb clars desequilibris mediambientals.

-El sòl rústic en perill, Mallorca en venda als alemanys, moratòria turística i, ara, moratòria poblacional. Com veu vostè, des d'un punt de vista teòric, com a geògraf, aquest debat obert en els darrers mesos?

-Bé, aquest debat ja s'havia obert en anys anteriors. A mi m'agradaria començar dient que a Mallorca quan una cosa està mal feta, desbaratada, diem que "s'ha començat la casa per la teulada" i jo diria que tota aquesta problemàtica i aquest embolic que no es desfà ve precisament per un fet similar. És a dir, que en qüestió d'ordenació del territori, que és d'aquí d'on hauríem de partir, s'ha de començar tot a partir d'uns fonaments, cosa que no s'ha fet. I amb això, el que vull dir és que, en primer lloc, d'on s'hauria de partir és d'unes Directrius d'Ordenació del Territori. I vull recordar que la llei de dia 1 d'abril de 1987, d'ordenació territorial, ja contemplava com s'havia d'ordenar el territori. Hi havia d'haver,

*Llicenciat en geografia per la Universitat de les Illes Balears i arquitecte tècnic per la Universitat de Barcelona, **Mateu Picornell** ha completat la seva formació amb cursos d'economia del medi ambient i dels recursos naturals, auditoria ambiental del sector turístic i avaluació de l'impacte ambiental. Va ser president de l'Institut d'Estudis Ecològics (INESE) entre els anys 1987 i 1992 i actualment forma part de la Junta Directiva. És secretari de l'àrea de Turisme i Economia de Medi Ambient i Recursos Naturals del Partit Socialista de Mallorca (PSM) i en l'àmbit professional treballa a l'assessoria tècnica de RIU Hoteles. Entre altres activitats, ha participat en qualitat de membre a la Comissió Tècnica del POOT, en concret del primer estudi fet pel llavors conseller de Turisme, Jaume Cladera (1992). Ha coordinat i participat en l'elaboració de diferents publicacions, entre les quals destaquen l'Inventari d'àrees a protegir a Balears (1985), estudi inicial de la posterior Llei d'espais naturals i Espacios Naturales de Baleares, evaluación de 73 áreas para su protección (1987).*

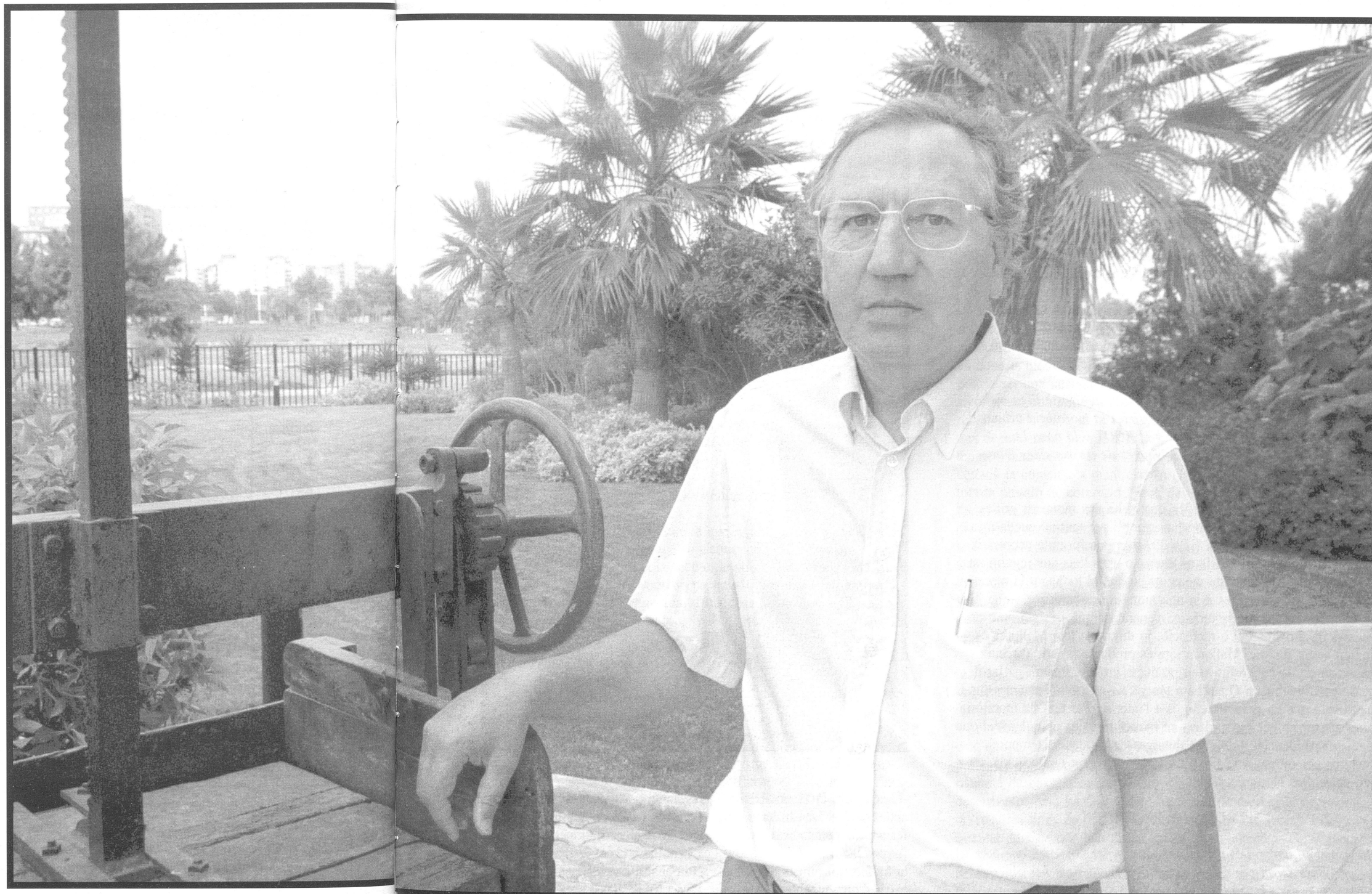
en primer lloc, unes Directrius, a partir d'elles uns plans territorials, uns plans directors sectorials i uns plans d'ordenació del medi natural. Les DOT eren vinculants precisament per tots aquests aspectes de rang inferior i havien de ser les que havien de marcar les pautes. El BOCAIB ordenava que en vuit mesos, la conselleria, llavors d'Obres Públiques, que ara és Medi Ambient, havia de fer un avanç d'aquestes Directrius. I vull recordar que és un tema que encara està per resoldre. Per tant, aquí, què s'ha anat fent?, plans sectorials, és a dir, teulades, sense haver fet els fonaments, una estructura. Vull recordar també el cas del Pla d'Ordenació de l'Oferta Turística, el POOT, perquè sense que s'hagi arribat a aplicar ara ja es parla d'una Llei general de turisme.

-O sigui, que no és que hi arribem tard perquè no ho sabíem...

-Amb les dades mateixes del POOT ja es veia en aquell moment que

d'una població turística de 614.000 habitants podíem arribar a 990.000. O sigui, que parlar ara que no queda més remei que limitar perquè arribem a uns punts greus de saturació, això ja ho sabem des de fa anys i és qüestió de posar fil a l'agulla. Però insisteix que el punt de partida inicial haurien de ser conceptes ben clars i desenvolupats en ordre, perquè ordenar el territori és precisament això, és corregir errors, corregir desequilibris i ordenar l'ús del territori d'una manera global i integrada amb uns termes ambientals. És a dir, no només en funció d'una economia convencional en la qual hi ha benefici a curt termini, sinó que s'ha de pensar en un llarg termini, al qual hi pugui haver un desenvolupament sostenible i del qual en puguin fer ús les generacions posteriors. L'ús que ells vulguin, nosaltres no podem decidir per ells, però almenys els hem de donar l'oportunitat que nosaltres hem tengut.

-I què hi ha hagut, deixadesa? Falta de valentia política?

-Jo diria que hem perdut massa anys. La solució que hagués estat o seria la correcta, això ho haurien de dir els polítics. Jo don una opinió del que en teoria s'hauria d'haver fet...

PRESSIONS SECTORIALS

-Però vostè pensa que si a partir de l'any 87 s'haguessin complert els terminis, ara no estaríem immersos en aquest debat perquè ja no hi hauria el problema?

-Exactament, ens plantejaríem les coses a partir d'uns conceptes clars, i fent unes lleis i uns decrets adients a tot això perquè tots sabem que quan s'ha fet un decret o una llei d'aquesta mena, i em remet al POOT que jo vaig viure a fons, i vull recordar que el conseller Cladera tenia unes intencions molt bones, tenia bastant clar el que volia però es veia limitat per desenvolupar aquell POOT. Així i tot, després va venir una mena de consens entre grups, el vàrem embastar i després quan hi va haver el conseller Flaquer va quedar molt mutilat i tenia moltes mancances. És a dir, un punt de partida que s'ha de tenir en compte és que quan es fa un decret d'aquests, es fa en base a moltes pressions. Pressions sectorials i pressions de grups amb poder. Això és un dels obstacles que tenen molts dels decrets que s'han desenvolupat d'aquesta manera o la mateixa Llei general de turisme, perquè ara el que sentim és que s'han de reunir els grups afectats per resoldre això. Jo consider que no. La societat hi tenim tant o més a dir perquè ens han donat unes poques oportunitats de tenir altres usos i ens hem limitat a un monocultiu i per tant, nosaltres com a societat, sí que tenim coses a dir. Si totes aquestes lleis haguessin estat aplicades, com vostè diu, si haguessin estat aplicables, perquè el POOT té moltes coses que no es poden aplicar, no hi ha dubte que hauríem seguit un camí diferent a aquest. Record la Llei de modernització de la planta hotelera, amb uns terminis que fa devers dos anys que acabaren, és una altra cas semblant...

Ja podria resoldre l'Administració, ja se sabia quins són els obsolets, etc... Però no ho ha fet. És a dir, no es compleixen, ni tan sols l'Administració compleix els seus propis decrets.

-Em fa la impressió, per les seves respostes, que vostè lliga molt més del que s'ha fet la moratòria turística i la moratòria urbanística, la repercussió que ha pogut tenir el POOT o la nova Llei general de turisme amb les conseqüències de les mateixes Directrius.

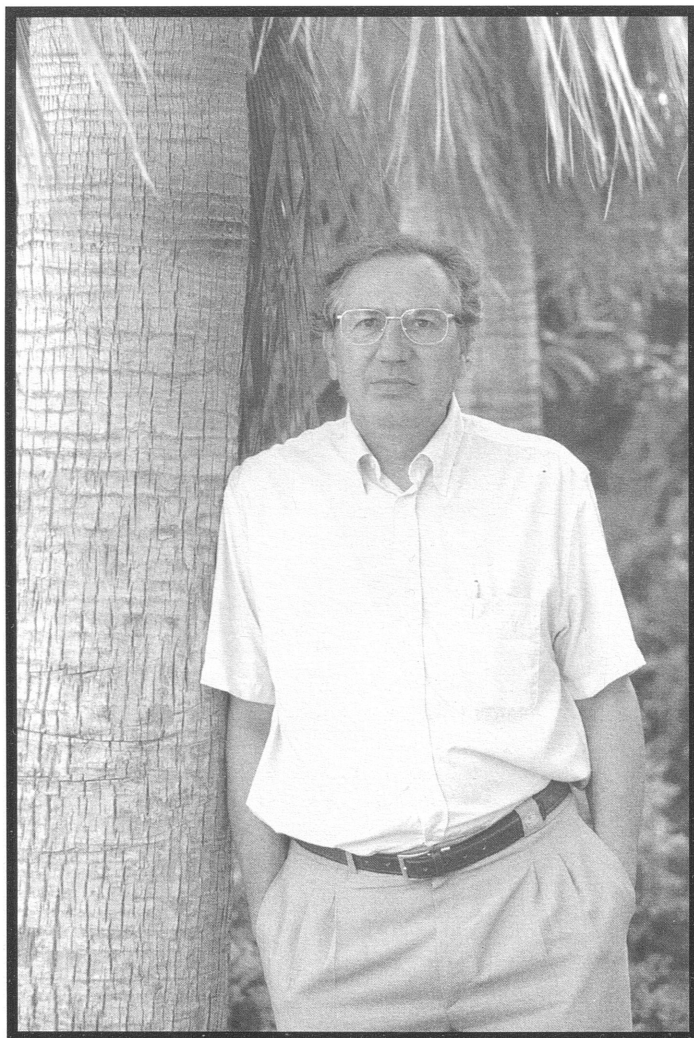
- Bé, parlar de moratòria significa que hi ha uns moments crítics, uns moments desfasats que no s'han resolt i per tant no queda més remei que fer una moratòria. És a dir, com una fórmula necessària per aplicar fins que hi hagi ja un decret o unes lleis que regulin tot això. Jo crec que en aquests moments en què hi ha hagut la moratòria turística, és molt necessària una moratòria urbanística... que jo anomenaria una moratòria turística general perquè ja sigui amb els sistemes de turisme, oci o recreació, jo diria que tota Mallorca és dins un àmbit turístic. Mallorca tota és producte turístic o recurs turístic capaç de convertir-se en producte turístic. Podem parlar de les Balears igualment. Quan hem tengut tot el litoral bastant saturat, ens trobam que un gran atractiu és a l'interior. Per tant, la moratòria hauria de ser global i jo parlaria en termes turístics perquè tot el que pugui ser residencial, tots els habitatges de residència temporal comprats per estrangers i fins i tot també per gent mallorquina, tot això entra dins el mateix àmbit de moratòria.

PÈRDUA DE PATRIMONI

-Precisament, molts dels urbanitzables són per fer cases que més que per viure seran per a segona residència, ja sigui per als estrangers o per als mallorquins.

-Però el mallorquí en aquests moments es troba en desavantatge... bé, tots ho veiem cada dia als diaris. Tot s'ha encarat molt, molt i moltíssim. Es va començar en el medi rural i ha continuat fins i tot dins Palma. Dins Palma, al casc antic... Bé, val més no parlar-ne de tot això perquè de vegades, quan més es publica més passa. És a dir, s'ha fomentat tot un increment desmesurat per damunt del seu valor real. Això significa que és un procés que ens pot empobrir de cada vegada més. És a dir, si nosaltres perdem patrimoni, nosaltres llavors no tendrem per ventura opció a aquest patrimoni perquè serem més pobres que el valor que haurà inflat aquest patrimoni. De tota manera, de això darrerament hi ha hagut bastant bibliografia. Ha sortit un llibre d'una tesi doctoral molt bona respecte a això.

-Per tornar una mica a l'argumentació del principi, vostè diu que les dades de creixement urbanístic que ara es posen en dubte ja es coneixien fa uns anys i que ja hi havia intenció d'ordenar el creixement. Però el que és cert és que les Directrius d'Ordenació Territorial no s'han presentat fins aquesta legislatura i, quan encara no han entrat ni al Parlament, pareix que la realitat ens demana més pressa i va per davant d'aquesta llei, quan hauria de ser al contrari.

-Exacte. Les DOT no arriben a passar mai per davant de la realitat i això que fins i tot hi ha sistemes polítics que diuen que tot s'ha de fer segons demanda la societat. Això és molt perillós perquè l'experiència ens ha demostrat que la solució no és la mateixa quan hi ha fets consumats que quan s'actua abans. És clar que hi ha un excés d'urbanitzables, en sobren. Fins i tot he llegit als diaris que el

Ministeri de Foment considerava que hi havia sis vegades més del que tocava d'urbanitzables necessaris per a aquestes illes. Aquestes dades confirmen aquest estat tan greu al qual hem arribat. A nivell de detall li vull dir una cosa: hi ha una activitat que comença a tenir força, la multipropietat, i aquí es farà una llei posterior als fets consumats. I de vegades s'intenta això: consumir molts de fets i després obligar que hi hagi una regulació, així es planteja a la nostra terra.

LES DOT, PRIORITÀRIES

-Per tant vostè creu que ara una feina prioritària és aprovar les DOT.

- No hi ha dubte. És que ja són molts d'anys de retard. És que no s'hauria de haver fet cap pla sense les Directrius. Són dotze anys de retard.

-Què li sembla l'Avanç de les DOT que s'ha donat a conèixer?

-Tot i que parlen de sostenibilitat per tot, cada tres pàgines surt la paraula sostenibilitat, jo diria que aquestes directrius són..., que desenvoluparien un sistema insostenible, un desenvolupament insostenible. Per què?, per moltes coses. Em podria allargar molt: per aplicar un increment, uns criteris, jo diria que molt urbanístics. Quan es parla d'ordenar el territori un dels errors principals és això, que tot és en funció d'una normativa urbanística. Per exemple, el cas de la Llei del sòl rústic: és una paradoxa com unes cases parlar del sòl rústic, fer una Llei del sòl rústic amb normatives purament urbanístiques. Enlloc no parla de normatives agrícoles i agràries i ordenar el sòl rural hauria de tenir uns principis d'ordenació agrària i unes activitats agrícoles. Seria el més lògic. O sigui, que ja es destrueix per complet l'agricultura. La indústria és un altre sector també necessari. És a dir, que s'hauria de partir d'un equilibri complet des de cada un dels sectors: del sector primari, del sector secundari i des dels serveis o terciari. Aquí, com a gran fet ja consumat, quasi només parlem de serveis i sector terciari. Aquest és un dels grans errors dins l'ordenació del territori. De medi ambient ara tothom en parla, fa devers quinze o vint anys només en parlàvem els que ens considerem ecologistes i ara tothom hi diu la seva... però clar, el medi ambient més que res fa vendre, està de moda, i és un concepte que només s'aplica en aquelles coses que precisament ajuden a vendre.

-En quin sentit? De quina manera s'hauria d'aplicar?

-Hi ha una mica de confusió que fa que sembli que el medi ambient només és paisatge, del paisatge se n'abusa. Un paisatge com a factor de creació turística, però el concepte de paisatge hauria de ser viu. El paisatge del medi agrari és un paisatge transformat, no hi ha dubte, però que té una harmonia, d'una cosa passada que ha tengut vida, i història. Però es parteix de paisatge com a decorat... És a dir, són una sèrie de conceptes que no apliquen exactament. El medi ambient, des d'un punt de vista global és el marc on hi entren tots els fets socials, tots els fets econòmics de l'ecosistema medi ambient i no medi ambient depenent o com a factor de producció en lloc de ser un actiu social; precisament té un sistema econòmic. Ara que està de moda, els economistes ja s'han ficat dins el concepte de medi ambient. En una època pensaren que eren dues coses separades i incompatibles. Parlar d'economia, de turisme i medi ambient, es feia per separat i ara ja es diu que hi ha d'haver una simbiosi i s'ha de parlar conjuntament de medi i economia. Ha evolucionat cap al que s'anomena l'economia ambiental, amb matisos, perquè encara n'hi ha que plantegen una economia ecològica i n'hi ha que plantegen una economia ambiental en el sentit que és el medi ambient que ha d'estar dins l'economia... són matisos.

LLISTÓ DE QUALITAT

-Quin és el sostre de població de Mallorca?

-Jo precisament crec que no es pot plantejar així, dient que si podem arribar a un milió i mig més o cinc-cents o un milió, tot depèn del llistó que es vulgui aplicar a una certa qualitat. Qualitat de vida, qualitat turística, el que li vulguem dir. Si per exemple tu, a la platja, vols que la gent tenguin més de set metres i mig quadrats per usuari, que és el nivell mínim que es considera de qualitat, hi cabrà una certa població. Si diuen que basta que tenguin tres metres o que en lloc d'estar asseguts estiguin drets, hi cabrà molta més gent. És a dir, xifrar la població és complex, són molts de factors a tenir en compte. El que s'ha de marcar és el llistó de qualitat que un vol i a partir d'aquí sortirà la població, i no d'una manera estandarditzada, que és un dels errors que es fan sempre. Quan parlem de població ho hem de fer segons la gent que cap a cada un dels llocs. Per exemple, dins cada espai turístic n'hi cabran ics; uns tenen més recursos convertits en recursos turístics que altres. Uns tenen més platja i uns altres en tenen menys; uns s'han apuntat als hotels majoritàriament i uns altres encara mantenen aquella tipologia inicial de lloc de vacances. Un exemple: Son Serra de Marina, és un lloc on no hi ha cap hotel però té un turisme més aviat d'illencs que hi van a passar les vacances. Sa Ràpita també, inicialment, en canvi Palmanova i la platja de Palma és més aviat hotelera. I hi ha llocs que són més aviat residencials o dormitoris de Ciutat. Per exemple: Costa d'en Blanes. És a dir, a cada un dels llocs ha d'aplicar un índex de qualitat, un nivell, un nivell de certa qualitat que serà el que limitarà la població.

-I quins són des del seu punt de vista els factors limitants del màxim de població que s'han de tenir en compte?

-Els factors limitants són aquests més aviat de tipus físic o els recursos més aviat no renovables... el medi físic, el territori, no hi ha dubte que és fonamental i principal. L'aigua, també, encara que en aquests moments vagi a menys l'agricultura, el dia de demà podria ser una necessitat. Són factors bàsics tots aquells que signifiquen una minva o destrucció d'un paisatge. Tots aquells recursos dels quals hi ha escassetat i això a més significa que es crea una dependència, perquè s'ha de produir més amb productes que no tenim o hem de dur de fora. Aquesta ofegor o saturació, que el ciutadà ja comença a manifestar a l'estiu, quan es troba ofegat amb tota la pressió de cotxes, de gent, de massa població, també ja és un factor que ha de ser limitant. Es parla d'estacionalitat i jo sempre dic que de turisme en tenim massa. N'hi ha que ens repliquen que el tenim mal repartit; és cert, però hem de tenir en compte que si tenguéssim el pes específic que tenim el mes d'agost durant tot l'any... és que així ja ens hauríem d'anar, no ho podríem aguantar. Podem dir que encara tenim uns mesos de descans. Amb això no vull dir que no sigui millor menys gent a l'estiu i un poc més repartit durant tot l'any.

-En aquesta planificació territorial de Mallorca, vostè creu que s'ha de fer ús del criteri del creixement zero?

- Bé. Això ... el fantasma del creixement zero. El creixement zero jo crec que és una cosa utòpica i que no ha de passar mai. Més que parlar de creixement a mi m'agrada més aviat parlar de desenvolupament, desenvolupament que hagi de ser sostenible. Aquest desenvolupament ha de ser des d'una part de creixement econòmic i des d'altres tipus de desenvolupaments d'aspectes socials i de qualitat de vida que han d'anar també paral·lelament. De vegades hi ha qualche sector que ha de decreixer per fer possible que aquest desenvolupament sigui positiu. Per exemple, si tens un sector que és la construcció, que en uns pocs anys ha passat a créixer un 200%, no

sé si és exactament aquesta xifra, però tots sabem que ha crescut d'una manera desmesurada, si després un any minva un 10% o un 15% és una cosa molt lògica. És que ha passat per un desequilibri i el normal és que es vagi equilibrant. És a dir, que ja no parlem de zero, sinó que hi ha sectors que de vegades han tengut un decreixement, creixement negatiu, perquè pugui ser equilibrat el creixement global o el desenvolupament. Si deim creixement zero, únicament i exclusiva, a no incrementar un creixement econòmic en termes crematístics, això jo diria que simbolitza un creixement zero, però per a mi no té importància. Hem de parlar d'un desenvolupament global i que aquest sigui positiu. Si, per exemple, ara es decreix en lloc de créixer en segons quins sectors, com l'urbanístic, i creixem a un altre sector, com pugui ser, i ja sé que és una cosa molt difícil, al sector primari i sobretot bastant al secundari, per a mi, encara que el creixement global en termes econòmics no sigui tan elevat, però s'ha equilibrat amb aquells altres sectors, per a mi ja és un desenvolupament més positiu. L'equilibri per a mi és més important que aquell creixement lineal únicament econòmic.

ANALITZAR CAS PER CAS

-Vostè entén les postures que han manifestat alguns ajuntaments, com per exemple Campos o Lluçmajor, que creuen que el fre al creixement urbanístic arriba massa tard per a municipis com Calvià però massa prest, en segons quins projectes, per a ells?

-Bé, jo he dit que l'estandarització és un dels errors més importants que es cometen. Per tant, s'ha de partir del que hi cap a cada un dels llocs i sense cometre les errades que s'han fet a altres llocs. Clar que és possible créixer a segons quins llocs. Però les coses s'han de fer des d'una anàlisi de principi, lògica i cas per cas. S'hauria de fer una espècie d'impacte ambiental global, de tota l'illa o una anàlisi cost-benefici i veure on ens du aquest desenvolupament. I no només ens hem de limitar a parlar de litoral sinó de tota l'illa. Perquè aquest canvi d'ús per compra de terrenys per destinar-los a l'esbarjo, també ens desequilibra de cada vegada més. Hem parlat de la compra per part de estrangers, no només alemanys, a mi no m'agrada dir alemanys perquè què té més si són uns o són uns altres?, això és molt perillós perquè, a part que s'ha enfocat com un problema cultural de falta d'integració, per a mi el problema pràcticament únic és territorial, és d'ordenació del territori. Si se suprimeix un ús a la terra es crea tota aquesta altra problemàtica. És a dir, convertir un sòl que hauria de tenir uns usos agraris a uns usos urbans... perquè de fet és així, encara que li diguin Llei del sòl rústic. Anam cap a una terceriarització total de l'illa.

-Insisteix molt en el concepte d'ordenació del territori.

-L'ordenació del seu ús, però no en termes purament urbanístics, sinó en termes que jo anomèn ambientals, que és que cada cosa té els seus usos. Però sembla ser que ordenar el territori és urbanitzar o no urbanitzar, i no és això exactament.

PARTICIPACIÓ CIUTADANA

-I vostè creu que aquesta ordenació, que aquest debat, es podria dur a altres àmbits, com és ara la planificació de noves autopistes per a Mallorca, com la prevista en el Pla de Carreteres.

-Bé, això no deixa de ser un altre d'aquests plans que posen la teulada abans d'haver fet els fonaments. Tot això sí que dona peu a continuar el desenvolupament. És com si s'anàs a les fosques, a les fosques perquè s'hi vol anar, no hi ha dubte, i es veuen les conseqüències perquè no hi ha on aferrar-se per evitar aquestes coses. Si no es volen evitar tampoc no es tendrà la fórmula. És una qüestió molt d'ideologia i de sistema.

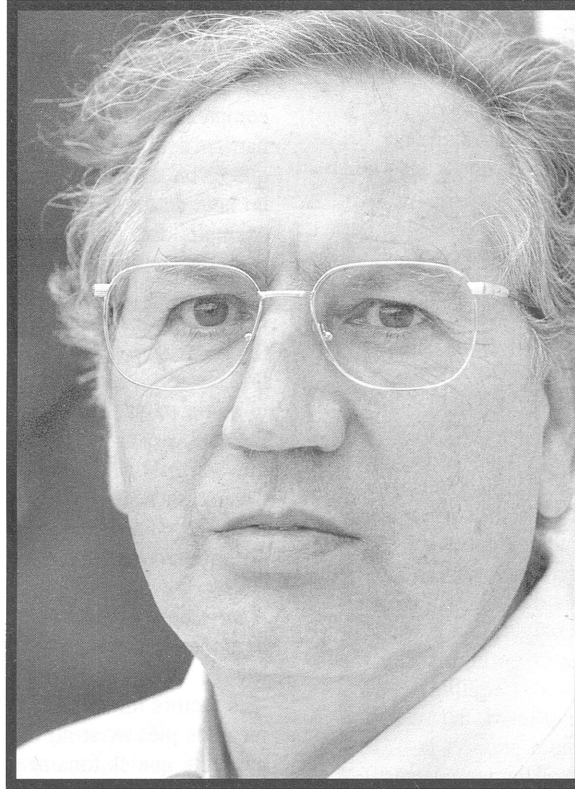
-I els ciutadans de l'illa, vostè creu que s'hi veuen involucrats, se senten protagonistes d'aquest debat?

-Jo crec que som els protagonistes principals i més importants en aquestes coses. No hi ha dubte que la conscienciació ja hi és de cada dia més, les actituds hi són... però també funcionam a la manera dels que ens comanden. No hi ha dubte que tots som conscients d'aquesta limitació de l'aigua i de la necessitat de no abusar-ne, però he sentit dir a ciutadans: "punyetes, jo em limit, però si la utilitzen per fer camps de golf i per fer noves urbanitzacions, som jo qui he de fer el sacrifici i uns altres n'han de fer negoci?". Nosaltres sí som protagonistes, però quan no tenim una regulació de vegades no actuam així com toca. És allò de dir que no hauríem de deixar construir

més casetes en el camp, però és que si a mi em deixen i li trec un suc, també la faré. Encara així, dins aquest pessimisme manifestat en general, jo diria que la societat ha anat aconseguint coses. Imagini's si la societat no es manifestàs d'una manera activa, i també d'una manera passiva, però manifestada, què tindríem. La societat va salvar es Trenc, va ser la societat. La societat s'ha manifestat en massa contra la incineració. Això què va ocasionar?, que almenys es parlàs ja de reciclatge, de compostatge. Qualque cosa es va aconseguir, és a dir, som els protagonistes principals.

-La realitat amb la qual ens trobam i la manera en què s'ha obert aquest debat del creixement de l'illa, li fa ser ara més optimista que l'any 87?

-De cara al futur jo vull ser més optimista i ho he de ser, el que passa és que hem consumat ja massa. Com més ho retardem, pitjor, però no hi ha dubte que vull ser més optimista perquè s'ha arribat a un punt en què s'ha d'actuar encara que sigui perquè el medi ambient serveix per vendre. Ara, turísticament i a nivell d'hotels, has d'introduir el concepte de medi ambient i tot això és molt positiu. Jo sé cert que si ara haguéssim de fer una altra vegada la urbanització de la platja de Palma o de Santa Ponça deixaríem cinc-cents metres de platja per davant. Als països de la competència, més tard, ja s'ha fet així. A Santo Domingo fins i tot ja parlen d'hotels "ecològics", per posar-los cometes, no hi ha dubte. La llàstima és que ja es podrien haver previstes els resultats negatius als llocs que han sorgit després i no ha estat així. A Alcúdia, que va ser posterior a totes les altres parts, és una llàstima que hi hagi aquesta saturació.

La Clau d'ONA

PER ENTENDRE EL PRESENT, PER OBRIR EL FUTUR

Massiva resposta al Fòrum ciutadà convocat pel Consell de Mallorca (pàg. II)

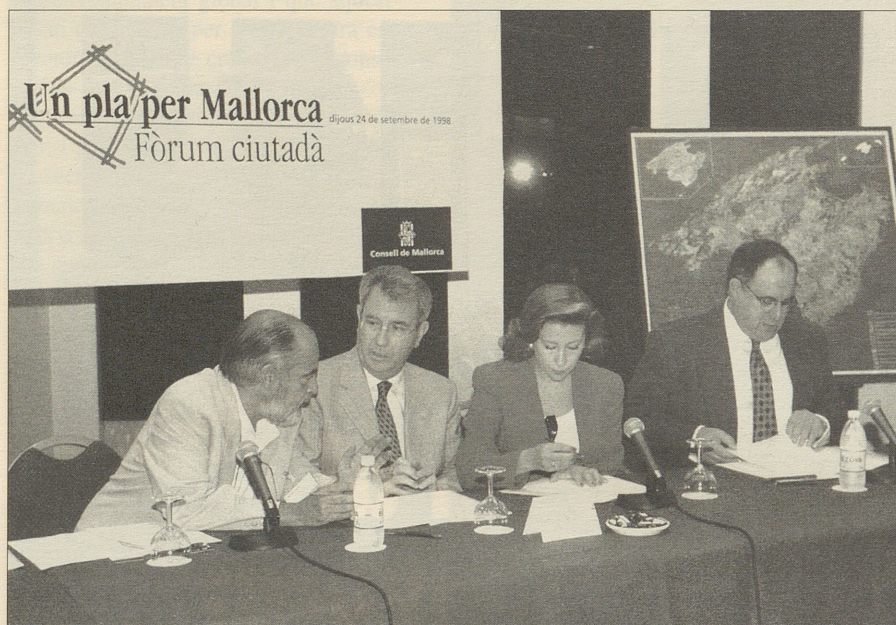
Un informe de Sa Nostra denuncia les bosses de pobresa de les Illes (pàg. III)

El Parc Bit acollirà una població de 4.000 persones (pàg. VIII)

Massiva resposta al Fòrum ciutadà convocat pel Consell de Mallorca

Cent trenta-cinc entitats ciutadanes, col·legis professionals i agents socials participaren en el Fòrum ciutadà organitzat pel CIM dins la campanya "Un pla per Mallorca". El Consell pretén l'elaboració d'uns criteris per a la redacció d'un pla territorial que compta, inicialment, amb un ample suport social. Si més no, el fòrum esdevingué un punt d'encontre important en ple debat sobre el creixement demogràfic i urbanístic.

Primera sessió del Fòrum.

ONA

El punt de partida del Consell Insular és clar: "a Mallorca hi ha devers 600.000 habitants de dret (censats), però hi ha llits per a més de 1.200.000 persones. Hi cabem més del doble dels que som. I en el moment punta (com és ara, el mes d'agost), hi som tots els que hi cabem: és quan els mallorquins ens sentim estrets i els nostres recursos i les nostres infraestructures es veuen ultrapassats en la seva capacitat (...) però si aquesta situació és ja preocupant, el futur que se'ns acosta és molt més greu: si deixàssim continuar l'actual tendència sense prendre mesures, arribaríem a caber 2'5 milions de persones a l'illa. El doble de les d'ara en la temporada punta". Amb aquest missatge adreçat a l'opinió pública la coalició que governa el CIM convidà els mallorquins a participar en un gran debat territorial que, en forma de fòrum, va iniciar-se el passat 24 de setembre.

UNA ILLA METROPOLITANA

L'objectiu és la redacció d'un pla territorial que "assenyali quins són els límits que hem d'adoptar per al nostre creixement". Cal dir en aquest sentit que el senyal d'alarma donat pel Consell ha tengut un ressò espectacular i que el Govern no ha posat emperons a aquest debat, tot i que pugui superposar-se amb la discussió pública sobre les Directrius Territorials, en relació a les quals el Pacte de Progrés manté algunes discrepàncies de base. La majoria del Consell considera que Mallorca ha de rebre un tractament unitari i no disgregat en parcel·les comarcals, sobretot després del fracassat intent de dotar el Pla d'un pla propi (el pla del Pla). "L'illa de Mallorca -es diu a les propostes del Consell- forma una unitat territorial indiscutible, el

desenvolupament de les comunicacions ha diluït les fronteres municipals internes (...) és impossible defensar avui una ordenació territorial per a Mallorca sense tenir en compte aquesta realitat: Mallorca ja és avui una ciutat-regió (...) Si Palma té una àrea metropolitana, aquesta àrea és Mallorca sencera, que necessita una planificació conjunta i unitària. Mallorca és ja una indivisible illa metropolitana

Per donar una resposta a aquesta qüestió, el Pacte de Progrés proposa la redacció d'un pla territorial, començant per l'elaboració d'uns criteris, ja que la competència sobre planificació és de la Comunitat Autònoma. Malgrat això, el Consell aposta per liderar el procés d'ordenació a l'empar de la Llei d'ordenació territorial que atorga un especial protagonisme als consells en la redacció dels plans territorials parcials, fins el punt que reconeix la possibilitat que siguin els consells els que els redactin. "El Consell de Mallorca té, doncs -segons es diu a la convocatòria del Fòrum ciutadà- capacitat, competència i mecanismes legals suficients per fer arribar a la discussió parlamentària els criteris que proposa". Quant a la idea del mateix fòrum, com a instrument de participació democràtica, el CIM es fonamenta en la "carta europea d'ordenació del territori", en la qual es pot llegir que "l'ordenació territorial ha de ser un procés democràtic, protagonitzat per les institucions representatives dels ciutadans, en constant participació activa directa d'aquests".

UN FÒRUM MASSIU

A finals de setembre es reuní per primera vegada el Fòrum. Hi participaren 135 persones en representació d'un ample ventall d'organitzacions polítiques, socials, empresarials i sindicals. L'interès suscitat va donar la raó als que havien convocat l'encontre: la societat és, en aquests moments, especialment sensible i així es demostrà al llarg de totes les intervencions. D'entrada, dins de la convocatòria, el triumvirat format per Francesc Quetglas (PSOE),

Pere Sampol (PSM) i Maria Antònia Munar (UM) coincidiren a denunciar l'enorme retard que ha sofert la planificació territorial de les Illes, des que el 1987 fos aprovada la Llei d'ordenació territorial. Tots tres havien coincidit, també, a criticar la proposta de moratòria feta pel Govern per considerar-la insuficient i ser, en realitat -digueren- "una crida a la cobdícia dels especuladors" perquè durant el temps que es tramiti la llei de moratòria es pot produir una allau de tramitacions de noves urbanitzacions que, d'aquesta manera, quedaran fora de les suspensions.

Com és evident, ni el Govern ni el PP són d'aquesta opinió, com tampoc no ho és la patronal del promotors. El vicepresident d'aquesta influent associació, Gabriel Oliver, va acceptar al Fòrum que s'establissin límits al creixement, "ja que és una qüestió òbvia per mor de la insularitat", però demanà que abans s'estudiàs quin pot ser aquest límit. Altres empresaris mantengueren opinions semblants si bé foren més exigents a l'hora de demanar solucions urgents. Va ser el cas del president dels hotelers, Pere Cañellas, possiblement dolgut perquè la moratòria turística va afectar els hotels i no l'urbanisme residencial. Més radical va ser el president del Foment de Turisme, Miquel Vicens, per a qui "la sensació de massificació de Mallorca és una observació que comparteixen els ciutadans i els turistes". Vicens denuncià "la manca d'adequació de les infraestructures al gran creixement urbanístic que s'ha generat a l'illa".

Les intervencions varen ser moltes i, endemés, s'espera que es concretin en forma de proposta mitjançant el qüestionari que reberen tots els participants. En qualsevol cas, i com a mostra, val la pena constatar el parer d'alguns altres dels que intervingueren.

Així, l'arquitecte Pere Nicolau va mostrar-se partidari "d'esbucar els edificis que espatllen el paisatge de les cales i les platges, així com de restaurar els espais col·lapsats, per a la qual cosa serà necessari pagar moltes indemnitzacions", gest que al seu parer demostraria que el procés és encara reversible. Miquel Àngel Llauger, degà del Col·legi d'Enginyers de Camins, demanà "unes mesures correctores que mantinguin i millorin la qualitat de vida dels ciutadans". Rosa Bueno, presidenta de la Federació d'Associacions de Veïns de Palma, reclamà, ja, una moratòria urbanística i la participació de la societat civil en els debats previs al nou ordenament territorial. Manuel Velasco, que participà en els treballs previs a les DOT, va dir que la saturació registrada els darrers estius era "conseqüència d'un dèficit d'infraestructures respecte de la població real de Mallorca a l'estiu", que xifra en un milió dues-centes mil persones.

Finalment, com a resum de tots els debats, caldria recollir el testimoni d'una professora de la Universitat, la geògrafa Joana Petrus, per a qui "Mallorca du quaranta anys de fugida cap endavant". Un exemple va ser l'escàndol de Móstoles. "Es bo -acabà dient- que els polítics escoltin la societat civil".

Nombrosos agents socials hi participaren.

Un informe de Sa Nostra denuncia les bosses de pobresa de les Illes

A les Illes hi ha entre 60.000 i 140.000 pobres, segons si es compara amb la mitjana dels ingressos d'Espanya o de les Balears, deu mil dels quals pateixen, en tots els casos, una pobresa severa. Els baixos salaris i pensions són, segons l'informe, una de les causes que empenyen cap a l'exclusió social.

S.V.

"A Balears existeixen bosses de marginació i exclusió social de dimensions importants, la qual cosa fa necessària la seva consideració i anàlisi. D'altra banda hi ha escassa informació sobre aquest tema. Per aquests motius, el Gabinet d'Estudis Socials i Econòmics de Sa Nostra ha considerat oportú realitzar el present informe". D'aquesta manera, la primera entitat financera de les Illes presentava una denúncia pública sobre una realitat inqüestionable. No tothom a les nostres illes gaudeix del benestar que, teòricament, cal esperar de la comunitat autònoma de major renda per càpita d'Espanya i l'única que sobrepassa la mitjana europea. L'informe, titulat, "Viabilitat de la lluita contra l'exclusió social i la pobresa a les Balears" és, en aquest sentit, el mirall d'un drama que ningú ja no pot amagar: a la nostra comunitat hi ha, materialment, gent que passa gana. Pot ser n'hi hagi manco que a altres parts, però pot ser -també- que aquí, per la riquesa d'alguns, les diferències siguin més injustes.

Paradoxalment, l'informe -que inclou una comparança amb tots els estudis similars que s'han fet en els darrers anys els quals són tots molt semblants en les conclusions- va aparèixer en uns dies que han estat clau en el debat social per limitar el creixement, en el qual la creació de llocs de feina servia de coartada per a la defensa de l'actual model de desenvolupament. En aquest sentit, conèixer l'abast de les xifres de pobresa suposa un contrapès, un llevar-se les benes dels ulls -en definitiva- a partir del qual hom pot apostar per un nou model que assegurí un millor repartiment de la renda tant per a les generacions actuals com per a les futures. Al cap i a la fi, el gran pacte territorial -que no s'ha arribat a firmar- ha de ser un pacte intergeneracional per

Trobar feina, no sempre és fàcil.

garantir que els nostres fills i néts tinguin, com a mínim, les mateixes possibilitats que nosaltres de prosperar.

POBRES ENMIG DE LA RIQUESA

L'informe ens demostra que a les Illes no tothom és igual. L'OCDE defineix com a pobre aquell que no arriba al 50% de la mitjana d'ingressos d'un país. Fent aquest simple càlcul ens trobam, i així ho recull l'informe de Sa Nostra, que a les Balears hi ha seixanta mil pobres, si la comparació es fa amb el conjunt d'Espanya, o cent quaranta mil -el 18% de la població, si la mitjana es refereix només a les Balears. És a dir, que quasi una cinquena part dels habitants de les Illes disposen d'uns ingressos anuals per davall de la meitat de la mitjana, la qual cosa fa que se situïn a les portes de l'exclusió social i de la marginació. Unes portes que sens dubte travessaran el mateix moment que l'economia percebi una crisi. En aquest sentit, i d'aquí les cridades a la prudència que s'han fet des de la direcció de l'entitat financera, que una acceleració exagerada de l'economia pot provocar problemes socials a mig i llarg termini.

L'economia balear -encara que això no ho digui l'informe- ha generat moltes ocupacions en els darrers anys, fins al punt que experts assenyalen la possibilitat d'arribar a una plena ocupació tècnica, però aquest és un sistema que pot donar beneficis als empresaris gràcies que la major part dels llocs de feina estan mal pagats i són inestables. Això no fa més que eixamplar la porta de l'exclusió social i, per tant, el canvi de rumb de l'economia balear precisa no només d'un control rigorós sobre el creixe-

ment urbanístic sinó estendre l'activitat cap a sectors que puguin allargar l'activitat tot el temps que faci falta i que requereixin mà d'obra qualificada, endemés de no consumir recursos naturals.

MALLORQUINS I IMMIGRANTS

En qualsevol cas, l'informe de Sa Nostra sí inclou dades que són significatives sobre aquesta qüestió. Entre d'altres, desfà un mite social: hom podia creure que l'exclusió social afectava fonamentalment els immigrants i que, en conseqüència, davant la crisi, la població menys afavorida tenia la possibilitat de retornar a les regions d'origen, tal com va succeir durant la crisi dels anys setanta; que el problema, en definitiva, no era de la societat balear, que només actuava com a amfitriona. No és així. Segons Càritas, el percentatge de "persones pobres en situació de pobresa severa" nascudes a les Balears és del 47%. Endemés, el retrat de la pobresa és esfereïdor: ho diu el servei d'estudis de Sa Nostra: "l'exclusió social no és voluntària dels que la pateixen, ningú no vol viure en situació d'exclusió social i ningú no cerca viure-hi. L'anàlisi de les causes (discapacitats, analfabetisme, malalties, salaris baixos, pensions insuficients... etcètera) ho confirma. És un problema que convoca la solidaritat del cos social". Cercat el perfil dels més pobres ens trobam d'una part davant una població jove, especialment dones de menys de 35 anys i amb fills, aturats o ocupats en activitats marginals, drogo-dependents o malalts crònics. I d'altra, davant persones majors, discapacitades o malaltes, que viuen soles o en situació d'abandonament.

SALARIS I PENSIONS

Vulguem o no, la realitat social de les nostres illes també és aquesta. També ho reconeix l'informe: una de les principals causes de pobresa són els salaris. Pot ser que el model econòmic funcioni per a la majoria, però el salari mitjà del treballador de les Balears és ara mateix de 190.000 pessetes, un 10% per davall de la mitjana espanyola. Una situació més greu si parlem de les pensions (72.800 pessetes), que a causa del mateix sistema laboral de les Illes, caracteritzat pel treball estacional, és un 12'6% inferior al conjunt de l'Estat. L'exclusió social no és un problema aïllat. Quan es parla de les legítimes aspiracions de progrés dels habitants de les Illes, que volen prosperar econòmicament i disposar no només d'un habitatge, sinó també d'una segona residència a fora vila i a vorera de la mar, com va fer el president

"Les Balears en venda", un estudi que qüestiona el triomfalisme oficial

Antoni Oliver

Les Balears en venda (La desinversió immobiliària dels illencs) és el llibre de Joan Seguí que estudia l'impacte de la venda d'immobles sobre l'economia de les Illes. Aquesta tesi doctoral, publicada per Documenta Balear, parteix d'una hipòtesi que relaciona la caiguda de rendes per turisme en el període 1987-1992 amb la venda d'immobles i amb el creixement del PIB en aquest període.

La hipòtesi de la qual parteix l'autor és la següent: si es comparen les rendes que obtenen les famílies de Balears amb les rendes familiars de la resta de províncies de l'Estat espanyol, i es confronten amb el nivell de vida que tenen a la resta de les províncies espanyoles, es pot observar com sembla que aquestes magnituds econòmiques no s'ajusten o, si més no, no estan del tot correlacionades. És possible que el nostre nivell de vida més alt vengui determinat pel fet que a les Balears s'obté una gran renda a base de vendre el nostre territori.

L'autor assenyalava que especialment en el període 1989-1992 "mentre que els ingressos per turisme varen caure d'una manera desmesurada, l'economia illenca gairebé ni se'n ressentí o, almenys el producte interior brut (PIB) no va decreixer tant com era d'esperar. De fet, mentre que els ingressos per turisme en pessetes constants de l'any 1987 arriben a esser fins a un 42,8% superiors als de l'any 1992, les taxes de creixement del PIB sempre foren positives".

Entre 1990 i 1992 els ingressos per turisme no superen el 32% del PIB. Per contra el PIB

es manté i, fins i tot, es donen forts creixements en els dos darrers anys. El llibre pretén comprovar si hi ha hagut una enorme entrada de doblers, produïda per la venda d'immobles i de territori en general, que permeti continuar amb el creixement de l'economia balear i mantenir el nivell de vida en el passat. Com a conclusió final l'autor assenyalava que "s'ha demostrat que en aquests darrers anys hi ha hagut una enorme entrada de recursos financers en l'economia per la venda d'immobles, fet que fins ara no s'havia considerat a l'hora d'analitzar l'economia d'aquest país". Però d'altra banda "sembla que en el col·lectiu dels residents (llevat dels anys 1993-94) no es produeix la descapitalització que es presumia a causa que una bona part d'aquestes desinversions es destinen a la formació de capital a través de noves promocions d'obra. Qui compra?, doncs un 18% d'estrangers, i d'aquests els alemanys van els primers.

Es tracta d'un llibre que també fa una anàlisi sobre els paràmetres econòmics indicadors de benestar a Balears i aquí també es trenca el discurs oficial, en el sentit que no és Balears una terra tant pròspera. Hi ha salaris baixos, malgrat que els indicadors del nivell de vida són alts i en canvi, per exemple, és alt el nombre de persones que disposen del seu habitatge en règim de lloguer. Aquestes dades el que demostren, en definitiva, segons l'autor és que la riquesa a Balears està mal repartida.

Matas al Club DM, no es pot oblidar que el problema de la casa és un dels efectes més dramàtics de la pobresa. Un 10% de les llars pobres de les Balears -si es que poden ser considerades llars- no disposa d'aigua corrent, un 20% no té aigua calenta, un 5% està mancat d'electricitat, en un 6% no hi ha serveis higiènics a l'habitatge... i tot això en un ambient d'amuntegament -més de cinc persones per casa- o, pel contrari, en una situació d'absoluta soledat per a molts de vells que no han pogut trobar acollida als centres assistencials existents.

L'informe acaba afirmant que, malgrat tot, la lluita contra l'exclusió social i la pobresa "és possible i pot ser efectiva, com ho demostra la gestió de Càritas" amb la qual l'entitat financera ha signat un conveni de col·laboració", però per a això manca prendre consciència del problema.

- CONJUNTURA -

La Cambra de Comerç revisa a l'alça les previsions de creixement per a enguany

Mentre el món s'enfronta a la crisi econòmica més forta des de la desaparició de la Unió Soviètica i el Fons Monetari Internacional anuncia una recessió, la Cambra de Comerç ha incrementat la previsió de creixement del PIB balear, que ara situa en un 5%. L'excel·lent temporada turística n'és la causa.

ONA

La Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Mallorca, Eivissa i Formentera ha elevat la previsió de creixement del PIB de 1998 en set dècimes, passant del 4'3 en què es va xifrar a principi d'any al 5% actual. Un increment important causat per l'excel·lent temporada turística que no només ha suposat una ocupació gairebé total durant els mesos de juliol i agost sinó també des de maig a octubre, endemés de registrar uns índexs prou convincents pel que fa a la temporada baixa. A finals d'any l'afluència turística s'haurà incrementat en un 7%, amb la qual cosa la xifra global fregarà els deu milions.

Endemés, tots els sectors econòmics hauran experimentat una creixuda a final d'any, fins i tot l'agricultura - que fins a l'estiu ha tengut una bona anyada - i, de manera especial la indústria, que creixerà un 4%, cosa inimaginable fa pocs anys quan la crisi que travessava pareixia no tenir fi. Destaquen les exportacions tradicionals, com és el calçat i la pell, però també la producció agroalimentària que, de rebot, reforça les possibilitats de creixement agrícola.

PREVISIÓ PER ILLES I SECTORS

No obstant això, com és evident, la major activitat la registren els serveis i la construcció. Els serveis se situen en un 4'8% gràcies, fonamentalment, al turisme que sobrepassa el 7%. Quant a la construcció, esdevé el motor més poderós de l'actual conjuntura, amb un 8%, una qüestió aquesta que preocupa els empresaris ja que es reconeix un excessiu escalfament que pot derivar en una pròxima recessió si no s'aconsegueix un major equilibri.

Per Illes cal destacar que el major dinamisme percentual es dona a

Menorca, amb un 7'5%, gràcies al pes que el mercat turístic britànic té a l'illa. A les Pitiüses l'increment és d'un 5'5%, mentre que a Mallorca es limita en un 4'5%.

ÍNDEX DE CONSUM

Quant a diferents indicadors econòmics, l'Informe de Conjuntura de la Cambra de Comerç es fixa d'una manera molt especial en el consum de ciment i en els visats d'obres del Col·legi d'Arquitectes per ser, precisament, demostratius de la gran activitat de la construcció. El consum de ciment s'havia incrementat en els quatre primers mesos d'enguany en un 6% i el nombre de visats en un 16'4%. D'altra banda, també resulten prou demostratius de la realitat actual el consum d'electricitat, que ha pujat un 9'5% i el de la matriculació de vehicles, amb un 5'3%.

Finalment, les dades recollides per la Cambra informen que la inversió estrangera directa a les empreses ha augmentat un 172 % el primer semestre de 1998, amb un import total de 17.457 milions de pessetes, un percentatge que, s'ha d'assenyalar, recull la compravenda de Perlas Majòrica.

Sigui com sigui, la previsió de creixement d'un 5% (un percentatge fins i tot moderat si tenim en compte altres previsions con la de la CAEB o Sa Nostra) obliga a reconsiderar la creença que el cicle expansiu iniciat fa dos anys havia entrat en un període de major estabilitat. No és així. L'expansió continua i ho fa, justament, en un moment que el Fons Monetari Internacional ha anunciat una recessió internacional causada, sobretot, per les economies asiàtiques i per Rússia. També els governs europeus -menys afectats per la crisi, a pesar de les fluctuacions de les borses- han reduït les estimacions, la qual cosa fa que les Balears siguin una excepció.

Son Sant Joan registrarà un increment del 5'5 % de cap a cap d'any

ONA

Segons ha comunicat la IACA (l'Associació Internacional de Companyies Aèries Privades) a la direcció de Son Sant Joan, l'aeroport mallorquí registrarà un increment de la demanda de trànsit equivalent al 5'5% de cap a cap d'any. Com se sap els comptes de les companyies que fonamenten gran part de la seva activitat en el turisme es fan de novembre a novembre, de manera que ja s'han fet les previsions per a tot l'any que ve. Destaca que el percentatge és idèntic tant per a la temporada alta com per a la baixa.

Un 5'5% d'increment de passatgers durant els mesos de temporada baixa representa un procés de consolidació que es deu a la progressiva desestacionalització i a l'augment dels residents estrangers, tant permanents com de cap de setmana. Això ha fet que dues companyies alemanyes, Hapag Lloyd i Air Berlin hagin decidit convertir Son Sant Joan en el seu "hub", és a dir, en un centre redistribuidor de vols, per al Mediterrani

Un milió de vehicles matriculats

ONA

La Prefectura de Trànsit de les Balears ha fet conèixer que s'ha matriculat el vehicle que fa un milió a la història de les Illes. Es tracta d'una furgoneta IB-211138-CZ que va començar a circular per les carreteres el passat dia primer d'octubre. A finals de l'any passat el parc de vehicles "viu" de les Balears -que resulta de restar els que s'han donat de baixa del nombre de permisos de circulació- puja a 606.063 unitats, tot i que, previsiblement, la xifra real sigui superior atesa l'existència d'un parc cada pic més elevat de vehicles amb matrícula comunitària.

Occidental. i, a més a més, una tercera companyia, la LTU, ha doblat la seva oferta de places per volar, per exemple, entre Mallorca i Düsseldorf.

Més important és, però, l'increment de l'estiu, ja que un 5'5% la temporada alta equival a més de mig milió de turistes.

Cooperació científica a la Mediterrània

La recerca científica no coneix fronteres. Els descobriments transcendeixen tot el món, però el seu àmbit d'implantació continua essent regional. Amb aquesta premissa bàsica, la Universitat de les Illes Balears ha organitzat, el passat setembre, el primer Encontre Euromediterrani de Cooperació Científica i Desenvolupament Tecnològic. Un encontre dels països del nord de la Mediterrània al qual es va convidar explícitament els països de la ribera del sud.

G.G.

Científics francesos, grecs, espanyols (de Catalunya i de les Illes Balears) israelians i marroquins, analitzaren les possibilitats d'investigar conjuntament i de transferir-se noves tecnologies, especialment en l'àmbit de la comunicació. En el fons dels debats batejava un compromís i un projecte: el d'obtenir un desenvolupament harmònic de tota la Mediterrània, la il·lusió de superar l'evolució desigual del nord i el sud.

El vicerector d'Investigació de la Universitat de les Illes Balears, Eduard Cesari, ho expressava clarament: convé a tots, i especialment a la Unió Europea, que els països de la ribera sud de la Mediterrània s'incorporin al repte de les noves tecnologies, al compromís de fer una política mediambiental saludable i comuna. El doctor Cesari confia que el

programa marc de recerca de la Unió Europea, que Brussel·les ha d'aprovar l'any que ve, tenguin en compte aquest objectiu. I que, conseqüentment, ajudi a finançar aquests programes de recerca conjunta i de transferència tecnològica.

La política mediambiental va ser el segon tema central de l'encontre. Els països europeus de la Mediterrània volen convèncer els del sud que es fa precís planificar conjuntament la utilització dels recursos naturals, la preservació del medi ambient. El concepte de "creixement sostenible" s'estén ara a l'àmbit natural de tota la Mediterrània. Per solidaritat i per conveniència, Europa ha d'ajudar que la Mediterrània sigui una regió harmonitzada i en pau.

La Universitat de les Illes Balears vol participar a l'impuls d'aquest desig, i ho ha fet reunint els experts en dos temes sobre els quals la UIB és capdavantera: la recerca en noves tecnologies i les tècniques i ciències mediambientals. Però perquè l'encontre no quedi en un conjunt de bones paraules, es fa necessari ara el compromís de la Unió Europea en el finançament dels projectes acordats a Palma.

Miró i Chopin, agents exportadors de Mallorca al Japó

Juro Nakagawa, professor de la Universitat Econòmica de Tòquio, creu que les exportacions al mercat nipó han d'entrar per l'oferta cultural, la qualitat i el coneixement. Així ho va dir a una conferència del CDER en el recentment inaugurat Centre Bit del Raiguer.

ONA

El professor Juro Nakagawa.

"El Japó viu una recessió econòmica que, possiblement, continuarà fins el 2000. No obstant això, no és cap obstacle insalvable per exportar-hi sabates i altres productes mallorquins". Qui raona d'aquesta manera és Juro Nakagawa, un expert japonès, professor de la Universitat Econòmica de Tòquio que va pronunciar una conferència en el Centre Bit del Raiguer dins d'un cicle or-

ganitzat pel CDER per promoure les exportacions. Nakagawa parlà d'incidir en una línia ja promoguda des del Consorci per al Desenvolupament del Raiguer quan va lligar el missatge cultural amb la promoció del calçat de les Balears. Miró i Chopin són admirats pels japonesos i, conseqüentment, relacionar qualsevol producte amb el record de la seva estada a Mallorca pot contribuir a facilitar la venda.

Juro Nakagawa va mostrar-se encantat de ser a Mallorca. Als periodistes els va dir que aquesta era una bella terra que era a manco de dues hores de qualsevol aeroport europeu i que, per tant, semblava pos-

sible incloure una visita a l'illa a qualsevol gira turística o de viatges de negoci. "És bo, conèixer l'origen dels productes, és quelcom que als japonesos els agrada molt". En aquest sentit, el professor Nakagawa va dir que el producte més conegut de Mallorca al Japó eren les Perlas Majòrica, fins al punt que, fins i tot, ell va saber primer de l'existència de les perles, fa ara trenta anys, que no d'una illa situada en el Mediterrani que es deia igual. I ara, aquest expert en comerç internacional, acaba de fer un altre descobriment particular: que a Mallorca es fa un excel·lent vidre.

La proposta de Nakagawa és, en primer lloc, incentivar els viatges de turisme o negoci i, paral·lelament, promocionar tot un conjunt de productes mallorquins i no un tot sol, com pot ser el calçat, tot i que en les darreres fires s'ha vist que la qualitat de les sabates de les Balears pot obrir el mercat. Així seria bo emparar-se en el prestigi de marques conegudes, com Perlas, per fer conèixer conjuntament calçat, vidre, bijuteria i, fins i tot, productes agroalimentaris com el vi.

En qualsevol cas, l'expert japonès aconsellà tenir molta paciència perquè entrar en el mercat nipó, digué, requereix perseverància, quelcom que és imprescindible, sobretot, en els moments actuals de crisi, durant els quals és oportú que la collita no ar-

sembrar encara ribi fins d'aquí alguns anys.

Demanen la creació d'un Centre d'Estudis Mediterranis a Mallorca

Un seminari internacional de la UIB i l'Institut de Cooperació amb el Món Àrab celebrat a Palma ha reivindicat les inversions hoteleres en el nord d'Àfrica com un factor positiu per a l'estabilitat social de la Mediterrània i també la creació d'un organisme que analitzi i propo- si alternatives.

ONA

Durant una setmana, la Universitat d'Estiu de Cooperació Internacional i l'Institut de Cooperació amb el Món Àrab impartiren un curs sobre "turisme i desenvolupament a la Mediterrània en el qual s'exposà la conveniència d'incentivar les inversions hoteleres mallorquines en el nord d'Àfrica per un triple motiu que combina les necessitats socials amb les estrictament econòmiques. En primer lloc, es va dir, el desenvolupament del sud mediterrani és l'única alternativa acceptable a l'emigració cap a Europa, la qual cosa és, també, un motiu de seguretat per als països turístics desenvolupats que urgeixen un clima d'estabilitat social al seu entorn. I, finalment, la inversió també es pot fer per una simple qüestió econòmica per tal de col·locar part dels excedents empresarials.

L'economista valencià Josep Maria Jordà va advertir dels perills que tendria per al turisme de Mallorca una accentuació de les crisis mediterrànies i, per això, afirmà que els europeus havien de deixar de mirar l'Islam com si fos un sinònim de fonamentalisme bel·ligerant o d'ignorància, i al mateix temps haurien de deixar la supèrbia que no fa sinó crear recels i separar encara més les dues voreres de la Mediterrània.

Una postura semblant va mantenir l'ambaixador d'Espanya al Marroc, el mallorquí Jordi Dezcallar, qui convidà els empresaris mallorquins a crear i finançar un Centre o Institut d'Estudis Mediterranis que serviria per ajudar el nord d'Àfrica en el seu desenvolupament i, igualment, per consolidar el seu pretigi com a potència turística oberta a l'exterior. Dezcallar recordà que era bo per als empresaris de les Illes ser presents a l'altra vorera mediterrània des del primer moment del seu enlairament turístic.

D'altra banda, en altres intervencions al seminari es destacà la importància del control de l'oferta sobre el turisme de masses, ja que, entre d'altres coses, les Balears havien deixat de poder créixer en quantitat. Venancio Bueno, expert en turisme del Centre Superior d'Investigacions Científiques, va afirmar que l'oferta de les Illes havia de ser selectiva ja que la demanda continuarà creixent en els pròxims anys, mentre que l'oferta no podrà augmentar en nombre i sí, en canvi, en la millora de la qualitat. El turisme de menor poder adquisitiu triarà, probablement, destinacions més barates.

El Marroc.

L'ús públic dels parcs ha de ser compatible amb la conservació

La Federació de Parcs Naturals d'Europa, Europarc, va celebrar el seu congrés anual a Alcúdia. La conclusió dels treballs és un missatge clar perquè els parcs s'integrin en el seu entorn social. Hi assistí la ministra de Medi Ambient, Isabel Tocino, qui demana que s'aturà la destrucció de la costa.

S.V.

La celebració a Alcúdia de l'Europarc 98, l'associació que agrupa els parcs naturals europeus, va servir per posar de relleu la necessitat de trobar un punt d'equilibri entre el turisme i la conservació de la natura. El mateix plantejament del congrés -que reuní 250 experts- suposa haver de donar una resposta a aquesta qüestió: quin és el paper dels espais protegits en territori abocat al monocultiu turístic? La ministra de Medi Ambient, Isabel Tocino, afirmà durant l'acte inaugural que cap model de desenvolupament no pot afavorir l'economia si va contra la naturalesa i, en aquest sentit, va reclamar que s'aturin les destrosses a la costa balear. La ministra posà com exemple la voluntat del Govern balear que, va dir, "és un exemple per a altres territoris". La ministra manifestà en aquest sentit que els seus companys balears de partit havien sabut rectificar a temps i frenar el consum de territori.

A l'Europarc s'han debatut, sobretot, qüestions relatives a la conservació de la natura protegida i les mesures adients per evitar que la pressió turística faci malbé els parcs. L'exemple de s'Albufera de Mallorca és eloqüent. En deu anys ha passat de ser un espai posat en perill per la pressió urbanística a un parc natural que rep més de cent mil visitants anuals i on, malgrat tot, ha proliferat la vida silvestre i s'hi han introduït importants millores com

és la transformació de l'antiga fàbrica de paper en centre d'acolliment. Però hi ha molts de problemes pendents, ja que el mateix èxit del Parc ha incrementat les seves necessitats i, per això, les reclamacions fetes pels ecologistes són lògiques. Ningú no sap quin és el límit possible de visitants per garantir l'equilibri, però sí que una bona gestió de la natura exigeix cada pic més dotació pressupostària per ampliar el nombre de parcs o per delimitar millor les seves funcions, inclosa la determinació de les àrees que hagin de ser restringides al públic. Al cap i a la fi, un parc és, preferentment, un refugi natural i només en segon terme una probable atracció turística.

És per això, per la prioritat de la natura, que la solució a aquest dilema ha de venir donada per una planificació global en la qual els parcs naturals siguin només una peça -molt important, això sí- dins d'una adequada política de conservació de la naturalesa i, per extensió, de l'ordenament territorial.

La ministra va recordar oportunament l'existència de la Llei d'espais naturals, encara que va oblidar que el mateix PP en va reduir posteriorment el seu abast. Segui com sigui, el principal repte actual és precisament, saber compaginar el turisme de masses, al qual difícilment poden renunciar les Illes, amb la preservació de la naturalesa.

En aquest sentit el Congrés va estar d'acord que la gran assignatura pendent de la major part de territoris turístics és la gestió de la natura, un concepte que va molt més enllà de la protecció formal que es dona en el cas de les Balears, on -per exemple, ens trobam amb la serra de Tramuntana, legalment protegida, però mancada d'un motor que garanteixi alhora el seu desenvolupament econòmic, social i mediambiental. A Mallorca comença a haver-hi una bona xarxa de parcs i espais naturals gestionats des de la iniciativa pública, però encara ens manca la visió de conjunt, és a dir, garantir la seva interrelació amb la resta del territori.

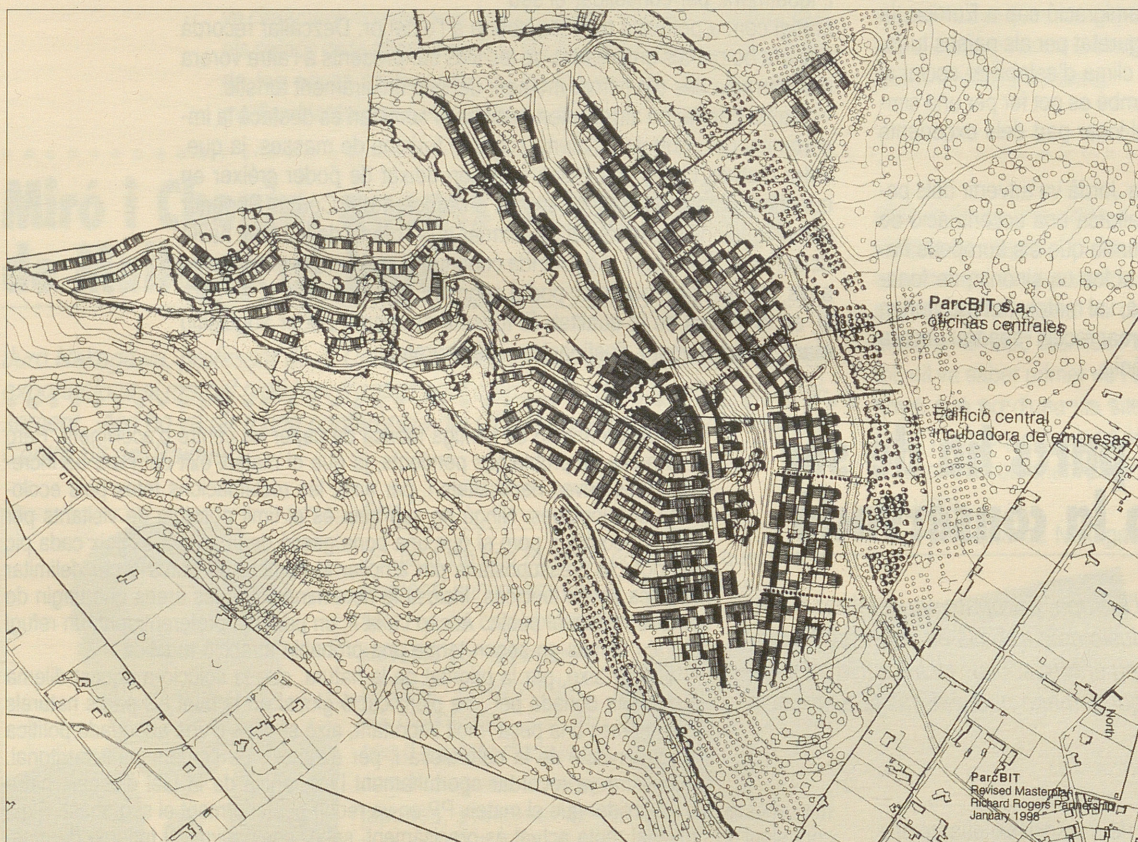
Congrés de la Federació de Parcs Naturals d'Europa, enguany a Alcúdia.

W.W.W.
BIT

El Parc Bit acollirà una població de 4.000 persones

Richard Rogers ha presentat el masterplan del ParcBit, la darrera fase prèvia a l'aprovació definitiva d'un projecte que, previsiblement, començarà a ser realitat l'any que ve. L'autor ha qualificat el parc de "ciutat sostenible" entre les crítiques ecologistes.

El masterplan de R. Rogers.

Maria Ferrer

Dos anys després de ser elegit per un jurat a un concurs internacional, l'arquitecte britànic Richard Rogers presentà el passat mes de setembre a Palma el pla director definitiu del Parc Balear d'Innovació Tecnològica, l'anomenat ParcBit. Rogers ha dissenyat una "ciutat ideal" on conviuen el vessant empresarial, vinculat a les tecnologies més punteres, i el residencial, amb l'objectiu d'humanitzar la convivència, cercar la qualitat de vida i el respecte al medi ambient. Aquesta "ciutat" tindrà una capacitat per acollir 4.000 persones.

Durant la presentació del pla, la xifra de la població potencial del Parc va ser objecte de confusió, ja que Rogers parlà en principi d'una capacitat per a 10.000 persones, entre residents i treballadors. El conseller d'Economia, Antoni Rami, corregí la xifra i assenyalà que el Govern vol que hi hagi una població màxima

"d'entre 3.000 i 4.000 habitants", tenint en compte que les persones que visquin al ParcBit també hi faran feina.

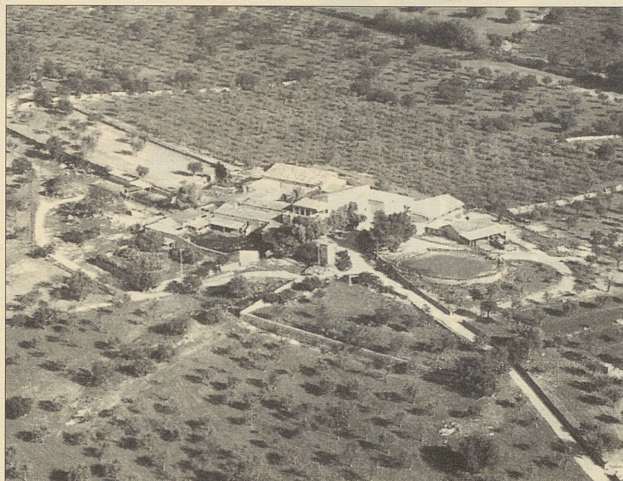
El ParcBit es defineix com "un espai orientat a la concentració de professionals, empreses i institucions que col·laboren en la millora de la qualitat de vida i del medi ambient, mitjançant un procés continuat d'investigació, formació, difusió i aplicació de tecnologies avançades". Ubicat als terrenys de Son Espanyol, devora la Universitat, a una superfície de 140 hectàrees, disposarà de sòl industrial, de serveis, residencial, d'esbarjo i comercial per a "la ubicació d'empreses, laboratoris i institucions industrials o de serveis no contaminants que desenvolupin tecnologies avançades, contribueixin a la difusió de la innovació o afavoreixin la qualificació professional; i per a la residència d'empresaris, professors universitaris, investigadors i professionals qualificats i innovadors", segons figura a la documentació que ha elaborat el Govern amb motiu de la presentació de l'anomenat masterplan de Rogers.

UNA CIUTAT SOSTENIBLE

El prestigiós arquitecte britànic, al qual corresponen realitzacions com el Centre Pompidou de París o l'edifici Lloyd's de Londres, assenyalà que el disseny del ParcBit és el d'un "model de ciutat sostenible", que compleix els tres principis exigibles als nuclis urbans: "un bon disseny, donar resposta a les necessitats socials i fer un ús intel·ligent dels recursos naturals". Per aconseguir aquests objectius, Rogers divideix el Parc en sis zones diferenciades, per a serveis i comerços, funcions cíviques, oficines, àrea residencial, aparcaments i àrees mixtes, amb els vessants residencial i empresarial.

Els límits d'aquestes àrees, explicà Richard Rogers, no és arbitrari, sinó que respon a les característiques naturals de la zona. Així, dins els terrenys de Son Espanyol, el Parc estarà entre els llits de dos petits torrents, i els espais

estaran orientats per canalitzar el vent. Es vol aconseguir un estalvi d'un 50% del consum energètic i d'un 60% en les emissions del diòxid de carboni. Cal dir que el Parc tindrà una planta de producció d'energia pròpia, amb un sistema innovador, amb unes turbines de gas i plaques solars, el qual serà finançat per la Unió Europea. Quant al transport, es potenciarà el transport públic, posant les zones d'aparcaments a les entrades del Parc i amb l'objectiu que amb el temps deixi d'emprar el cotxe de manera habitual un 35% de la població. Una altra de les directrius que dóna el masterplan és que cap dels edificis no pot tenir més de quatre plantes. A més de les empreses i els habitatges, el ParcBit disposarà d'una ampla varietat de serveis, que inclouran un hotel amb sala de convencions, bancs, centres comercials, restaurants, farmàcies, col·legis i, fins i tot, un camp de golf. També es projecta un Centre d'Estratègia i Innovació i un Centre de Formació i Investigació.

Vista aèria de Son Espanyol.

PRESENTACIÓ EN SOCIETAT

Rogers va presentar el seu masterplan a diferents sectors de la societat mallorquina, a la Universitat, a la Cambra de Comerç, al Col·legi d'Arquitectes i a Sa Nostra. La seva exposició va tenir en tots els casos molt bona acollida. Així, mentre des de la Universitat li demanaren poder tenir una major participació i implicació en la iniciativa, el president del Col·legi d'Arquitectes, Antoni Rami, es referia al projecte de Rogers com un "exemple" dels bons resultats del concurs internacional en el qual resultà elegit.

Però no tot varen ser bones paraules. L'arquitecte britànic i el disseny del ParcBit varen rebre crítiques del grup municipal socialista de Palma i del Grup d'Ornitologia Balear (GOB). El PSOE de Cort creu que el Parc no és res més que "una urbanització de luxe per a privilegiats", que entra en contradicció amb "els paràmetres urbanístics desitjables per a Mallorca". Per la seva banda, el GOB ha remès una carta a Rogers on li explica la situació de "congestió turística" que viu l'illa. El grup ecologista demana que el Govern faci marxa enrere en aquest projecte.

Un cop enllestit el masterplan, el Govern ha encarregat a Richard Rogers el disseny de la part central del ParcBit, que envolta les antigues cases de Son Espanyol, que comptarà amb una plaça, un mirador i un edifici central que l'executiu autonòmic planteja com un "centre de meditació ecumènica".

NO HI HAURÀ AVANTATGES FISCALS

Amb una idea teòrica que tota Balears compleix les condicions per ser un "megaparc temàtic", el conseller d'Economia, Antoni Rami, va voler deixar molt clar que no hi haurà incentius fiscals per a les empreses que s'instal·lin al ParcBit, com en un principi s'havia plantejat. "L'atracció de les empreses no serà basada en incentius fiscals, que és la base en el cas de les regions subdesenvolupades, per les limitacions que imposa la Unió Europea i per la salut d'aquests desenvolupaments. Que venguin -assenyalà Rami- pels avantatges competitiu de Balears". El Govern vol que les primeres construccions del Parc, del qual encara se n'ha de fer el projecte d'urbanització, comencin enguany. Segons l'executiu, hi ha quatre empreses del sector audiovisual i multimèdia que s'han mostrat interessades a instal·lar-se al ParcBit. La companyia Telefònica invertirà tres-cents milions de pessetes en la construcció d'un edifici "emblemàtic" del Parc, que ocuparà una superfície de 2.000 metres quadrats i que serà l'eix central de les comunicacions.

Adreces a la XARXA

També s'ofereix un accés a una selecció d'enllaços d'interès per a tots els doctors i llicenciats.

ELS METGES CONNECTATS

(www.telprof.es/omc/cmbaleares/home.html)

LA CASA DELS LLICENCIATS

(www.arrakis.es/~cdlib/)

És, segurament, la pàgina col·legial que millor combina l'estètica amb la informació i que, a més a més, dona accés a la revista del Col·legi, CDL, que serveix per transmetre no només informació, sinó també opinió. Els associats disposen d'una finestreta de serveis, així com d'avís sobre activitats d'informació.

INGENYERS INDUSTRIALS A LA XARXA

(www.aesib.es/)

El tercer exemple correspon al Col·legi d'Enginyers Industrials que se situa en un punt intermedi entre els exposats anteriorment. Combina l'ordre pràctic amb l'estètica que, com a mínim, requereix qualsevol pàgina web que vulgui ser visitada, tot i que en aquest cas -com a gairebé la totalitat de pàgines col·legials- molts dels accessos són reservats als socis.

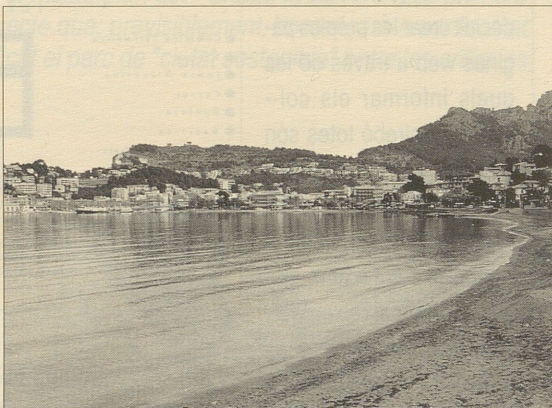
A la portada destaca una finestreta dedicada a normatives i jurisprudència.

Propostes

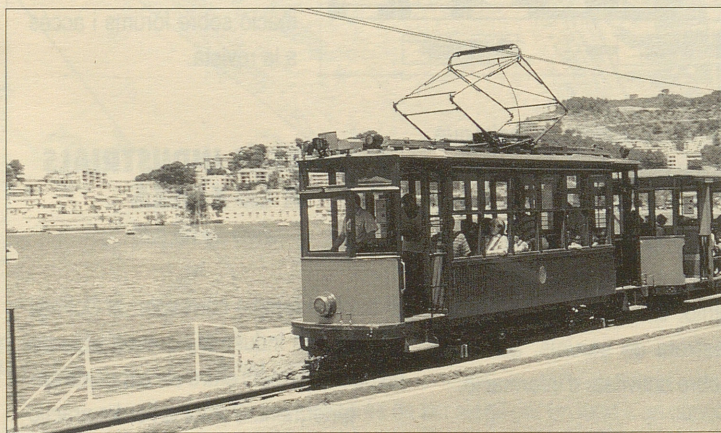
per **PASSATEMPS****Mallorca:
Sóller, un port per a tot l'any**

La imatge del port de Sóller sempre va ser una de les preferides dels editors de guies turístiques des de principis de segle, és a dir, des de la proclamació de la "indústria dels forasters" com alternativa econòmica a la Mallorca rural, fins començament del turisme de masses i, conseqüentment, al boom de sol i platja. Era -també- un port que mirava cap enfora, cap a les terres del sud de França i del nord d'Àfrica, la malmenada Algèria, que varen veure arribar els immigrants-comerciants sollerics.

Sóller estava aïllada de la resta de l'illa, però el Port era una sortida que donava ales als habitants de la Vall per exportar productes agrícoles i crear una indústria tèxtil que, sens dubte, permeté un desenvolupament que moltes altres ciutats i pobles de Mallorca haguessin desitjat.

Port de Sóller.

El tramvia.

Però arribaren els mals temps i Sóller quedà marginada del turisme de masses, que la utilitzava només com a zona de pas. Va ser necessari el túnel perquè la Vall veiés una mica de llum al seu futur. Però aquest mateix túnel és el que fa perillar l'harmonia d'un paisatge que ara, quan els hiverns mediterranis tornen a ser moda a Europa, és de bell nou un dels temes més habituals de les promocions turístiques.

La qualitat es ven, i el port de Sóller recupera l'esplendor dels anys anteriors al boom. No és aquesta terra de massificacions, a pesar dels desbarats urbanístics que també ha viscut. És, en definitiva, la novavella postal d'una Mallorca que, a poc a poc -en el bon sentit de la paraula- retorna al passat per planificar el futur.

**Fora Mallorca:
República Dominicana,
la fúria del huracà**

No són les habituals imatges de platges immenses i palmeres a què ens té acostumats la publicitat. No és l'idíl·lic paratge amb el qual somnien els adoradors del sol i la pinya colada, sinó la realitat més crua d'una societat pobra que acaba de ser destrossada per la fúria de l'huracà. El pas del Georges està marcat per la desolació. Centenars de morts -probablement molts més dels que oficialment s'han comptabilitzat- i un milió de persones sense llar és el tràgic balanç d'un drama en el qual la millor part, tot i resultar-ne perjudicats, va ser per als hotelers mallorquins establerts a Bávaro i altres indrets de l'antiga Hispaniola.

La consellera de la Presidència, Rosa Estaràs, va anar

al Carib dies després de l'huracà i amb el president de la Casa Balear de Santo Domingo, Jaume Barceló -a qui entrevistarem en el número d'estiu d'ONA- va recórrer les zones damnificades, és a dir, tot el país. A Hato Mayor, una ciutat de cinquanta mil habitants, l'huracà

se'n va dur, materialment, més d'un miler de cases i la resta quedà sense teulades o amb greus perjudicis. I, a més a més, la força del vent, acabà amb més del 90% de tots dels conreus.

El Govern balear s'ha compromès a ajudar no només en l'hospital d'Higüey, que ja és en marxa de la mà de Medicus Mundi, sinó en la reconstrucció de la llar de persones majors Romelia Salas de Barceló, d'Hato Mayor i ha donat suport en la gran labor que el pare Melià fa a un dels barris més marginals de Santo Domingo que, com tota l'illa, s'ha vist greument afectat. Endemés, a petició

del mateix govern dominicà, l'executiu balear col·laborarà en un pla agrícola de "cicle curt" per ajudar a recuperar la producció el més aviat possible.

La Casa Balear s'ocuparà de realitzar el seguiment de tots els projectes.

Hato Mayor després de l'huracà.

El Govern balear ajudarà en la reconstrucció.

innovació acció!!

Es Raiguer avança

**Ajuts
a les empreses**

**Foment
de l'exportació**

**Assessorament
als empresaris**

CDER

Consorci per al
Desenvolupament Econòmic
del Raiguer

Informau-vos al **CDER**,

Carrer dels Selleters, 25

07300 Inca

Tel. 971 88 70 07

Fax 971 88 70 08

Amb el suport de:

GOVERN BALEAR

COMISSIÓ EUROPEA

MISSIÓ POSSIBLE

El Medi Ambient i el Futur
en les Teves Mans.

10 LÍNIES D'ACCIÓ, 40 INICIATIVES

Millorant el Present